

YHTEISTYÖTÄ, YMMÄRRYSTÄ JA UTELIAISUUTTA

Venäjä-osaamista kehittämässä

Katri Ryttyläinen-Korhonen & Arja Haikara (toim.)

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Katri Ryttyläinen-Korhonen & Arja Haikara (toim.)

YHTEISTYÖTÄ, YMMÄRRYSTÄ JA UTELIAISUUTTA

Venäjä-osaamista kehittämässä

XAMK KEHITTÄÄ 68

**KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULU
MIKKELI 2018**

© Tekijät ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Kannen kuva: iStock

Taitto- ja paino: Grano Oy

ISBN: 978-952-344-145-3 (nid.)

ISBN: 978-952-344-146-0 (PDF)

ISSN: 2489-2467 (nid.)

ISSN 2489-3102 (verkkójulkaisu)

julkaisut@xamk.fi

LUKIJALLE

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun, Xamkin, strategisena linjauksena (2018–2030) on, että Xamk organisaationa ymmärtää Venäjän kulttuuria ja että Xamk toiminnassaan hyödyntää Venäjän läheisyyttä. Xamk haluaa olla korkeakoulukentän vahvin käytännön Venäjä-osaaja. Yrittäjyyden, liiketoimintaosaamisen ja digitaalisuuden ohella Venäjä-osaaminen on strategian poikkileikkaava teema, joka lävistää kaiken korkeakoulun toiminnan opetuksesta tutkimukseen, kehittämiseen ja aina palvelutoimintaan saakka. Venäjä-toiminnot ovat osa korkeakoulun kansainvälisiä toimintoja.

Xamkissa käytännön Venäjä-osaaminen määritellään Kari Bogdanoffia (2018) ja Arto Mustajokea (2013) mukaillen kunkin ammattilaisen kykynä toimia venäläisten kanssa. Arvokasta käytännön Venäjä-osaamista on kertynyt monivuotisen Venäjä-yhteistyön kokemuksien kautta, jolloin ymmärretään, miten venäläisten kanssa on hyvä toimia. Bogdanoffin (2018) mukaan käytännön Venäjä-osaamisessa on merkityksellistä Venäjään liittyvä kulttuuriosaaminen. Osaa Xamkin Venäjä-osaajista voidaan kutsua myös Venäjän tuntijoiksi, joka kuvastaa syvällistä Venäjän kulttuurin, mentaliteetin ja toimin-tatapojen ymmärrystä. Käytännön Venäjä-osaaminen on sekä yksikön että organisaation kyvykkyyttä toimia Venäjä-yhteistyössä.

Tähän julkaisuun on koottu käytännönläheisiä esimerkkejä ja kuvauksia Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Venäjä-toiminnoista ja Venäjä-osaamisen kehittamisestä. Artikkelien kuvaukset kertovat mainiosti sen, millaista Xamkissa on nimenomaan käytännön Venäjä-osaaminen. Esimerkiksi Marja-Liisa Sirén-Huhtinen kuvaa artikkelissaan Venäjä-viikon syntyä, joka on varmasti Xamkissa laajimmin tunnettu osa Venäjä-toiminnoista. Ylipäätään artikkelit kertovat hyvin, miten moninainen ammattikorkeakoulun rooli on kansainvälisessä yhteistyössä Venäjälle. Se sisältää opetuksen kehittämistä, kansainvälistä henkilöstö- ja opiskelijavaihtoa, TKI-työtä, intensiivikursseja, kaksoistutkinto-opiskelijoita, Venäjä-viik-koa, kielen ja kulttuurin opiskelua, yhteisopetusta ja muuta pedagogista yhteistyötä. Leena Muotion ja Jussi Hännisen artikkeleista on kiinnostavaa havaita, kuinka pitkiä ja luottamuksellisia suhteita venäläisten yhteistyökumppaneiden kanssa on luotu. Suhteet perustuvat molemminpuoliseen kunnioitukseen ja luottamukseen. Ne toimivat ja kehittyvät vuodesta toiseen, kun niistä vain pidetään huolta. Jussi Hänninen kuvaakin seikkaperäisesti, kuinka hän on Venäjä-yhteistyössä kehittänyt aivan uudenlaista pedagogiikkaa. Leena Muotio on puolestaan opettanut onnistuneesti verkossa kulttuurihistoriaa.

Uusien toimijoiden mukaan saaminen Venäjä-osaamisen kehittämiseen on haastavaa, etenkin maailmanpolitiikan kireinä aikoina. Suurin haaste on muodostaa myönteinen tai ainakin neutraali asenne Venäjää ja venäläisiä kohtaan. Kuitenkin myönteiseen suhtautumi-

seen ja sen levittämiseen muille riittää usein yksittäisiä henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita Venäjän kulttuurista, kielestä tai sen ihmisistä. Myös aito uteliaisuus itänaapuriamme ja sen mahdollisuuksia kohtaan riittävät, kuten tämän julkaisun yhteisöpedagogiopiskelijan Mimosa Laineen artikkeli hyvin osoittaa. Tuija Pesosen artikkelissa kuvataan rehellisesti venäläisten DD-opiskelijoiden kanssa kohdattuja onnistumisia ja haasteista. Artikkelin osoittaa, että opiskelukulttuurimme ovat erilaisia ja erot on tärkeää ottaa huomioon, mutta ne eivät ole esteenä yhteistyölle. Ari Lindemanin artikkeli käy läpi mielenkiintoisesti, millaisia asioita tulee ottaa huomioon hankevalmistelussa venäläisten kumppanien kanssa. Tuloksetkaan TKI-hankkeetkaan eivät onnistu ilman organisaation vahvaa strategista tukea ja aitoa kiinnostusta venäläisten kanssa tehtävään yhteistyöhön. Tuija Ranta-Korhosen, Hanne Soinisen ja Lasse Pulkkisen artikkeli käsittelee pitkäaikaista yhteistyötä Venäjälle ympäristöturvallisuuden edistämiseksi. Hyviä suhteita yhteistyökumppaneihin on pidetty yllä eri tavoin myös poliittisen tilanteen ja rahoituksen katkoksen aikana. On hyvä muistaa, että hanke- ja koulutusyhteistyö on usein neutraali maaperä, jonka avulla voidaan ylläpitää kulttuurisia suhteita kireänkin maailmanpoliittisen ilmapiirin vallitessa.

Venäjä-osaamisen kehittämisessä riittää edelleen työtä. Pohtiessamme Venäjä-osaamisen ohjausryhmässä tavoitteita ja suuntaviivoja seuraavien vuosien toiminnalle havaitsimme monenlaisia tulevaisuuden kehittämishaasteita. Monet yhteistyösopimukset venäläisten kumppanien kanssa vaativat aktivoimista, henkilökuntavaihtojen tulee olla tavoitteellisia ja niiden toteutumiseen tulee panostaa sekä aikaa että rahaa. Yhteisopettajuus ja verkko-opinnot ovat myös mielenkiintoinen ja haastava yhteistyön muoto. Niiden toteutuminen edellyttää koulutusaloilta rohkeutta ja seikkailumieltä sekä uskallusta kokeilla ja mahdollisesti myös epäonnistua.

Katri Ryttyläinen-Korhonen

Mikkelissä 26.11. 2018

KIRJOITTAJAT

IRINA BAKHTINA, Dr., Dean, the Chief Expert on Nursing Management at the FMBA of Russia the Chief Expert on Postgraduate Education within the St. Petersburg healthcare system

Federal State-Financed Educational Institution of Continuing Professional Education, The Saint-Petersburg Center of Postgraduate Medical Education under the Federal Medical Biological Agency of Russia

ARJA HAIKARA, FM, Venäjä-asiantuntija
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

JUSSI HÄNNINEN, ammatillinen erityisopettaja, kättilö, sairaanhoitaja (YAMK), lehtori
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

ELIISA KOTRO, MMM (PD) lehtori
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

MIMOSA LAINE, yhteisöpedagogiopiskelija
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

ARI LINDEMAN, KTM, MA, tutkimuspäällikkö
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Luovat alat

LEENA MUOTIO, FT, yliopettaja
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

TUIJA PESONEN, MMM, koulutusjohtaja
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

LASSE PULKKINEN, FT, tutkimusjohtaja
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Metsä, ympäristö ja energia -vahvuusala

TUIJA RANTA-KORHONEN, FM, insinööri (AMK), TKI-asiantuntija
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Metsä, ympäristö ja energia -vahvuusala

KATRI RYTTYLÄINEN-KORHONEN, TtT, EMBA, koulutusalojohtaja
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

MARJA-LIISA SIRÉN-HUHTINEN, FL, lehtori

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

HANNE SOININEN, DI, tutkimuspäällikkö

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Metsä, ympäristö ja energia -vahvuusala

SISÄLTÖ

LUKIJALLE.....	3
KIRJOITTAJAT.....	5
VENÄJÄ KANSAINVÄLISYYDEN SUUNTANA.....	9
Katri Ryttyläinen-Korhonen & Arja Haikara	
VENÄJÄ-OSAAMINEN XAMKISSA - KYSELYN TULOKSIA.....	14
Arja Haikara	
SYNERGY IN HEALTH CARE THROUGH COOPERATION WITH RUSSIAN PARTNERS	19
Jussi Hänninen & Irina Bakhtina	
VENÄJÄN KULTTUURIHISTORIAA VERKOSSA.....	32
Leena Muotio	
ITÄNAAPURI TUTUKSI DD-OPISKELIJOIDEN KANSSA.....	37
Tuija Pesonen & Eliisa Kotro	
VENÄJÄN KIELEN JA KULTTUURIN OPISKELU OPISKELIJAN NÄKÖKULMASTA.....	52
Mimosa Laine	
OPETTAJAVAIHDOSSE VENÄJÄLLÄ.....	57
Leena Muotio	
KANSAINVÄLISESTÄ VIIKOSTA VENÄJÄ-VIIKOKSI	68
Marja-Liisa Sirén-Huhtinen	
VINKKEJÄ SUOMI-VENÄJÄ-TKI-HANKKEIDEN VALMISTELIJALLE	76
Ari Lindeman	
YMPÄRISTÖTURVALLISUUDEN EDISTÄMISTÄ YHTEISTYÖSSÄ VENÄLÄISTEN TUTKIMUSLAITOSTEN JA KORKEAKOULUJEN KANSSA.....	89
Tuija Ranta-Korhonen, Hanne Soininen & Lasse Pulkkinen	
VENÄJÄ-OSAAMISEN TULEVAISUUDESTA	95
Katri Ryttyläinen-Korhonen & Arja Haikara	

VENÄJÄ KANSAINVÄLISYYDEN SUUNTANA

Katri Ryttyläinen-Korhonen & Arja Haikara

JOHDANTO

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) strategian (2018–2030) visiona on olla kansainvälinen korkeakoulu, jonka kampuksena on koko maailma. Xamkin strategisina kärkinä ovat tulevaisuuslähtöinen oppiminen, kansainvälisyys sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (TKI). Xamk on merkittävä tutkimus- ja kehittämissyhteisö. Strategiassa linjataan, että Xamkissa organisaationa ymmärretään Venäjän kulttuuria ja toiminnassa hyödynnetään Venäjän läheisyyttä. Xamk haluaa olla korkeakoulukentän vahvin käytännön Venäjä-osaaja.

Xamk on asettanut yhdeksi yksilöityneeksi tavoitteekseen vuoteen 2022 mennessä seuraavaa: Olemme vahva kansainvälinen toimija ja yhteistyömme valittujen Euroopan, Luoteis-Venäjän ja Kiinan korkeakoulujen kanssa tuottaa lisäarvoa Xamkille ja toimialueellemme. Venäjä-osaaminen on osa Xamkin kansainvälisyyttä. Yrittäjyyden, liiketoimintaosaamisen sekä digitaalisuuden ohella Venäjä-osaaminen on strategian poikkileikkaava teema, joka lävistää kaiken korkeakoulun toiminnan opetuksesta tutkimukseen ja kehittämiseen aina palvelutoimintaan saakka.

Venäjä-osaaminen on ollut Xamkin strategian poikkileikkaavana teemana vuodesta 2017 lähtien. Vuosi 2017 oli ensimmäinen Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa solmitusta sopimusvuodesta, jona Xamk erottautui muista korkeakouluista Venäjä-osaamisen korkeakouluna. Xamkin sijainti Kaakkois-Suomessa sekä pitkät perinteet yhteistyöstä venäläisten kumppanien kanssa puoltavat paikkaansa, että Xamk profiloituu Venäjä-osaajaksi.

VENÄJÄ-OSAAMINEN

Xamk haluaa olla vahva käytännön Venäjä-osaaja. Kari Bogdanoff (2018) näkee oleellisena Venäjä-osaamisessa kyvyn toimia venäläisen kanssa ja Venäjällä. Samoin Arto Mustajoki (2013) määrittelee käytännön Venäjä-osaamisen olevan kunkin ammattialan edustajan kykyä toimia venäläisten kanssa. Liike-elämässä Venäjä-osaaminen on liikemiesten ja muiden elinkeinoelämän edustajien tietotaitoa, jonka he ovat hankkineet monivuotisen kokemuksen kautta. Julkisella sektorilla on omat Venäjä-osaajansa, joille on kertynyt käytännön yhteistyön tuloksena arvokasta tietoa siitä, miten venäläisten kanssa kannattaa toimia. Bogdanoffin (2018) mukaan kyse Venäjä-osaamisesta on nimenomaan Venäjään liittyvästä kulttuuriosaamisesta. Tämänlaista kulttuuriosaamista voidaan Mustajoen (2013) näkemyksen mukaan saavuttaa monivuotisen kokemuksen kautta käytännön yhteistyön tuloksena.

Yhtä tärkeää kuin on linjata organisaatiossa Venäjä-osaamisen tavoitteet, on myös yksittäisen xamkilaisen Venäjä-osaamisen kehittyminen. Xamkin Venäjä-osaajien osaamispankkiin on ilmoittautunut 18 asiantuntijaa. He edustavat Xamkin eri yksiköitä ja aloja. Yksilön näkökulmasta Venäjä-osaaminen voidaan nähdä taidoksi, joita tarvitaan venäläisten ja Venäjän kanssa toimiessa. Venäjä-osaaminen tarkoittaa esimerkiksi perustietoa oman ammattialan tai sen opetuksen ja tutkimuksen tilasta Venäjällä, venäjän kielen taitoa, venäläisen yhteiskunnan, kulttuurin ja toimintatapojen ymmärtämistä tai verkosto-osaamista eli yhteistyökontaktien luomista ja ylläpitämistä Venäjälle. Oleellista Venäjä-osaamisessa on, että asiantuntija pystyy toimimaan Venäjä-yhteistyössä kulloisenkin tilanteen edellyttämällä tavalla ja suhtautuu myönteisesti Venäjä-yhteistyöhön.

XAMKIN VENÄJÄ-TOIMINTAA

Vuonna 2017 Venäjä-toimintoja toteutettiin vilkkaasti laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti. Venäjä-toimintojen toteutumisista vuonna 2017 on laadittu kattava artikkeli Xamkin Next-verkkolehteen (Toikka & Haikara 2017).

Vuoden 2018 toimintasuunnitelmassa on jatkettu ja syvennetty edellisenä vuonna aloitettuja toimintalinjoja. Opetussuunnitelmia työstetään siten, että jokaisessa koulutuksessa opiskelijalla on mahdollisuus ydinopinnoissa saada ymmärrys Venäjästä omalla koulutuslallallaan. Alustavat selvitykset viittaavat siihen, että koulutuksilla on vielä haasteita määritellä, miten Venäjä-osaaminen näkyy opetussuunnitelman opintojaksokuvauksissa ja toteutuksissa.

Xamkissa mahdollistetaan opiskelijan venäjän kielen taidon syveneminen. Opintojen edessä myös intensiivijakso Pietarissa on mahdollinen. Vuonna 2017 eri tasoisia venäjän kielen opintoja oli tarjolla 17 opintojaksoa. Venäläisyyteen ja venäläiseen kulttuuriin perehdyttäviä opintojaksoja oli tarjolla 10. Näihin kielen ja kulttuurin opintoihin osallistui 557 opiskelijaa ja he suorittivat yhteensä 2788 opintopistettä.

Venäjä-osaamisen näkyvimpiä toimintoja ovat Venäjä-viikko ja korkeatasoiset Venäjä-aiheet luentosarjat. Niiden tarkoituksena on levittää Venäjä-tietoutta opiskelijoille, henkilöstölle ja alueen ihmisille sekä tutustuttaa heidät monipuolisesti itänaapurin tarjoamiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

Xamk on mukana kaikkiaan kahdeksassa tutkimus- ja kehityshankkeessa, joita rahoittaa Kaakkois-Suomen ja Venäjän vuoteen 2020 ulottuva yhteistyöohjelma. Xamkin osuus kahden ensimmäisen hakukierroksen rahoituksesta on 2,3 miljoonaa euroa. Xamk on hallinnoijana kahdessa hankkeessa ja kumppanina muissa hankkeissa.

Kuva 1. Kansainvälinen Pietari

Myös opetuksellista yhteistyötä tehdään. Esimerkiksi terveysalan ja ensihoidon yksikön lehtori Jussi Hänninen on toteuttanut rajan ylittävää simulaation ja live-streemauksen yhdistävää pedagogiikkaa hoitotyön opetuksessa Saint Petersburg Postgraduate School of Nursingin kanssa. Tarkemmin kokeiluun voi tutustua Hännisen (2017) artikkelista *Kestävää hyvinvointia ja voimaantumusta Venäjä-osaamista streamalaatiopedagogiikalla* sekä artikkelista tässä julkaisussa.

Xamkilla on Venäjällä yli 20 yhteistyöoppilaitosta. Pietarissa ja Moskovassa sijaitsevien oppilaitosten lisäksi yhteistyökumppaneita on Tjumenissa, Kazanissa Petroskoissa ja Samarassa. Yhteistyöoppilaitokset tarjoavat mahdollisuuksia opiskelija- ja henkilökuntavaihtoon, pedagogiseen yhteistoimintaan ja kehittämiseen, toinen toiselta oppimiseen sekä yhteishankkeisiin. Lisäksi usean oppilaitoksen kanssa on solmittu kaksoistutkintosopimus. Vuonna 2017 Xamkissa opiskeli 246 venäläistä opiskelijaa. Erityisesti informaatioteknologian yksikössä opiskelee runsaasti venäläisiä opiskelijoita. Kaksoistutkinto-opiskelijoita Xamkissa on erityisesti tekniikan ja ravitsemisalan.

Henkilökunnan Venäjä-osaamista on vahvistettu vuonna 2018 muun muassa venäjän kielen keskusteluryhmien ja Pietarin intensiiviviikon kautta. Kaikki Venäjään liittyvät opintojaksot ovat avoimen ammattikorkeakoulun kautta Xamkin henkilöstön ja alueen Venäjästä kiinnostuneiden ihmisten valittavissa. Niin ikään vastavuoroiset henkilöstövaihdot yhteistyöoppilaitoksien kanssa ovat mahdollisia ja toivottuja myös jatkossa. Vuonna 2017 Suomesta Venäjällä henkilöstövaihdossa oli 78 xamkilaista ja Venäjältä Xamkissa 23 henkilöä.

HAASTEITA

Maailmanpoliittinen tilanne on kiristynyt, ja se ilmenee muun muassa länsimaiden Venäjälle asettaminen pakotteina. Tällä voi olla vaikutuksia myös koulutukselliseen yhteistyöhön. Suhteiden kiristyminen Venäjän ja länsimaiden kesken saattaa lisätä kielteistä suhtautumista Venäjä-yhteistyötä kohtaan. Venäjään ja venäläisiin liittyy muutoinkin paljon tunteita ja käsityksiä, jotka ovat usein epäileviä ja ennakkoluuloisia. Tämä on tuttu ilmiö myös Xamkissa. Venäjään valtiona liitettävillä mielikuvilla voi olla hyvin voimakas vaikutus Venäjä-osaamista kehitettäessä, ja ennakkoluulot ja kielteiset mielikuvat hidastavat Venäjä-osaamisen eteenpäin viemistä. Kaikki eivät näe mielekkäänä Venäjä-osaamisen kehittämistä tai Venäjä-yhteistyötä, jotkut taas kokevat sen olevan kovin kaukana omasta työstä ja opetettavista aihealueista. Venäjä-osaamisen kehittäminen on monesti riippuvaista yksittäisistä henkilöistä, jotka ovat kiinnostuneita itänaapuristamme, sen kulttuurista ja kielestä sekä ihmisistä. Venäjä-osaamisen kehittämisessä tärkeänä tavoitteena on laajentaa tietoisuutta Venäjän mahdollisuuksista sekä herättää uteliaisuus maata ja sen tunnuspiirteitä kohtaan. Koulutusyhteistyö on yksi väylä, jonka kautta voidaan ylläpitää ja hyödyntää kulttuurisia suhteita vaikeinakin aikoina.

Venäjä-osaamisen asettaminen strategiseksi läpileikkaavaksi teemaksi voi synnyttää huolta siitä, että muu kansainvälinen toiminta ei olisi yhtä tärkeää. Myös Venäjä on kansainvälinen ja kansainvälistyy, ja Venäjä-osaaminen on osa kansainvälistymistä. Venäjä-osaaminen voidaan nähdä myös välineenä, jonka avulla kansainvälistytään.

Xamk teetti keväällä 2018 luottamus- ja mainetutkimuksen Etelä-Savon ja Kymenlaakson kuntapäätäjille. Tutkimuksessa selvitettiin Xamkin mainetta ja sidosryhmien halukkuutta tukea Xamkia. Tutkimuksessa selvitettiin myös, miten Xamkin alussa esitetyt strategiset kärjet kuvaavat Xamkin toimintaa. Parhaimmaksi arvioitiin ammattitaitoisten osaajien ja asiantuntijoiden kouluttaminen työelämään, kun taas väittämä ”on korkeakoulukentän johtava Venäjä-osaaja” kuvasi kuntavaikuttajien mielestä Xamkia heikoimmin. Tutkimustulos haastaa Xamkin yhä edelleen panostamaan Venäjä-osaamisen kehittämiseen sekä viestimään laajasti Venäjä-yhteistyön edistysaskeleista.

KIRJALLISUUS

Bogdanoff, K. 2018. Venäjä-osaamisen monet merkitykset. Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seura. Idäntutkimus 25 (2), 63-82.

Haikara, A. 2017. Venäjä-osaamista kehittämään. Next 9.6.2017. Verkkolehti. Saatavissa: <https://next.xamk.fi/uutta-luomassa/venaja-osaamista-kehittamaan/> [viitattu 3.8.2018].

Hänninen, J. 2017. Kestävää hyvinvointia ja voimaantunutta Venäjä-osaamista streama-laatiopedagogiikalla. Teoksessa K. Ryttyläinen-Korhonen (toim.) Kehittäminen kirittää opetusta. Esimerkkejä hyvinvoinnin koulutusalan pedagogisesta kehittämisestä. Xamk kehittää 27. Mikkeli: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 74-85.

Mustajoki, A. 2013. Suomen Venäjä-osaaminen parempaan käyttöön. Teoksessa Virtasalo I., Elo-Valente, M, Järvinen, J., Quist, L. & Salmi, A-M. (toim.) Vie osaaminen yhteiskuntaan: Venäjän ja itäisen Euroopan tuntemuksen uudet suuntaviivat. Helsinki: Helsingin yliopisto, 12–19.

Sirén-Huhtinen, M-L., Haikara, A. & Vanhalakka J. 2018. Venäjä-viikko Xamkin kampuksilla. Next 22.5.2018. Verkkolehti. Saatavissa: <https://next.xamk.fi/yhteistyossa/venaja-viikko-xamkin-kampuksilla/> [viitattu 3.8.2018].

Toikka M. & Haikara A. 2017. Venäjä-osaamisen ja -yhteistyön tuloksia vuonna 2017. Next 11.12.2017. Verkkolehti. Saatavissa: <https://next.xamk.fi/yleinen/venaja-osaamisen-ja-yhteistyon-tuloksia-vuonna-2017/> [viitattu 6.8.2019].

VENÄJÄ-OSAAMINEN XAMKISSA – KYSELYN TULOKSIA

Arja Haikara

Vuoden 2018 alussa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa tehtiin koko henkilöstölle kysely Venäjä-osaamisesta. Venäjä-osaaminen on yksi Xamkin läpileikkaavista teemoista. Kyselyllä haluttiin kartoittaa Venäjä-osaajien määrä ja osaamisen laatu sekä kehittämistarpeet Xamkissa.

KYSELYN TOTEUTTAMINEN

Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä tammikuun 2018 alussa. Linkki Webropol-kyselyyn lähetettiin Xamkin koko henkilöstölle ja vastausaikaa oli kaksi viikkoa. Vastauksia tuli yhteensä 162, jota voi pitää hyvänä määränä noin 700 työntekijän organisaatiossa. Kaikissa vastauksissa tuli esille myönteinen, utelias tai vähintään neutraali suhtautuminen Venäjä-osaamista ja Venäjä-yhteistyötä sekä oman Venäjä-osaamisen kehittämistä kohtaan.

Kyselyn alussa oli määritelmä siitä, mitä Venäjä-osaaminen Xamkissa on. Varsinaisessa kyselyssä esitettiin tämän määritelmän osa-alueista kysymyksiä, joihin vastaaja otti kantaa. Myös avoimiin kommentteihin oli mahdollisuus. Avoimia vastauksia ja näkemyksiä tulikin paljon. Lomakkeen alussa kysyttiin vastaajan nimi ja työyksikkö, koska vastaajat haluttiin yksilöidä ja saattaa vastaukset esimiesten tietoon osaamisen kehittämisen suunnitelman tekemiseksi.

KÄYTÄNNÖN VENÄJÄ-OSAAMINEN

Kari Bogdanoff (2018) ja Arto Mustajoki (2013) määrittelevät käytännön Venäjä-osaamisen olevan kunkin ammattialan edustajan kykyä toimia venäläisten kanssa. Venäjä-osaaminen on tietotaitoa, joka hankitaan monivuotisen kokemuksen kautta. Määritelmässä korostuvat Venäjään liittyvä kulttuuriosaaminen, joka voidaan saavuttaa monivuotisen kokemuksen ja käytännön yhteistyön kautta. Xamkin strategiassa linjataan, että Xamkissa organisaationa ymmärretään Venäjän kulttuuria ja toiminnassa hyödynnetään Venäjän läheisyyttä. Xamk haluaa olla korkeakoulukentän vahvin käytännön Venäjä-osaaja.

Venäjä-osaaminen Xamkissa tarkoittaa perustietoa oman ammattialan tai sen opetuksen ja tutkimuksen tilasta Venäjällä, venäjän kielen taitoa, venäläisen yhteiskunnan, kulttuurin ja toimintatapojen ymmärtämistä tai verkosto-osaamista eli yhteistyökontaktien luomis-

ta ja ylläpitämistä Venäjälle. Oleellista Venäjä-osaamisessa on, että asiantuntija pystyy toimimaan Venäjä-yhteistyössä kulloisenkin tilanteen edellyttämällä tavalla ja suhtautuu myönteisesti Venäjä-yhteistyöhön ja venäläisiin. Näitä taitoja kyselyyn vastaaja arvioi omissa osaamisessaan.

Kuva 1. Xamkilaisia Venäjä-tuntemustaan lisäämässä tutustumassa Smolnaan 2017 (Kuva: Arja Haikara)

KYSELYN TULOKSIA

Lähtötilanne vastausten perusteella on melko heikko. Ensimmäiseen varsinaiseen kysymykseen *Millaiseksi arvioit oman Venäjä-osaamisesi tällä hetkellä seuraavilla osa-alueilla*, saimme vastauksia seuraavasti:

1. Tunnen oman ammattialani tai sen tutkimuksen/opetuksen tilaa Venäjällä – suurin yksittäinen määrä vastauksia oli *heikosti*.
2. Venäjän kielen taito – suurin yksittäinen määrä vastauksia oli *ei ollenkaan*.
3. Venäläisen yhteiskunnan, kulttuurin ja toimintatapojen ymmärtäminen – suurin yksittäinen määrä vastauksia oli *jonkin verran*.
4. Yhteistyökontaktit – suurin yksittäinen määrä vastauksia oli *ei ollenkaan*.

Kysymykseen *Arvioi Venäjä-osaamisen tarvetta omissa työssäsi tulevaisuudessa*, saimme vastauksia seuraavasti:

1. Vähenee merkittävästi – 5 vastausta
2. Vähenee hieman – 5 vastausta
3. Pysyy samana – 71 vastausta
4. Lisääntyy hieman 71 vastausta
5. Lisääntyy merkittävästi 10 vastausta

Avoimissa kommenteissa tähän kysymykseen vastaajat perustelivat Venäjä-osaamisen tarpeen lisääntymistä Xamkin strategialla, lisääntyneellä hankeyhteistyöllä ja matkailijoiden ja venäjänkielisten asiakkaiden määrän lisääntymisellä mm. sosiaali- ja terveystalalla.

Kun kysyttiin osaamisen kehittämisen mieluisinta tapaa, niin suurin osa vastauksista oli *Kuunnella asiantuntijaluentoja ja käydä Venäjällä* (henkilökuntavaihto, yhteistyö) ja kielen oppimisen kohdalla työpaikalla, työaikana ja työnantajan järjestämänä.

Kyselyn loppupuolen kysymykset koskivat omaa työyksikköä. Kysymykseen *Xamkin kansainvälisyyden Venäjä-painotus näkyy yksikköni toiminnassa* suurin määrä vastauksia oli *kyllä*. Seuraavaksi suurin määrä vastauksia (44) oli kuitenkin *En osaa sanoa*.

Viimeisen avoimen kysymyksen *Mitä muuta haluaisit sanoa* saadut 43 vastausta olivat rohkaisevia. Niissä mainittiin Venäjän olevan tärkeä kumppani niin hankeyhteistyön kuin maakuntien elinvoimaisuudenkin kannalta sekä annettiin vartenotettavia vinkkejä kehittämiseen. Kiinnostavimpia vinkkejä olivat esimerkiksi yhteisideointi ja yhteiset tapahtumat kaupunkien kehittämisyrityöiden kanssa, Xamkin sisäinen keskustelualusta, jossa Venäjästä kiinnostuneet voisivat jakaa tietoa, ideoita ja suunnitelmia sekä maakuntavaikuttajien kanssa tapaamisia ja yhteistyön hahmottelua.

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ KYSELYN VASTAUKSISTA

Yhteenvetona osaamisen kehittämisestä voi sanoa, että kehittymisen tarve tunnustetaan ja osaamista halutaan parantaa. Parantamisen keinoista mieluisimpana pidettiin työnantajan järjestämää koulutusta työpaikalla ja työaikana. Myös Venäjä-yhteistyöhön osallistuminen on haluttu keino.

Kyselyn vastausten perusteella lähestyttiin noin kahtakymmentä xamkilaista, joita pyydettiin laatimaan itsestään lyhyt esittely. Näistä henkilöistä kerättiin Xamkin Venäjä-osaajapankki, jota esiteltiin kampanjoilla Venäjä-viikolla maaliskuussa 2018. Osajapankin esittelyt ovat nähtävissä toistaiseksi vain Xamkin sisäisessä intranetissä.

Kehitettävää kyselyn perusteella on kuitenkin viestinnässä. Hämmästyttävän usea vastaaja ei osannut sanoa, onko hänen yksikössään nimetty Venäjä-vastuuhenkilö, onko yksikön Venäjä-osaajilla Venäjään liittyviä työtehtäviä, onko yksikössä yhteistyötä venäläisten kumppaneiden kanssa tai kannustetaanko yksikössä opiskelijoita ja henkilökuntaa osallistumaan Venäjä-osaamista kehittäviin koulutuksiin ja yhteistyöhön.

Kyselyn tulosten perusteella oli ilahduttavaa havaita, että avoimia vastauksia oli paljon ja niiden sävy oli hyvin positiivinen ja innostunut. Huolestuneisuutta siitä, että Venäjän korostamisen myötä häviäisi muu kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö oli myös jonkin verran. Sen huolen realisoituminen ei liene kuitenkaan kovin todennäköistä.

Eräs vastaajista kiteyttää näin: *”Hienoa, että Venäjä on koulumme strateginen ala. Maa ja sen kieli ovat pitkään olleet kiinnostuksen kohteenani. Strategian jalkauttaminen on ensiarvoisen tärkeää. Se tapahtuu parhaiten venäläisten kanssa tapahtuvien yhteisten hankkeiden, kielen opiskelun ja vaihdon kautta. Opiskelijoita tulisi myös kannustaa yhä enemmän kielen opiskelemaan. Mielestäni Venäjä on Kaakkois-Suomen kohtalon kysymys. Aina silloin kun yhteistyö on ollut vilkkainta, on myös Kaakkois-Suomen elintaso ollut korkeimmillaan. Venäjä on suuri mahdollisuus, kun vain osaamme sen hyödyntää.”*

Xamk kehittää henkilöstön Venäjä-osaamista monella tavalla. Kyselyn tekemisen jälkeen on ollut tarjolla niin opiskelijoille kuin henkilökunnallekin lyhyt koulutuspaketti, jossa on yleistietoa venäläisistä yhteistyökumppaneina, asiakkaina tai työtoverina. Tutkimus- ja kehittämishankkeita on vuonna 2018 alkanut ja alkamassa useita. Xamkin TKI-yksikkö kouluttaa niissä toimivia asiantuntijoita vuoden 2019 alusta alkaen tarjoamalla heille jo mainitun lyhyen koulutuspaketin sekä tietoa mahdollisuuksista opiskella venäjän kieltä ja kulttuuria avoimen AMK:n kautta maksutta. Kaikilla kampuksilla jatkavat edistyneiden kielenosaajien ryhmät viikoittain.

KIRJALLISUUS

Bogdanoff, K. 2018. Venäjä-osaamisen monet merkitykset. Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seura Idäntutkimus. 25 (2), 63-82.

Mustajoki, A. 2013. Suomen Venäjä-osaaminen parempaan käyttöön. Teoksessa Virtasalo I., Elo-Valente, M, Järvinen, J., Quist, L. & Salmi, A-M. (toim.) Vie osaaminen yhteiskuntaan: Venäjän ja itäisen Euroopan tuntemuksen uudet suuntaviivat. Helsinki: Helsingin yliopisto, 12–19.

SYNERGY IN HEALTH CARE THROUGH COOPERATION WITH RUSSIAN PARTNERS

Jussi Hänninen & Irina Bakhtina

INTRODUCTION

Picture 1. In Russia both networking and personal professional relationships affect the success of affairs. (Photo: Jussi Hänninen)

Finland and Russia have long traditions in education cooperation. At South-Eastern Finland University of Applied Sciences (Xamk), this cooperation is carried out as part of various development projects (cf. Xamk 2018d), but also through mutual cooperation between health care practitioners on both sides of the border. Xamk, and its predecessors Kymenlaakso and Mikkeli Universities of Applied Sciences – have long-term, established cooperation relations in the field of health care and wellbeing education with the Saint-Petersburg Center of Postgraduate Medical Education under the FMBA of Russia. Established in 1988, this

educational institution provides further education and continuing education for nurses (Saint Petersburg Postgraduate School of Nursing s.a. 2018). As part of the cooperation, mutual teacher and student visits have been arranged, seminars and conferences have been organised and, during the past few years, teaching in nursing has been exchanged by making use of steamalation pedagogy (Hänninen 2017, 74—82). The promotion of cross-border education cooperation, development of international nursing expertise and mobility, and networking between practitioners in the field on both sides of the border are appropriate and respectable goals for educational cooperation.

INTERNATIONALIZATION IN HIGHER EDUCATION

The greater movement of professionals and students, increased information sharing through the internet, expanded means of travel, rapidly developing massive open online courses and a race for new partnerships are the trends of the modern higher education (Streitwieser 2014, 11). Internationalization in education may mean academic mobility for teachers and students, projects and partnerships, research initiatives and international academic programs or the delivery of education to other countries using distance techniques. It might also be an inclusion of intercultural or global dimension into the curriculum. Internationalization is defined as the process of integrating an international, an intercultural or global dimension into the purpose, functions or delivery of post-secondary education. (Knight 2004.) Internationalization is contextual and varies on different levels of education. It has both the institutional context and external context, which influence it. Four main rationales for internationalization are political, economic, social / cultural and academic. Internationalization is changeable over time and has changing discourses. (Holubek 2018a & Holubek 2018c.) Globalization is the context of modern academic and economic trends. It is changing the world of internationalization and internationalization is changing the world of higher education. (Altbach & Knight 2007, 290; Knight 2004, 5.) Long-discussed processes of globalization and internationalization have also taken place in Russian higher education (Stukalova & Shishkin & Stukalova 2015).

The objective of Finland's higher education policy is to develop higher education institutions as an internationally competitive and international mobility. Interaction to and from Finland will foster diversity in research and education (Ministry of Education and Culture in Finland 2018b; Ministry of Education and Culture in Finland 2017). Finnish–Russian Student and Teacher Exchange Programme (FIRST+) promotes cooperation between Finland and Russia in higher education (Jänis-Isokangas 2017). The Team Finland Knowledge network deals with Finnish education and research cooperation and the export of Finnish expertise, educational innovation and knowledge, and will also operate in Russia (Ministry of Education and Culture in Finland 2018a).

It is necessary to understand the practical and theoretical aspects of internationalization in higher education and to identify internationalization aspects in different national education

systems; it includes practices and policies undertaken by academic institutions such as programs for international students, different campuses and cross-border collaborative arrangements. Many education phenomena are being internationalized worldwide and there are two pillars of internationalization; at home or abroad (Altbach & Knight 2007; Holubek 2018b, c.). One goal is to create critical, independent thinkers from those students who participate in internationalization in higher education (Healey 2016). There have been four major research trends during last two decades in this context; delineation of the field, institutionalization and management of the internationalization and the consequences of internationalization: student needs and support structures, and moving from the institutional to the transnational context of internationalization (Bedenlier & Kondakci & Zawacki-Richter 2018). The quality assessment of internationalization strategies in higher education is also needed (de Wit 2010).

There has also been a continuous international aspect in Russian higher education, which might be organized differently than in western countries. Higher education is a remarkable determinant of Russia's international competitiveness and attractiveness. Through the last hundred years the international academic policy has been applied by the Russian state continuously with differing mechanisms and emphasis. In the current Russian higher education system there are still some key organizational components of the Soviet administrative system. Internationalization in education gives Russian academics an opportunity to promote their status as global academics and to enforce academic professionalism. (Kuraev 2014.) On the other hand, the integration into the global education area has also caused challenges (Stukalova et. al. 2015). Insufficient skills of academic and research writing in English among academics is one of them (HERB 2018). President Vladimir Putin initiated Project 5-100 to "maximize the competitive position of a group of leading Russian universities in the global market of educational services and research programs". The purpose was to support the internationalization of Russian institutions and to get five Russian universities into the top 100 of the World University Rankings by 2020. (QS 2018.)

Picture 2. Xamk's sparring partners for the Russian competence, Marja-Liisa Siren-Huhtinen and Jussi Hänninen from the Campuses of Kouvola and Kotka at the St. Petersburg celebration of the Kotkaday. (Photo: Jussi Hänninen)

DEVELOPMENT OF SIMULATION LEARNING IN RUSSIA

Federal State Educational Facility (FGBOU DPO) “St. Petersburg Center for Postgraduate Education of FMBA, Russia” was founded by the Federal Medical and Biological Agency and has more than 30 years of experience in implementing additional professional programs. They offer innovative approaches for improving the skills of nurses in the framework of practice-oriented simulation training. On the basis of FGBOU DPO in 2012, a simulation laboratory was created, equipped with modern engineering and technological and educational medical equipment. Training of the teaching staff on the methodology of simulation training took place at training seminars in the framework of a network partnership with domestic and foreign universities and research institutes. Teachers from the predecessors of South-Eastern Finland University of Applied Sciences played an important role in instructing the teachers of St. Petersburg’s Central Scientific and Technical University, in demonstrating the best experience and in practical training of the Center’s students (nurses and teachers from various regions of Russia). Now the main goal of the SPb CEP simulation laboratory is to create a modern facility for upgrading the skills of nursing specialists and to control the level of competences formed as a result of training. To solve the problems of the laboratory, an educational and methodical complex was created, including the programs of training modules, the base of cases and algorithms of nursing manipulations. To improve medical technologies and to solve situational tasks, STC was equipped with modern simulators, phantoms and medical equipment. The Center was accredited by the Russian Public Organization ROSOMED (Russian Society of Simulation Training in Medicine).

Picture 3. Dean Irina Bakhtina and the Head of International Affairs Elena Godovych at a streamalation event from St. Petersburg to Kotka campus. (Photo: Jussi Hänninen)

STREAMALATION PEDAGOGY

In September 2017, the modular course Live-Stream Simulation Training (Streamalation) was held at the Federal State-Financed Educational Institution of Postgraduate Professional Education “The Saint Petersburg Postgraduate School of Nursing” under the FMBA within the framework of international partnership with Xamk. The seminar was attended by students of Xamk under the guidance of Senior Lecturer Marja-Liisa Siren-Huhtinen as well as by the Russian and Kazakh participants of the internship program Change Management in Healthcare Organizations as for State-of-the-Art Nursing Care. Xamk students from Kotka Campus participated in the modular course remotely under the guidance of Senior Lecturer Jussi Hänninen. The program of the modular course was devoted to the topics of continuing professional medical education (Russian and Finnish trends), Technologies of simulation-based and mixed training, and case-based technologies in medical simulation. Internship program participants from Kazakhstan — the chief and senior nurses of in-patient and out-patient facilities — were given expert cards to be filled in, and then there was a discussion. The students of Xamk were directly involved in the simulation training, and their colleagues observed the situation through live broadcast. Debriefing take place was at the end of the training — all participants were able to express their opinions, as well as note the mistakes made during the simulation. The Finnish participants got acquainted with the methods of interactive learning in the simulation center. They received certificates of participation in the live-stream simulation training.

Picture 4. The delegation from Russia and Kazakhstan at Xamk in 2018. (Photo: Jussi Hänninen)

VISIT OF THE RUSSIAN DELEGATION TO KOTKA CAMPUS IN SPRING 2018

The Russian Week of 2018, aimed at highlighting Xamk's expertise in Russian studies and cooperation in line with its strategy, was held on Xamk campuses in spring 2018 (Xamk 2018c; Xamk 2018a, 5-6). A delegation of Russian nursing and medical experts led by the Saint Petersburg Center of Postgraduate Medical Education under the FMBA of Russia visited the Mikkeli and Kotka campuses, together with the hospitals of these cities. In Kotka, they participated in a cardiopulmonary resuscitation simulation in the ambulance simulator. The delegation included chief nurses and nursing directors from Moscow and Novgorod, together with nursing teachers and nurses from Kazakhstan. Based on the feedback received, the members of the Russian medical expert group – comprising nearly 20 people – enjoyed the experience and the positive feelings created by simulation learning (Godovykh 2018 s.a.). In conclusion, it was proposed that the activities be continued and further developed. Students from Xamk who took part in the activities also considered the experience conducive to learning and felt they had become more familiar with the Russian language, culture and society.

OPPORTUNITIES AND CHALLENGES OF COOPERATION IN FURTHER EDUCATION AND CONTINUING EDUCATION FOR NURSING PERSONNEL

Russia expertise can be considered one area of general intercultural competencies. Cross-border education cooperation is required to ensure that the geographical proximity of Russia can be utilised and its culture, habits and society can be appreciated in nursing education and training. Xamk, therefore, needs Russian partners to be the most prominent expert in Russian studies and cooperation also in the context of nursing and medical education. As far as the core competences established in the curriculum are concerned, learning outcomes can be considered to include the competence to identify the position of nursing in Russian society, the skills to cooperate with a Russian colleague, and the ability to identify Russian operational models and habits. Similarly, the learning outcomes for complementary competence may include that the student is able to apply data produced in the health care field by Russian practitioners, and to possibly complete a supervised practical training period in Russia. (Xamk 2018d.)

Russia expertise can also be considered important within the framework of education export. There is, after all, general interest in Finnish education expertise in Russia (Niemi 2016; Haimi 2017). An example of this is Xamk's ambulance simulator on Kotka campus, which has attracted widespread interest in Russia (Seppälä & Hänninen 2017). In addition, the education export of Xamk's course Foundations of physical examination has been discussed. Successful education export to Russia requires good personal relations, but also

a high-quality product which meets the client's needs and creates added value (Roikonen & Starovoytova 2014, 57).

The main directions in the development of the modern nursing and medical education system are determined by the Bologna Declaration and focus on the recognition of professional qualifications; development of academic mobility; introduction of credit-modular system; and the implementation of quality management system in education. During the transition period, it is necessary to ensure the adaptation of the principles of the Bologna Process to the conditions for the development of the health care system in Russia. Priority is being given to the introduction of a new admission system of novice specialists and health practitioners to professional activity through accreditation and the development of continuing medical education system.

The development of competences is important, and the system of nursing and medical education should possess effective technologies for the development and evaluation of professional competences. The international trend in the use of competence-based training principles in medical education is actively supported by the professional community. The Saint-Petersburg Center of Postgraduate Medical Education has 30 years of experience in the field of postgraduate nursing education. Educational programs are practice-oriented and built on a modular basis, with the inclusion of training modules in all aspects of practical activities. The main educational aim is to improve already existing and to develop new professional competences. Considerable resources are currently applied to ensure the quality of medical personnel training through the implementation of simulation and case study technologies.

Simulation-based education involves the formation of a behavioral model that is applicable to clinical situations. This model should include a set of professional competences. At the initial stage of training in medical technology, a specific competence and a particular occupational skill is formed (vascular access provision, hand hygiene, etc.). This experience was developed due to the long-term partnership among Xamk and SPb Center of Medical Education. When carrying out case tasks, a student learns the algorithm of working operations that ensure an integrated follow-up to the necessary manipulations; several professional competences are evaluated. For example, in basic cardiopulmonary resuscitation training, not only the correctness of compressions and ventilation is monitored, but also ensuring safety, performing a primary examination and team work. Assessment of professional competences is carried out in the form of an objective structured clinical exam. As a result of our simulation learning, this approach to training enabled reducing the level of mistakes: communicative two times; in providing infectious safety three times.

Picture 5. South-Eastern Finland University of Applied Sciences was prominently present and voiced at the International Nursing Conference at St. Petersburg in September 2018. (Photo: Marja-Liisa Sirén-Huhtinen)

DISCUSSION

While increasing cooperation with Russia in higher education may not be a new phenomenon, it is essential, and in line with the goals set in national strategies (Mustajoki 2007; Jänis-Isokangas 2017, 21). Previous studies on academic education and research cooperation have discussed aspects such as the associated strengths, weaknesses, opportunities and threats (Lummenpuro 2002). Recent developments in Russia may have had an influence on this cooperation (Puukko 2015, 17). According to the Finnish actor Ville Haapasalo – who was awarded the honorary title of state artist by Vladimir Putin in 2002 – Russia is unlike any other country, and it is not possible to fully understand it (Pystynen 2017). Increased cooperation among nursing practitioners, however, is well justified, and helps developing a more positive approach to the future.

Today, the activity of St. Petersburg Center for Postgraduate Education of FMBA focus on the adaptation of interdisciplinary and intersectoral approaches in the field of CME. The project activity concentrates on the development of educational programs to improve the skills and professional training of health care personnel and medical education in the form of training modules, field trips and practical training. The network partnership with foreign universities and clinics on the implementation of international educational programs for administrative staff of medical organizations and clinical specialists is continuing. Cooperation

with South-Eastern Finland University of Applied Sciences has been going on for more than 10 years and is of fundamental importance for the development of organizations in general. Since 2017 more than 25 short-term improvement programs have been carried out, not only for specialists with postgraduate education, but also for physicians, supervisors and faculty.

According to the Russian partner, the main areas of the cooperation among these institutions are: Nursing management; Occupational health care; Wound management; Public health care; Modern approach to ensuring infection safety in healthcare organizations; Rehabilitation of patients in neurology and cardiology; Role of nursing staff in maternity and child care; Innovative technologies in teaching nursing staff; Clinical safety, and others.

The mayor of the city of Kotka, Mr. Esa Sirviö, signed a new three-year agreement with the city of St. Petersburg for the cooperation between the cities on 27 September 2018. At the same time Xamk organized a Learning Unlimited seminar at “Suomi-talo” to develop the existing cooperation with St. Petersburg educational institutions in teaching, research and development as well as producing joint courses and new research projects. This creates a solid framework for developing the international knowledge of the students, such as multicultural teamwork and the development of Russian language skills. (Kotka 2018.) On a regular basis, the St. Petersburg Center of Postgraduate Medical Education welcomes the representatives of Xamk to take part as speakers and participants in the International conferences and training arranged in St. Petersburg. As an example of this, Senior Lecturer Jussi Hänninen participated as a speaker in an international scientific conference organised by the institution, “Widening Horizons in Medical Education: Staff Training for Modern Healthcare”, in September 2018. The topic of the lecture was “Theoretical and practical aspects of internationalization in higher education” and it included international cooperation in the further training and continuing education of nursing personnel, ten years of cooperation with Xamk and its predecessors, together with steamalation pedagogy within the framework of Xamk’s ambulance simulator (Hänninen 2018.) The plan for the near future is to develop a cooperation project where the paramedic students of South-Eastern Finland University of Applied Sciences will have access to practical training in St. Petersburg ambulances.

Picture 6. The evening celebration of the “Kotkaday” was successful with the dazzling visual demonstration of the attractions in the Kotka-Hamina region.

REFERENCES

- Altbach, P.G. & Knight, J. 2007. The Internationalization of Higher Education: Motivations and Realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(34), 290—305.
- Bedenlier, S. & Kondakci, Y. & Zawacki-Richter, O. 2018. Two Decades of Research Into the Internationalization of Higher Education: Major Themes in the *Journal of Studies in International Education* (1997-2016). *Journal of Studies in International Education*, 22 (2), 108—135.
- de Wit, H. 2010. Internationalisation of higher education in Europe and its assessment, trends and issues. Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders. Embassy of Russia in Finland. Kahdenväliset suhteet. Yhteistyö tieteen ja koulutuksen alalla. WWW document. Available at: https://helsinki.mid.ru/fi_FI/web/helsinki-fi/yhteistyö-tieteen-ja-koulutuksen-alalla [accessed 15 May 2018].
- Godovykh, E. 2018. начальник отдела маркетинга и международных отношений ФГБОУ ДПО “Санкт-Петербургский центр последипломного образования ФМБА России. Visit to Kotka Campus 15 March 2018. Email conversation.
- Haimi, A. 2017. Koulutusviennistä uutta potkua Venäjän-kauppaan. WWW document. Kouvolan Sanomat. Available at: <https://kouvolansanomat.fi/uutiset/lahella/ffd7125f-ada3-4daf-b016-7d50f9f39441> [accessed 15 May 2018].
- Healey, N. 2016. The internationalization of Higher Education. Nottingham Trent University & Sichuan University. Interview. Available at: <https://youtu.be/tlj-edVr6vw> [accessed 1 September 2018].
- HERB. Higher Education in Russia and Beyond. Making Way to Global University Rankings: Russian Master Plan. Issue 16/2018. Available at: [https://herb.hse.ru/data/2018/07/21/1151527123/1HERB2\(16\).pdf#page=14](https://herb.hse.ru/data/2018/07/21/1151527123/1HERB2(16).pdf#page=14) [accessed 1 September 2018].
- Holubek, V. 2018a. Internationalisation in Education. Defining internationalization. University of Tampere. SummerSchool 2018.
- Holubek, V. 2018b. Internationalisation in Education. International dimensions of education phenomena. University of Tampere. SummerSchool 2018.
- Holubek, V. 2018c. Internationalisation in Education. Internationalisation in higher education. University of Tampere. SummerSchool 2018.

Hänninen, J. 2018. Theoretical and practical aspects of Internationalization in Higher Education. ТЕОРЕТИЧЕСКИ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИНТЕРНАЛИЗАЦИИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ. Сборник материалов Всероссийской научно-практической конференции с международным участием «Горизонты медицинского образования: подготовка кадров для современного здравоохранения». – СПб.: ФГБОУ ДПО СПб ЦПО ФМБА России, 2018. – С. 50. ISBN 978-5-904694-04-3. PDF document. [accessed 4 October 2018].

Hänninen, J. 2017. Kestävää hyvinvointia ja voimaantunutta Venäjä-osaamista streamalatiopedagogiikalla. In Ryttyläinen-Korhonen, K. (ed.) 2017. Kehittäminen kirittää opetusta. Esimerkkejä hyvinvoinnin koulutusalan pedagogisesta kehittämisestä. South-Eastern Finland University of Applied Sciences. PDF document. Available at: <http://www.theseus.fi/handle/10024/139459> [accessed 2 May 2018].

Jänis-Isokangas 2017. Korkeakouluysteistyötä Venäjän kanssa. Arviointi CIMOn rahoittamista Venäjä-toiminnoista. Finnish National Agency for Education. Reports and studies 2017:3. PDF document. Available at: http://www.oph.fi/download/182209_Korkeakouluysteistyota_Venajan_kanssa.pdf [accessed 3 May 2018].

Knight, J. 2004. Internationalization Remodeled: Definition, Approaches, and Rationales. *Journal of Studies in International Education*, 8 (1), 5—31.

Kotka-päivä Pietarissa sujui mallikkaasti. The city of Kotka. WWW document. Available at: http://www.kotka.fi/asukkaalle/ajankohtaista_kotkassa/101/0/kotka-paiva_pietarissa_sujui_mallikkaasti [accessed 4 October 2018].

Kuraev, A. 2014. Internationalization of Higher Education in Russia: Collapse or Perpetuation of the Soviet System? A Historical and Conceptual Study. Doctor of Philosophy. Boston College Lynch School of Education. Department of Educational Leadership and Higher Education. Available at: <https://dlib.bc.edu/islandora/object/bc-ir:101500/datastream/PDF/view> [accessed 1 September 2018].

Lummenpuro, M. 2002. Selvitys Suomen ja Luoteis-Venäjän akateemisesta koulutus- ja tutkimusyhteistyöstä. Aleksanteri Institute. PDF document. Available at: <http://www.helsinki.fi/aleksanteri/hankkeet/tiedostot/akateeminenyhteistyö.pdf> [accessed 3 May 2018].

Ministry of Education and Culture in Finland 2018a. Team Finland Knowledge network to enhance the visibility of Finnish knowledge and expertise and to boost exports. Available at: http://minedu.fi/en/article/-/asset_publisher/team-finland-knowledge-verkosto-lisamaan-suomalaisen-osaamisen-nakyyvytta-ja-vauhdittamaan-vientia [accessed 1 June 2018].

Ministry of Education and Culture in Finland 2018b. Policy and development in higher education and science. Available at: <https://minedu.fi/en/policy-and-development-in-higher-education-and-science> [accessed 1 July 2018].

Ministry of Education and Culture in Finland 2017. Better together for a better world: Policies to promote internationalisation in Finnish higher education and research 2017-2025. Available at: <https://minedu.fi/documents/1410845/4154572/YMP-en-net.pdf/ab74d6b2-a48f-49ee-9563-6313f87198ae/YMP-en-net.pdf> [accessed 1 July 2018].

Mustajoki, A. 2007. Yliopistojen Venäjä-yhteistyön ja Venäjä-osaamisen kehittäminen. Working group memorandums and studies of the Ministry of Education 2007:11. Ministry of Education. Department for Education and Science Policy. PDF document. Available at: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79925/tr11.pdf?sequence=1> [accessed 3 May 2018].

Niemi, P. 2016. Koulutusviennillä valtavat mahdollisuudet – alasta halutaan siivu myös Kaakkois-Suomeen. WWW document. Finnish Broadcasting Company Yle. Available at: <https://yle.fi/uutiset/3-8603207> [accessed 15 May 2018].

Puukko, A. 2015. Kuntien ja maakuntien liittojen Venäjä-yhteistyö. Association of Finnish Local and Regional Authorities. PDF document. Available at: <https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Ven%C3%A4j%C3%A4-kyselyn%20raportti%20liitteinen%20%282%29.pdf> [accessed 3 May 2018].

Pystynen, V. 2018. Ville Haapasalo on Putinin palkitsema valtiontaiteilija, joka on nähnyt Venäjän superrikkaiden ökyjuhlat ja köyhien arjen – nyt hän kertoo, millainen maa itänaapurimme on. WWW document. Helsingin Sanomat. Available at: <https://www.hs.fi/kuukausiliite/art-2000005663412.html> [accessed 3 May 2018].

Roikonen, M. & Starovoytova, I. 2014. Education export from Finland to Russia – Challenges and success factors. Multiple Case Study for The Jyväskylä Institute of Adult Education. Bachelor's Thesis. Jyväskylä University of Applied Sciences. Available at: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/85436/Roikonen_Matti_Starovoytova_Irina.pdf?sequence=1 [accessed 15 May 2018].

Saint Petersburg Postgraduate School of Nursing. WWW document. Available at: <http://nursing.edu.ru/> [accessed 2 May 2018].

Seppälä, J. & Hänninen, J. 2017. Ensihoidon opettajat Venäjällä. Article in a magazine. *Ensihoitaja* 3/2017 p. 28-31. Membership magazine of Suomen Ensihoitoalan Liitto ry. South-Eastern Finland University of Applied Sciences 2018a. *Strategia* 2018—2030. PDF document. Available at: https://www.xamk.fi/wp-content/uploads/2017/11/Xamk_Strategiaesite_23112017.pdf [accessed 2 May 2018].

Streitwieser, B. 2014. *Internationalisation of Higher Education and Global Mobility*. Oxford: Symposium Books.

Stukalova, I. & Shishkin, A. & Stukalova, A. 2015. Internationalization of higher education: a case of Russian universities. *Economics and Sociology* Vol. 8, No 1, pp. 275-286. DOI: 10.14254/2071-789X.2015/8-1/21 Available at: <https://www.rea.ru/ru/org/managements/centertrade/PublishingImages/Pages/shishkin/Doc-3.pdf> [accessed 1 September 2018].

Venäjä-osaaminen Xamkissa 2018b. South-Eastern Finland University of Applied Sciences. Internal material.

Venäjä-viikko Xamkissa. Russian Week at Xamk. 2018c. South-Eastern Finland University of Applied Sciences. WWW document. Available at: <https://www.xamk.fi/tiedotteet/venaja-viikko-xamkissa/> [accessed 2 May 2018].

QS Quacquarelli Symond 2018. *The Evolution of Higher Education in Russia*. WWW-document. Available at: <http://www.qs.com/the-evolution-of-higher-education-in-russia/> [accessed 1 September 2018].

Xamk suuntaa vahvasti Venäjä-yhteistyöhön. 2018d. South-Eastern Finland University of Applied Sciences. WWW document. Available at: <https://www.xamk.fi/tiedotteet/xamk-suuntaa-vahvasti-venaja-yhteistyohon/> [accessed 2 May 2018].

VENÄJÄN KULTTUURIHISTORIAA VERKOSSA

Leena Muotio

VERKKO-OPINTOJAKSON SYNTY, PERUSTEET, SISÄLTÖ JA KEHITYS

Venäjän kulttuurihistorian perusteet -verkko-opintopaketti toteutettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2010 avoimen AMK:n opintona. Olin käynyt vuosien varrella useita kiinnostavia keskusteluja Venäjä-asiantuntija, lehtori Soili Lehto-Kylmäsen kanssa venäläisestä yhteiskunnasta, taiteesta, kirjallisuudesta ja kulttuurista, ja näiden keskustelujen innoittamana sekä Venäjä-opintojen opintokokonaisuutta pohtiessaan Lehto-Kylmänen pyysi minua luomaan verkko-opintopakettia, joka käsittelee perustasolla Venäjän kulttuurihistoriaa. Olen taustaltani kirjallisuuden ja taiteen tutkija sekä semiootikko, joten aihealue oli minulle tuttu ja mieluinen.

Venäjä on suuri maa, jolla on kaikissa historian vaiheissa ollut rikas ja monipuolinen kulttuuri- ja taidemaailma. Venäjällä on aina vallinnut monikulttuurisuuden kirjo, niin kansallisuuksien kuin eri kulttuuristen ilmiöiden ja taiteidenkin osalta. Miten tutustuttaa opiskelijat tähän rikkauteen? Päätin kurssia suunnitellessani, että kunkin opiskelijan oma kiinnostus sekä hänen opiskelemaisensa ala saa määrätä sen, millaisiin aiheisiin hän tarttuu kuinkin aihepiiriin sisällä. Eri taiteenlajien ja kulttuurin osa-alueiden kohdalla opiskelija voi niin ikään itse päättää, minkä aikakauden, tyyli- tai kulttuurielämän ilmiön edustajia hän tarkastelee.

Opintopakettia sisältö jakautuu kahdeksaan osa-alueeseen: ensiksi tarkastellaan venäläisen kulttuurin tärkeitä käsitteitä, sitten tutustutaan Pietariin ja Moskovaan teemalla: Kaksi kaupunkia – dualistinen Venäjä, kolmanneksi tarkastellaan venäläistä avantgardea, neljänneksi Venäjän kuvataidetta, viidenneksi venäläistä kirjallisuutta, kuudentena aiheena on musiikki, elokuva ja näyttämötaide Venäjällä, seitsemäntenä aiheena on arkkitehtuuri ja design sekä kahdeksantena venäläinen populaarikulttuuri. Näiden aihepiirien lisäksi kukin opiskelija lukee vapaavalintaisesti opiskelijatoverin esseen ja arvioi sen lyhyesti. Jokainen aihealue esitellään Verkko-oppimisympäristön johdantotekstillä, jossa opiskelijalle esitetään kysymyksiä aiheesta ja nostetaan esiin näkökulmia, joilla lähestyä aihetta. Kuvataide-tehtävän yhteydessä on myös kuva-analyysin teoriaan ja tekotapoihin johdettava ohjeaineisto.

Kuva 1. Voiton päivän iletulitus Pietarissa (Kuva: Arja Haikara)

Kun opintojaksoa toteutettiin ensimmäisiä kertoja, ensimmäistä aihepiiriä eli kulttuurin käsitteiden kartoittamistehtävää ei ollut, ja kukin opiskelija kirjoitti analyttisen esseen viidestä valitusta aiheesta sekä arvioinnin yhdestä opiskelijatoverin kirjoittamasta esseestä. Kirjoitettavien esseiden määrä koettiin suureksi, joten päädyin lisäämään käsitteenmäärittelytehtävän ja vähensin esseiden määrää kolmeen. Opiskelijatoverin esseen arvioinnin säilytin, sillä tämä tehtävä koettiin mielekkääksi; toisten opiskelijoiden esseitä luetaan muutoinkin mielellään ja paljon spontaania keskustelua syntyy niiden aiheista Moodlen keskustelussa. Kurssin tehtäviin käytettävä aika opintopisteinä jakaantuu seuraavasti: Käsitteellinen tehtävä 0,25 op, opiskelijatoverin esseen arviointi 0,25 op, kukin essee 1,5 op, yhteensä siis 5 op. Palautuspäivät on asetettu kuukauden välein, jolloin opiskelijoille jää hyvin aikaa lukea lähdeaineistoja ja kirjoittaa essee. Tähän työmäärään ja ajoitukseen opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä. Myös numeerinen arviointi lyhyen kirjallisen palautteen lisäksi koetaan mielekkäänä ja oppimisesta kannustavana. Opiskelijatoverin esseestä kirjoitettua arviointia en arvioi numeerisesti.

Opintojaksolla annetaan laaja listaus suositeltavista lähteistä ja listausta päivitetään jatkuvasti, kun uutta, hyvää Venäjän kulttuurihistoriaa käsittelevää kirjallisuutta julkaistaan. Kaikille opiskelijoille suositellaan luettavaksi emeritusprofessori Pekka Pesosen teosta *Venäjän kulttuurihistoria*. Wikipediaa tai matkatoimistojen sivustoja ei saa käyttää lähteenä lainkaan. Lähteenä tulee käyttää ainakin yhtä relevanttia kirjallista lähdetä verkkomateriaalin lisäksi.

Kulttuurihistoria halutaan nähdä kurssilla laajasti; myös esimerkiksi ruokakulttuuri, uskontoon liittyvä kulttuuri sekä populaarikulttuurin ja erilaisten alakulttuurien ilmentyvät voivat olla tarkastelun kohteena. Esimerkkeiksi vuosien varrella kirjoitetuista kiinnostavista

aihepiireistä voi nostaa vankilatatuoinnit, venäläiset tv-sarjat, karjalaiset itkijänaiset, Kuolan saamelainen kulttuuri ja venäläinen teekulttuuri. Suurin osa opiskelijoista kuitenkin valitsee aiheikseen tutumpia ja selkeästi venäläisiksi koettuja aiheita: suurten venäläisten kirjailijoiden tärkeät teokset, kuten Leo Tolstoin, Fjodor M. Dostojevskin ja Nikolai Gogolin romaanit, Ilja Repinin ja Ivan Aivazovskin maalaukset ja Andrei Rubljozin ikonitaide, Pjotor Tšaikovskin balettimusiikki tai kuuluisien balettianssijoiden, kuten Anna Pavlovan ja Maja Blitševskayan elämä.

MITEN OPISKELLA JA OPPIA?

Opinto-oppaassa luvataan, että opiskelija kurssin käytyään osaa nimetä venäläisessä kulttuurissa vaikuttaneita virtauksia sekä on tutustunut joihinkin Venäjän kulttuurin merkittäviin edustajiin ja heidän teoksiinsa (kirjallisuus, kuvataide, arkkitehtuuri, muotoilu, elokuva, musiikki, näyttämötaiteet, populaarikulttuuri). Seuraavat kysymykset johdattavat opiskeluun ja kertovat keskeisistä opiskeltavista aihealueista:

- Mitä on venäläinen korkeakulttuuri?
- Mitä tarkoittaa avantgarde?
- Millaisia korkeakulttuurin tuotteita on venäläisessä kulttuurissa: kirjallisuudessa, arkkitehtuurissa, elokuvassa, musiikissa ja näyttämötaiteissa?
- Millaisia populaarikulttuurin, esim. ruokakulttuurin ja uskonnollisen kulttuurin tuotteita venäläisessä yhteiskunnassa on?
- Mitä tarkoittaa kulttuurinen itä-länsi -vuorovaikutus ja dualismi venäläisessä kontekstissa?

Opintojakson osaamistavoitteet kuvataan seuraavasti: Osaamisen tasolla hyvä 3 osaat:

- hankkia, käsitellä, tuottaa ja arvioida kriittisesti tietoa venäläisestä kulttuurista
- ratkaista venäläisen kulttuurin erityiskysymyksiä kurssin tehtävissä
- kehittää tietoutta venäläisestä kulttuurista itsenäisesti
- viestiä asiantuntevasti sekä johdonmukaisesti suullisesti ja kirjallisesti omalla äidinkiellä, raportointi- ja lähdeviitetekniikan halliten

Tiedonhaku ja esseiden kirjoittaminen vaativat aikaa ja ajattelua. Jotta aikaa olisi riittävästi laadukkaiden esseiden kirjoittamiseen, jakautuu opintojakso koko lukukauden ajalle. Esheet ovat laajuudeltaan 4–5 sivua. Analyyttisten esseiden kirjoitusalueena käytetään Xamkin alustaa, joka on kehitetty lyhyiden esseiden tai raporttien kirjoittamista varten. Edellisen esseiden arvioinnista on hyötyä seuraavan esseiden kirjoittamisessa, joten oppiminen tapahtuu kumulatiivisesti. Opiskelija voi myös edetä opintojaksolla nopeammin kuin aikataulu edellyttää.

Kurssilla on käytössä plagioinnintunnistusjärjestelmä Urkund, sillä tiedonhakuun, sen soveltamiseen ja tulkintaan tähtävä opiskelu saattaa houkuttaa liian suoriin merkitsemättömiin

lainauksiin. Viittauskäytäntö tehdään opiskelijoille selväksi kurssin alussa, mutta aina silloin tällöin tutkivan kirjoittamisen hyvä käytäntö ei toteudu ja opiskelijan on kirjoitettava teksti uudestaan. Jo pelkästään tietoisuus siitä, että jokainen teksti ajetaan automaattisesti suoraan Urkund-järjestelmän läpi, ehkäisee plagiointia ja laittaa opiskelijan miettimään, kuinka lähdetekstin tietoja ilmaisee. Opintojakso harjoittaa näin ollen omalta osaltaan lähdetietojen suodattamista opiskelijan oman ajattelun läpi sekä lähdeviittaustekniikan haltuunottoa.

Kurssin vapaata ajattelua ja laajaa ymmärrystä kehittävä luonne innostaa opiskelijoita myös keskustelemaan avoimesti. Syksyn 2017 kurssilla keskustelu oli ennennäkemättömän vilkasta, sillä kurssille osallistui useita henkilöitä, jotka olivat harrastaneet venäläistä kulttuuria eri tulokulmista jo useita vuosia. Laaja kokemus eri aloilta ja kulttuuripiireistä kehitti todella paljon innostunutta keskustelua, jossa opettaja oli ilahtuneena mukana, varsin usein myös kuunteluoppilaana. Erityisaiheita tarkasteltaessa opettajan luonne onkin toimia fasilitaattorina ennemminkin kuin auktoriteettina. Kaikilla toteutuksilla myös opettaja oppii uutta, mikä on erityisen kiehtovaa.

KIITOKSIA OPINTOJAKSOSTA

Venäjän kulttuurihistorian peruskurssi on ollut opiskelijoille mieleinen ja ilmeisen hyödyllinen opiskelun paikka. Palaute kurssista on opettajaa kannustavaa:

Lisää tällaista

Kurssin aihepiiri on niin mielenkiintoinen ja kulttuurihistoriaan perehtyminen oli inspiroivaa. Erittäin hyvä kurssi! Kurssin alussa en lukenut ohjeita tarpeeksi tarkasti ja tein automaattilla ensimmäisen esseen dualismista. Jos sen alkuohjauksen voisi vielä korostaa niin, että oppilas hoksaisi alusta saakka valita kolme esseen aihetta vapaasti. Muuta kehitettävää en keksinyt. Kiitos opelle!

Onnistuin kurssin suorituksesta hyvin selkeiden ohjeiden ja hyvän opetuksen ansiosta. Kurssi oli erittäin mielenkiintoinen ja opetus oli erittäin hyvää. Olisi kiva käydä jokin jatkokurssi tälle kurssille, jos vain sama opettaja pitäisi. Kiitos hyvästä kurssista.

Kiitos hienosta kurssista! Tämänlainen itsenäinen mutta ohjattu oppiminen on itselleni juuri sopiva opiskelutapa. Ohjeistus oli riittävä, ja luovuudelle oli jätetty tilaa aihealueiden valinnassa. Oli myös mukavaa, että muidenkin esseet oli kaikkien luettavissa.

Palautteen avulla kurssia on hyvä kehittää. Olen esimerkiksi nostanut Moodle-alustalla selkeämmin esiin sen, miten kursseilla edetään, sekä lisännyt venäläisen kulttuurin käsitteiden määrittelytehtävän ja tarkentanut esseiden kirjoittamisen ohjeistusta.

Venäjän kulttuurihistorian peruskurssin myötä allekirjoittanut oli opiskelijoiden ehdottamana vuoden 2018 Digiopie-palkinnon saajaksi. Tämä ehdokkuus ja opiskelijoiden kiitokset osoittavat, että Venäjän kulttuurihistorian perusteet -kurssi on tarpeellinen ja opiskelijoille mieleinen tapa opiskella tätä kiehtovaa aihetta. Opiskelijat selvästi viihtyvät luovan, vapaita valintoja mahdollistavan ja laaja-alaisen tiedonhankinnan maailmassa. Näen tällaisen opintojakson virkistävänä, näköaloja laajentava ja syventävänä retkenä, joka myös tukee eri alojen ammattiaineiden opiskelua.

ITÄNAAPURI TUTUKSI DD-OPISKELIJOIDEN KANSSA

Tuija Pesonen & Eliisa Kotro

KAKSOISTUTKINTO-OHJELMAN ALKU

Venäjä-yhteistyö on ollut Xamkin ja sitä edeltäneen Mamkin painoalue viimeisen 15 vuoden ajan. Vuosien varrella yhteistyö on saanut erilaisia muotoja, ja osa niistä on vakiintunut jatkuvaksi käytännöksi, kuten kehittämishankkeet ja kaksoistutkinto-ohjelmat.

Ruoka-alan tutkimus- ja kehittämishanke käynnistyi venäläisten kanssa jo vuonna 2005. Sen jälkeen oli luontevaa tehdä myös koulutusyhteistyötä. St. Petersburg State University of Service and Economicsin kanssa virallinen yhteistyösopimus allekirjoitettiin vuonna 2008 ja Ural State University of Economicsin kanssa vuonna 2009. Ensimmäiset kuusi opiskelijaa Pietarin yliopistosta aloittivat opintonsa Mikkelissä syksyllä 2010.

Kaksoistutkinto-ohjelman (engl. *Double Degree* -koulutuksen) käynnistyminen matkailu- ja ravitsemisalalla edellytti kolmea tekijää: hyviä suhteita Venäjän paikallisiin hallintoviranomaisiin, rehtoritason vierailuja ja Venäjältä innostunutta opetushenkilöstöä. Kun kaikki nämä olivat kunnossa ja sopimukset allekirjoitettu, voitiin sanoa DD-prosessin edistyneen hyvin.

Luottamus on ollut molemminpuolista. Opiskelijavalinnassa luotamme, että venäläinen lähettävä yliopisto valitsee meille sopivat opiskelijat. Me Xamkissa järjestämme heille englannin kielikokeen omien opettajiemme avulla joko paikan päällä tai etänä verkon kautta. Venäläinen kumppani luottaa opetuksemme ja ohjauksemme laatuun sekä opiskelijoiden yhdenvertaiseen kohteluun. Erittäin merkittävä seikka on se, että opiskelijat saavat valmistuttuaan EU:n hyväksymän kansainväliseen käyttöön tarkoitetun korkeakoulututkintotodistuksen liitteen Diploma Supplementin.

Suomen korkeakoulujärjestelmän mukaisen tutkinnon suorittaneille annetaan aina suomen- tai ruotsinkielinen tutkintotodistus. Tämän lisäksi voidaan antaa myös englanninkielinen todistus. Sekä tutkintotodistuksessa että Diploma Supplementissa mainitaan, että tutkinto on tehty kaksoistutkinto-ohjelmassa.

Matkailu- ja ravitsemisala oli luonteva valinta kaksoistutkinto-ohjelmaan, sillä ala on jo lähtökohtaisesti kansainvälinen. Yhteydet muihin maihin, kansainväliset kollegiaaliset verkostot ja eripituiset kansainväliset vaihdot ovat matkailukoulutuksen arkea. Myös ravit-

semisalalla monikulttuurisuus on osa arkea: Toisaalta kansainvälinen ruokakulttuuri näkyy ravintoloissa sekä kotikeittiöissä ja herättää kiinnostusta vieraita maita kohtaan. Matkailu-, ravitsemis- ja ruoka-alojen tutkimuksessakin tehdään rajat ylittävää yhteistyötä. Opettajat ovat kielitaitoisia, ja opetus sujuu mainiosti englannin kielellä. Opiskelijat ovat halukkaita tekemään tuttavuutta ulkomaalaisten kanssa eivätkä pelkää käyttää vierasta kieltä. Opiskelijat ovat pikemminkin hyvin innostuneita oppimaan uusia asioita vieraista kulttuureista.

Kaksoistutkinto-ohjelman kehittäminen on ollut Xamkin (ent. Mamkin) matkailu- ja ravitsemisalan kansainvälisen yhteistyön keskeinen työväline. Sen kautta aiempi hallinnollinen ja henkilökohtaisiin suhteisiin perustuva yhteistyö on syventynyt systemaattiseksi ja käytännönläheiseksi toimeenpaneavaksi yhteistyöksi.

Helpointa oli käynnistää kaksoistutkintoyhteistyö pietarilaisen korkeakoulun kanssa, sillä Venäjä on meidän lähin rajanaapurimme. Mikkelistä ei ole Pietarin metropoliin kuin reilu 300 kilometriä eli se on lähempänä kuin Turku. Tunnumme hyvin Pietarin olosuhteet ja toimintakulttuurin. St. Petersburg State University of Service and Economicissa opiskelee yli tuhat alan opiskelijaa, ja opiskelumahdollisuus Suomessa on ollut opiskelijoiden mielestä kiinnostava. Tämä kaikki luo hyvät edellytykset yhteistyön onnistumiselle. (Taulukko 1. Partneriyliopistot).

Taulukko 1. Partneriluettelo venäläisistä yliopistoista

Kaupunki	Yliopisto
Pietari	SPbSUSE St. Petersburg State University of Service and Economics, fuusion jälkeen UNECON St. Petersburg State University of Economics
Pietari	SPbPU Saint-Petersburg Polytechnic, fuusion jälkeen Peter the Great St. Petersburg University of Polytechnic University
Moskova	MSITI Moscow State University of Tourism Industry
Moskova	RIAT Russian International Academy of Tourism
Jekaterinburg	USUE Ural State University of Economics

OPETUSSUUNNITELMAN KEHITTÄMINEN

Kaksoistutkintokoulutuksen kehittäminen ja toteuttaminen vaatii jatkuvasti uudistuvaa pedagogista otetta, monikulttuurillisten asioiden ymmärtämistä ja kykyä muuttuvien tilanteiden hallintaan. Venäjän ja Suomen opetussuunnitelmien perusteella oli ja on edelleenkin haastavaa tehdä kaksoistutkinto-ohjelma, joka täyttää kaikki korkeakoulututkinnon kriteerit ja antaa vielä runsaasti lisäarvoa opiskelijalle. Haastetta tuo muun muassa korkeakoulujen erilainen tapa kuvata opintojaksojen osaamistavoitteita ja erot opintojaksojen laajuudessa. Koulutus ja opetussuunnitelma ankkuroitiin palvelu-, ravitsemis-, elämysmatkailu- ja kestävä liiketoiminta -sisältöihin, joilla se erottuu ja antaa kaivattua lisäarvoa kaksoistutkinto-opiskelijalle. Xamkissa on modernit oppimisympäristöt ruoka- ja ravintolapalvelujen käytännönläheiselle opetukselle, ja näitä opintoja venäläiset partnerit erityisesti halusivat opetussuunnitelmaan. Laadukkaat työskentely-ympäristöt toivatkin uutta, inspiroivaa ja yrittäjyyttä tukevaa ainesta venäläisten opiskelijoiden osaamiseen.

Kaksoistutkinto-ohjelman kehittäminen aloitettiin vertailemalla tutkinnon tavoitteita niin Venäjällä kuin Suomessa. Näin etsittiin toisiaan lähellä olevat koulutusohjelmat. Sen jälkeen vertailtiin opetussuunnitelmia ja yhdessä pohdittiin, mistä yhden, toisessa korkeakoulussa suoritettavan vuoden opinnot koostetaan siten, että ne hyödyttävät niin venäläisiä kuin suomalaisia opiskelijoita. Heti alusta pitäen haluttiin, että suomalaiset ja venäläiset opiskelijat muodostavat yhteisen englanninkielisen opiskeluryhmän. Pietarin yliopistolla ei ollut vielä tässä vaiheessa mahdollisuutta tarjota kovin laajasti englanninkielistä opetusta, joten keskityimme kehittämään opiskelua enemmän Mikkelissä.

Matkailu- ja ravitsemisalan ammattikorkeakoulututkintoon vaaditaan 210 opintopistettä. Saapuvan kaksoistutkinto-opiskelijan kotiyliopistosta hyväksiluetaan restonomitutkintoon noin 150 opintopistettä ja Xamkissa suoritetaan vähintään 60 opintopistettä. Restonomikoulutuksen tarjoama 40 opintopisteen suuruinen englanninkielinen opetustarjonta koostuu kahdeksasta viiden opintopisteen laajuudesta opintojaksosta. Niistä osa on restonomikoulutuksen pakollisia ammattiopintoja, osa vaihtoehtoisia ammattiopintoja. Opiskelijat harjoittelevat suomalaisella työpaikalla viiden opintopisteen verran ja loppu 15 opintopistettä on opinnäytetyön osuus. Opiskelijoilla on ollut mahdollisuus ottaa opintoja myös muusta Xamkin tarjonnasta, ja olemme suositelleet myös Finnish for foreigners -opintoja. Jokainen opiskelija tekee yhdessä DD-opiskelijavastaavan kanssa oman henkilökohtaisen opetussuunnitelmansa (HOPS) lukuvuodelle.

Kulttuurieroihin ja kieleen liittyvät haasteet säilyttävät yhteistyötä. Kaksoistutkintokoulutusohjelman ja opetussuunnitelman kehittämisessä pohdittiin, miten suhtautua esimerkiksi siihen, että venäläisessä tutkinto-ohjelmassa on historiallisia ja poliittisia sisältöjä, joita ei sisälly suomalaisen korkeakoulututkintoon. Onko opiskelijoiden kotiyliopistoista riittävästi matkailu- ja ravitsemisalan ammatillisia opintoja, joiden päälle Mamkin kak-

soistutkintotarjonta voidaan rakentaa? Olisi ollut helppoa, jos olisi ainoastaan vertailu opetussuunnitelmien pistemääriä, sovittu hyväksiluetavien opintojen määrä ja määritelty Suomessa suoritettavat opinnot. Mielenkiintoista on ollut seurata kansainvälisessä ja Venäjä-kontekstissa työelämän muutosilmiötä, analysoida toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpeita sekä sovittaa nämä yhteistyöyliopistojen muuttuviin käytänteisiin ja opiskelijoita ympäröivään todelliseen elämään.

Pietarilaisen yhteistyöyliopiston opettajat olivat yhteistyön aloitusvaiheessa viikon verran tutustumassa silloisessa Mamkissa suomalaisen opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Tavoitteena oli, että he itse saavat kokemusta osaamis-, työelämä- ja opiskelijälähtöisistä sekä osallistavista opetusmenetelmistä ja jatkossa pystyvät ennakkoon valmentamaan omia opiskelijoitaan opiskeluun Suomessa. (Taulukko 2. Opiskelijatilasto)

Taulukko 2. Opiskelijatilasto

Lukuvuosi	Opiskelijat, matkailu	Opiskelijat, ravitsemispalvelut	Valmistuneet
2010-2011		6	6
2011-2012		6	6
2012-2013		8	5
2013-2014		7	7
2014-2015	7		7
2015-2016	13	4	15
2016-2017	6	3	8
2017-2018	3		3
2018-2019	2		

OPETUSSUUNNITELMA

Restonomitutkinto on laajuudeltaan 210 opintopistettä. Tutkintoa varten kaksoistutkinto-opiskelijan on suoritettava opintoja kotiyliopistossaan 150 opintopistettä, joista 125 opintopistettä on oltava erilaisia opintojaksoja. Loput 25 opintopistettä on suoritettava harjoitteluna, josta myös toimitetaan vaaditut todistukset Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluun. Lisäksi kaksoistutkinto-opiskelija suorittaa 60 opintopistettä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Nämä opinnot sisältävät 40 opintopistettä opintojaksoja, 5 opintopistettä harjoittelua ja 15 opintopisteen opinnäytetyön.

Matkailu- ja ravitsemisalalan koulutuksessa vahvistetaan vuosittain englanninkielinen opintojaksotarjonta ja se kirjataan kaksoistutkintosopimusten liitteisiin. Lukuvuoden 2018–2019 tarjonta on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Restonomikoulutuksen kaksoistutkinto-ohjelman opetussuunnitelma lukuvuonna 2018-2019

Opintojakso	Laajuus (op)	Ajankohta
Design of food products and services	5	Syyslukukausi 2018
Harmony of food and beverages	5	Syyslukukausi 2018
Basics of research and development	5	Syyslukukausi 2018
Seasonality and tourism planning	5	Syyslukukausi 2018
Professional English	5	Syyslukukausi 2018
Finnish 1	5	Syyslukukausi 2018
Hospitality management	5	Kevätlukukausi 2019
Tourism risk management	5	Kevätlukukausi 2019
International marketing	5	Kevätlukukausi 2019

Työelämäharjoittelu aloitetaan syksyllä. Opinnäytetyön tekeminen painottuu kevätlukukaudelle.

HARJOITTELU

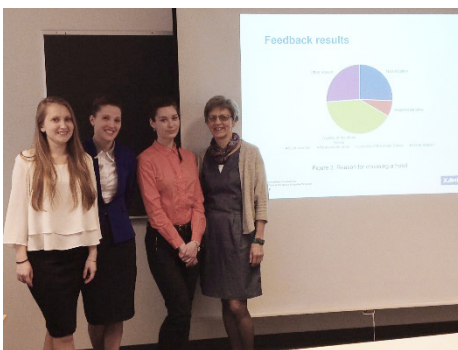
Kaksoistutkinnon suorittamiseen sisältyy lyhyt, 5 opintopisteen, ja käytännössä noin 17 työpäivää kestävä harjoittelu suomalaisessa työpaikassa. Tämän käytännön tavoitteena on antaa opiskelijalle kokemusta ja näkemystä suomalaisesta työkuulttuurista ja -ympäristöstä, matalista hierarkian organisaatioista ja esimiesten ja henkilöstön rooleista. Koska opiskelijat eivät yleensä osaa suomen kieltä, he työskentelevät suorittavan tason tehtävissä, arkisissa rutiinitehtävissä. Opiskelijoiden tehtävänä on harjoittelupaikassaan keskustella ja kysellä opinnäytetyön aiheita ja tarkkailla mahdollisia kehittämistarpeita.

Kaksoistutkinto-opiskelijat ovat ennen Xamkiin tuloa opiskelleet vähintään kaksi vuotta kotiyliopistossaan ja mielisivät esimiestehtäviin. Arkiset rutiinityöt eivät kaikkia motivoi, ja vuosittain käydäänkin keskustelua harjoittelun tavoitteista. Aiempien palautteiden perusteella lisäsimme opintoihin suomen kielen peruskurssin madaltamaan kielimuuria työpaikalla.

OPINNÄYTETYÖ

Saadakseen restonomitutkinnon opiskelijoiden on tehtävä työelämälähtöinen opinnäytetyö. Sen tekemiseen he saavat valmiuksia tutkimus- ja kehittämistyön perusteiden opintojaksolta. Aihe löytyy harjoittelupaikasta, nopean tai perusteellisemman tarvekartoituksen kautta. Opinnäytetyön tekeminen, kuten opinnot muutenkin, vaativat opiskelijalta aktiivista tiedonhankintaa ja tavoitteiden muotoilua, ison tehtävän aikatauluttamista - työskentelyä ja taitoja, johon he kotiyliopistossaan eivät ole tottuneet. Sen takia opinnäytetyöprosessi on aikataulutettu ja myös ohjattu napakasti, alkuvuosien virheistä opittuna. Heti, kun harjoittelu on päässyt vauhtiin, opiskelijoita kehoitetaan keskustelemaan työyhteisössä mahdollisista aiheista.

Opinnäytetöillä on kehitetty eteläsavolaisten yritysten erityisesti venäläisille matkailijoille suunnattua markkinointia, matkailuyritysten verkkosivuja ja palveluja sekä ravintoloiden ruokalistoja. Mikkelin kampuksen ja kaupungin keskustan ravintoloissa on mm. järjestetty teematapahtumia nuorille ja lapsille. Opinnäytetyöseminaariin opiskelijat ovat pukeutuneet tyylikkäästi ja valmistelleet esityksensä sujuviksi ja havainnollisiksi (ks. kuva 1).

Kuva 1. Opinnäytetyö seminaarin tunnelmia 2017 (Kuva: Eliisa Kotro)

OPINNÄYTETYÖN AIHEITA

Ensimmäisinä vuosina opiskelijoita kannustettiin etsimään itse opinnäytetyölle toimeksiantoja työelämästä. Työkokemus venäläisessä yrityksessä tai haave omasta ravintolasta nousi esiin monen opiskelijan ehdotuksissa. Melko nopeasti suunnattiin aiheen etsiminen harjoittelupaikasta, suomalaisesta ravitsemis- ja majoitusalan yrityksestä. Taulukossa 4 esitetään opiskelijoiden opinnäytetöiden aiheita sekä niiden työelämän toimeksiantajia.

Taulukko 4. Työelämälähtöisiä opinnäytetöitä

Opiskelija	Opinnäytetyön aihe	Toimeksiantaja
Chervinskiy, Ivan, Kotelnikov, Vladimir	Sushi Day at Restaurant Dexi	Mamk Kampusravintolat
Kapura, Julia	Non-financial motivation of staff	“Tsainaya Loshka” ravintolaketju, Pietari
Talantov Dmitrii	Developing the Business Plan for restaurant	Mamk, ravintolan perustaminen Pietariin
Khoshchenko Kristina	Satisfaction level in Löydön Kartano among Russian customers	Löydön Kartano, Ristiina
Chumak Yulia	Recommendations for Järvisydän to attract incentive tourists from Moscow and Saint Petersburg	Järvisydän, Rantasalmin
Smirnova Natalia	Internet - promotion of Puumala	Puumalan matkailukeskus
Burukina, Olga	Marketing strategy for a Finnish fishing tourism company	Saimaa Fishing Travels, Mikkeli
Tumanova, Sabina	Developing ecological program at children’s` camp «The secret forest»	Vehmaskylän vanha koulu ry, Mikkeli
Sukhova Viktoria	Create an event for restaurant “Amarillo”	Ravintola Amarillo, Mikkeli
Cogolev, Maxim	“Russian cuisine” day in restaurant Talli	Mamk Kampusravintolat
Bandurina, Ekaterina	Guests’ Satisfaction of housekeeping service in Sokos Hotel	Sokos Hotel Vaakuna, Mikkeli
Gaugash, Tatiana	The demand of Russian customers in winter holiday’s services in Löydön Kartano	Löydön Kartano, Ristiina
Galkina, Galina	Students as participants of the Christmas event in Mikkeli	Mikke ry
Grieva Olga	Attracting Millennials via different marketing channels	Café Stella
Morozova Diana	Saimaa lake bicycle route for Russian tourists	Outdoors -projekti
Mozgov Maxim	Green key as a motivating factor for staff loyalty and satisfaction	Sokos Hotel Vaakuna
Petrash Alexey	Degustation as a restaurant promotion tool	Pannukakkutalo
Pushkin Maria	Providing a new service in a small restaurant	Pannukakkutalo

Kuvissa 2 ja 3 havainnollistetaan DD-opiskelijoiden työelämälähtöisiä opinnäytetöitä. Opiskelijat esimerkiksi toteuttivat Sushi-teemalounaan Xamkin ravintola Dexissä. Opiskelijat ovat myös luontevasti mukana opinnäytetyön toteuttamiseen liittyvissä yritystapaamisissa.

Kuva 2. Sushi-teemalounas ravintola Dexissä

Kuva 3. Kuva 3. DD-opiskelijat mukana matkailuyrittäjien tapaamisessa Sahanlahdessa (Kuva: Eliisa Kotro)

OPPITUNNILLA OPITTUA - KOTIKANSAINVÄLISTYMINEN

Englanninkieliset opintojaksot ovat tavallinen tapa toteuttaa restonomikoulutuksen opetusta. Opiskelijat voivat valita, haluavatko he suorittaa tutkintonsa osia englanniksi vai pitäytyvätkö suomenkielisessä opetuksessa. Englanninkielisellä oppitunneilla voi olla opiskelijoita Suomen ja Venäjän lisäksi esim. Saksasta, Ranskasta, Espanjasta ja Etelä-Koreasta. Kotikansainvälistymistä ja luontevaa kanssakäymistä tapahtuu suomalaisten ja

ulkomaalaisten opiskelijoiden kesken niin oppituntien aikana yhteisissä tehtävissä ja projekteissa kuin vapaa-ajalla.

OPETTAJIEN KOKEMUKSIA DD-OPISKELIJOISTA

Seuraavaksi opettajat kertovat käytännönläheisesti kokemuksiaan yhteistyöstä venäläisten DD-opiskelijoiden kanssa.

EEVA KOIVULAN KOKEMUKSIA

Venäläisille opiskelijoille oli alussa outoa opettajan rooli oppimisen tukijana eikä vain arvioijana. Tämä näkyi erityisesti opinnäytetöissä: osa opiskelijoista ei koko prosessin aikana osannut hakea ohjausta - eivät halunneet palauttaa työtä, joka ei ollut vielä valmis. Toisaalta joidenkin opiskelijoiden asenne oli sellainen, että kaikki ratkaisut täytyy saada opettajalta, ja jollei saa, niin opettaja on huono ohjaaja.

Opintojaksojen ryhmätöissä muodostin ryhmät niin, että DD-opiskelijoita, vaihto-opiskelijoilla ja suomalaisia oli samassa ryhmässä. Joillekin DD-opiskelijoille oli vaikeaa ymmärtää ryhmätöiden ideaa: miksi heidän pitäisi tehdä työtä, josta muutkin hyötyvät, ja mahdollisesti kärsiä arvosanassa muiden ryhmän jäsenten tekemättömyydestä tai muusta huonoudesta? Tämä liittyy ehkä kunnianhimoon arvosanojen suhteen. Toisaalta tuli myös palautetta siitä, että opintojaksoilla oli hienoa päästä työskentelemään kansainvälisessä ryhmässä ja että siitä on varmasti hyötyä jatkossa. Hyvä 3 oli heille huono numero. Heidän olisi pitänyt saada vähintään hyvä 4, ja he olivat valmiita tekemään lisää töitä arvosanan korottamiseksi. Myös ikävää opiskeluvilppiä esiintyi. Opiskelijat luulivat selviävänsä kopioituilla teksteillä ja tekaistuilla tutkimusprosesseilla. Toisaalta, kun opiskelijat jäivät kiinni, he myönsivät toimineensa väärin ja pahoittelivat sitä. Opettajalle jäi kuitenkin mielikuva, että vilppi on opiskelijoiden mielestä hyväksyttävää niin kauan kuin siitä ei jää kiinni.

Joidenkin opiskelijoiden kohdalla huomasi, että he olivat hyvin kiinnostuneita ympäristöasioista. He harmittelivat sitä, miten huonosti ne on Venäjällä hoidettu, ja halusivat omalta osaltaan viedä suomalaista asennetta ja osaamista kotimaahansa. Myös vastuullinen matkailu kiinnosti venäläisiä opiskelijoita, vaikka heidän oli vaikea hahmottaa, mitä se tarkoittaa (mutta niin on myös suomalaisten opiskelijoiden).

Opiskelijat arvostivat suuresti yritysvierailuja ja yrityksiin kytkettyjä tehtäviä – ilmeisesti sen vuoksi, ettei sellaisia ole heidän opinnoissaan Venäjällä. He olivat otettuja siitä, että yrittäjät ottivat heidät ystävällisesti vastaan, esittelivät tilojaan ja palvelujaan, kertoivat omasta yritystoiminnastaan ja olivat kiinnostuneita siitä, miten he ratkaisisivat annetut kehittämistehtävät. Tämä tuli selvästi esille opintojaksopalautteissa. Esimerkkinä on yritysvierailu Saimaan Saaristo- ja venepalveluissa Harri Kerkelän luona Anttolassa: Harri Kerkelä

esitteli meille ensin yritystä ja tarjosi kahvit tai teet. Sitten puettiin pelastuspuvut päälle ja mentiin uimaan (lokakuussa!), seuraavaksi kokeiltiin tuulastusta. Lopuksi oli kuumat mehut ja mahdollisuus keskustella yrityksestä ja ryhmän saamasta tehtävästä.

Opiskelijoilla oli luovuutta ja rohkeutta, siitä hyvä esimerkiksi oli hyväntekeväisyyskonsertti kauppakeskus Stellassa joulun alla 2015. Myös yrittäjyyshenkisyys tuli selvästi esille. Moni opiskelija haaveili oman yrityksen perustamisesta, joten olisikin mielenkiintoista tietää, kuinka monesta on tullut yrittäjä.

Opiskelijat viettivät aikaa pääosin keskenään. Tarvittaisiinkin lisää ja parempia keinoja vuorovaikutuksen lisäämiseen muiden opiskelijoiden kanssa. He itse hyötyisivät siitä, samoin vaihto-opiskelijat ja suomalaiset opiskelijat, joille se olisi erinomainen tilaisuus kotikansainvälistymiseen.

EEVA KOLJOSEN KOKEMUKSIA

DD-opiskelijoita on vuosien varrella ollut Harmony of food and beverages -opintojaksolla. Opiskelijat ovat olleet kiinnostuneita ja innokkaita oppimaan uutta asiaa oluesta ja viineistä ja niiden yhdistämisestä ruokaan. Asia on ollut ilmeisen uusi, vain harvat ovat opiskelleet sitä aiemmin. Opiskelijat ovat toimineet tiimeissä suomalaisten opiskelijoiden kanssa ja pitäneet mm. viinitasting-tilaisuuksia ravintola Tallissa erilaisille asiakasryhmille. Erityisesti on jäänyt mieleen opiskelija (Alina Glotova), joka piti onnistuneen illan kuohuviineistä ja samppanjasta Mikkelin viiniseuralle. Viiniseuralaiset muistelevat iltaa vielä vuosienkin jälkeen; maistettavat viinit ja niiden yhdistäminen ja onnistunut tietopaketti jäivät mieleen.

Syksyn 2017 Harmony of food and beverages -opintojakso on jäänyt mieleen monikulttuurisuudestaan, sillä opintojaksolla oli lähes kymmentä eri kansallisuutta (suomi, venäjä, viro, etelä-korea, kiina, sveitsi, saksa, espanja, nepali) ja myös eri alojen opiskelijoita, joskin kaikilla sama kiinnostuksen kohde. Opettajallekin päänvaivaa ja hienoista epätietoisuutta aiheutti yhden opiskelijan kieltäytyminen juomien aistinvaraisesta arvioinnista uskonnollisista syistä. Opiskelu sujui kohtuudella muulla tavoin. Neuvottelua ja ajatusten yhteensovittamista vaativat kyseisen opintojakson tiimityöt ja ryhmätehtävät, joissa opiskelijat pitivät esitelmiä juomista ja ruuista toinen toisilleen. Tehtäviä tehdessään opiskelijat oppivat eri maiden juoma- ja ruokakulttuureista. On avartavaa huomata yhtäläisyyksiä ja eroja eri maiden makutottumuksissa ja ruokakulttuurissa.

Vuosien varrella olen laittanut opiskelijat valitsemaan viinejä tutuille ruuille. Borssikeitto ja vodka kuuluvat Venäjällä yhteen samoin kuin kaviaari ja samppanja. Borssille ei voida edes ajatella viiniä. Ravintoloiden juoma- ja ruokalistojen eroja on tarkasteltu oppimistehtävinä. Eroja on löytynyt esimerkiksi viinilistojen laajuudessa: venäläisen ravintolan viinilistalla saattaa olla satoja tai jopa tuhansia viinejä, kun taas suomalainen lista sisältää muutaman

valikoidun viinin. Nämä vertailut ovat hyviä keskustelujen kohteita ammatillisen oppimisen kannalta, ja opettaja oppii oppilaiden mukana.

DD-opiskelijoiden oppimistavoitteet ovat usein korkeat. He haluavat hyviä ja erinomaisia arvosanoja, ja useimmat ovat myös valmiita tekemään paljon työtä osaamisensa kehittymisen eteen.

Kulttuurien väliset erot tulevat esiin monin eri tavoin. Yksi hyvä esimerkki on aikataulujen noudattaminen. Kellonaikoja ei ole tapana noudattaa – tai ei ainakaan täsmällisesti. Naisten päivä maaliskuussa ja työn päivä toukokuussa ovat DD-opiskelijoille vapaapäiviä, vaikka niitä meillä ei juhlita samalla tavoin. Joskus koetilanteessa olen joutunut puuttumaan opiskelijoiden toimintaan, kun he ovat alkaneet keskustelemaan venäjäksi – oletettavasti tenttikysymyksistä! Joskus keittiötyöhön kuuluvissa jälkitöissä ja siivouksessa on kato käynyt, ja olen joutunut antamaan siitä palautetta. Yleensä kerrasta on opittu, ja opiskelijat ovat anteeksi pyytäneet kiinnittäneet huomiota toimintaansa. Tiimityön tekeminen kulttuuri on vuosien aikana parantunut. Toimintaa ovat parantaneet tiukat rajat ja vaatimus tehtävien palauttamisesta ajallaan.

Harjoittelujen aikana opiskelijat ovat perehtyneet suomalaiseen työkuulttuuriin. Suurin ero on organisaatorakenteissa. Suomalaisessa ravintolassa myös esimiehet osallistuvat perustehävien tekemiseen, mikä ei ole tavallista venäläisissä työyhteisöissä. Myös opinnäytteiden tekemisessä on eroa. Suomessa vaaditaan opinnäytteelle toimeksianto työelämästä, venäläiseen tapaan DD-opiskelijoilla teoreettinen painotus on usein vahvempi.

Ilolla olen huomionnut DD-opiskelijoiden hyvät ja sivistyneet käytöstavat. Varsinkin asiakastilanteissa he ovat varsinaisia timantteja: pukeutuvat huomioiden asiakkaat ja kohtelevat asiakasta arvostaen ja kunnioittavasti. Alkuvuosilta on jäänyt mieleeni, että usein sain esim. tavaroiden ja kirjojen kantoapua, mikä ei ole tavallista suomalaisessa kulttuurissa. Opiskelijat myös jäävät mielellään keskustelemaan opettajan kanssa ja vaihtamaan ajatuksia muustakin kuin opiskeltavasta asiasta.

TOMMI PANTZARIN KOKEMUKSIA

Seasonality in Tourism planning -opintojaksolla kansainväliset opiskelijat olivat hämmästyneitä, kuinka käytännönläheiseksi opiskelu oli tehty Xamkissa. Projektitehtävät ja niihin valmistautuminen myös opintojakson tunneilla oli jotain, mitä monet kansainväliset opiskelijat hämmästelivät tarpoessamme lumikengillä Mikkelin Urpolan talvisessa metsässä. Opiskelumotivaatio tuntui olevan kohdallaan ja usein kansainväliset opiskelijoiden tuotokset olivat selvästi hiotumpia ja huolellisempia kuin omien tutkinto-opiskelijoidemme.

TIINA TUOVISEN KOKEMUKSIA

Venäläiset opiskelijat ovat erittäin motivoituneita saamaan hyvin arvosanoin länsimaisen tutkinnon. Tämä tulee esiin vaikkapa siinä, että opiskelijat valmistautuvat erityisen huolellisesti oppimistehtäviensä esittämiseen. He ottavat huomioon esityksissään myös ulkoiset seikat ja varsinkin naisopiskelijat pukeutuvat tyylikkäästi esiintymistilanteisiin. Haastetta venäläisten opiskelijoiden kanssa työskentelyyn tekee se, että heidän englannin kielen osaamisen tasonsa on hyvin vaihtelevaa. Suomalaisten ja venäläisten opiskelijoiden ryhmäytyminen ei ollut ongelmatonta, koska opiskelijat hakeutuvat hyvin mielellään omiin ryhmiinsä kansallisuuksien mukaan.

NATALIA KUSHCHEVAN KOKEMUKSIA

As for feedback, they are always very thankful for the differences they experienced – everything should be done themselves (explore Moodle, other systems, training place, etc.) The Russian students are not very punctual – always late for 5-10 minutes. But could do everything very quickly. Some DD students are now Master students in different countries - in Great Britain, Austria, nobody is in Finland.

TUIJA PESOSEN KOKEMUKSIA - YLLÄTTÄVÄ MAAHANTULO SUNNUNTAINA

Moskovasta oli tulossa opiskelijaryhmä Mikkeliin aloittamaan restonomitutkintoa. Sunnuntaiaamuna soi puhelimeni ja Olga Moskovasta kertoi, että heidän 16 opiskelijaansa ovat nyt Kouvolassa rautatieasemalla ja tulevat Kampukselle klo 12. Onhan joku henkilö heitä vastassa? Olettehan järjestäneet majoituksen? Olimme antaneet ohjeeksi, että asuntoa voi hakea MOASin kautta ja luottaneet, että homma on hoidossa. No, näinhän se ei ollut! Hotelli Cumuluksesta saimme järjestettyä sopuhintaan majoituksen pariksi yöksi ja sen jälkeen pari kuukautta Suomen Nuoriso-opiston asuntolassa, kunnes asunnot löytyivät MOASilta ja vapailta markkinoilta. Koomiselta varmaan näytti, kun koulutusjohtajan pikkuautoon pakattiin kaikkien matkatavarat. Auto ajoi hitaasti, ja opiskelijat seurasivat kävellen autoa Kampukselta hotellille. Jokaisessa kadunkulmassa tarkistettiin, että onhan joukko kasassa. Siinä oli paikalle sattuneilla mikkeliläisillä sunnuntaikävelijoillä ihmettelmistä. Perillä hotellissa nautittiin teet ja sämpylät ja iloinen slaavilais-suomalainen tunnelma täytti hotellin ravintolatilat. Ihanaa oli se lämminhenkisyys ja tuttavallisuus, jotka alun hyvin päättyneestä kimmelluksesta heijastuivat koko moskovalaisryhmän opiskeluaikaan.

OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA

Olemme käyneet esittelemässä kaksoistutkinto-ohjelmaa Moskovon ja Pietarin kouluissa. Pyysimme sitä varten opiskelijoilta kommentteja ja palautetta koulutuksesta ja opiskelusta.

ALEXEY PETRASH AND MAXIM MOZGOV (DD PROGRAM 2016-2017)

The programme was challenging, but thanks to the university and other students' effort on planning and partnership, you will overcome mostly those obstacles through which you can gain knowledge and experience, not spreading too thin on routine Mikkeli Campus. The territory of the university is quite large but all educational campuses are near to each other. There is a basketball court and two tables for ping pong. Also, there is a gym, which is free for all students. For car drivers there is a large parking zone

Free time in Mikkeli. Mikkeli is not a big town but there is everything for life. Several big supermarkets, trade center, cafes, restaurants, two night clubs, skating rings, football field and other entertainment

PAVEL SOPNEV (DD PROGRAM IN TOURISM 2013-2014)

What's next

Degree and knowledge basis given by the Xamk is recognized in Europe. Having these big points in my portfolio, at the moment I participate in a research about Virtual reality in Tourism in Salzburg (Austria) and have very good chances to enroll my dreams programme – European Master in Urban Studies, which will take me through Vienna, Copenhagen, Brussels and Madrid within next two years, leading to job that I like to do.“

KAKSOISTUTKINTOJEN TUOMA HYÖTY

Venäläiset opiskelijat ovat lisänneet suomalaisten opiskelijoiden Venäjä-tietämystä. He ovat saaneet ajantasaista tietoa venäläisen kulttuurin rikkaudesta sekä venäläisasiakkaan tarpeista ja palveluodotuksista.

Kaksoistutkinto-opiskelijoiden myötä Venäjälle ovat rohkaistuneet lähtemään sellaisetkin opettajat, jotka eivät olleet aluksi niin innostuneita. Eräs restonomiopiskelija, Vladimir Kotelnikov, työllistyi heti valmistuttuaan pietarilaiseen trendiravintolaan, johon pääsimme myös tutustumaan. Työmatkallamme poikkesimmekin katsomaan, miten hänellä sujuu ja saimme todella kokea lämminhenkistä vieraanvaraisuutta. Jos me olemme tehneet venäläisille Suomea tutuksi, niin he ovat tehneet meille Venäjää tutuksi.

Koulutukselle asetettujen tuloksellisuusvaatimusten seurauksena yhtenä tärkeänä mittarina ovat tutkintojen määrät ja niiden suoritusajat. Kaksoistutkinto-opiskelijat valmistuvat yhdessä vuodessa ja siten tuovat ammattikorkeakoululle tuiki tärkeitä tutkintoja lyhyellä läpäisyajalla. Kaksoistutkintokoulutus on myös koulutusvientä. Vuodesta 2018 lähtien EU- ja ETA-maiden ulkopuolisilta opiskelijoilta on peritty lukukausimaksu. Siitä puolet myönnetään opiskelijalle takaisin stipendinä, jos hän valmistuu määräajassa.

LOPUKSI

Kaksoistutkintokoulutuksen kehittäminen ja toteuttaminen vaativat uudenlaista pedagogista otetta, monikulttuurillisten asioiden ymmärtämistä ja kykyä muuttuvien tilanteiden hallintaan. Yksi tulevaisuuden haasteista on se, miten itänaapurimme tehdään tutuksi, kun fyysisen restonomi-tutkinnon rinnalle kehittyy restonomin tutkinto verkossa. Tuleeko jatkossa olemaan niin, että venäläiset opiskelijat vain käväisevät Mikkelissä ja yhteydet suomalaisten ja venäläisten opiskelijoiden välillä vähenevät entisestään? Verkko-opetus tarjoaa DD-opiskelijalle mahdollisuuden yksilölliseen ja nopeutettuun opiskeluun teknologiaa hyödyntäen. Mutta vaarantuvatko DD-koulutuksen monet muut tavoitteet ja hyvät puolet, kuten tutustuminen suomalaiseen työkuulttuuriin? Toisaalta verkko-oppiminen tarjoaa myös tilaisuuden vuoropuheluun verkkoyhteisössä ja tutustumisen naapurin kulttuuriin ja tapoihin rajan molemmin puolin.

KIRJALLISUUS

Krzhizhanovskaya, V., Dukhanov, A., Bilyatdinova, A., Boukhanovsky, A., Sloom, P. 2015. Russian-Dutch double-degree Master's programme in computational science in the age of global education. *Journal of Computational Science* 10: 288–298.

Vänttinen, T. & Nykänen, M.(toim.) 2012. Osaamisen palapeli – Mikkelin ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmien kehittäminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://docplayer.fi/4739363-Tuija-vanttinen-marjo-nykanen-toim-osaamisen-palapeli-mikkelin-ammattikorkeakoulun-opetussuunnitelmien-kehittaminen.html> [viitattu 12.11.2018].

Opetushallitus. Tutkintojen tunnustaminen ja kansainvälinen vertailu. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/tutkintojen_tunnustaminen/amatillisten_tutkintojen_tunnustamiseen_liittyva_kansainvalinen_yhteisty [viitattu 12.11.2018].

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Julkaistut opinnäytetyöt. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/121364> [viitattu 13.11.2018].

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2018. Henkilöstöinfran Staffin tilastot 2018. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://staff.xamk.fi/xamk/tilastot/Sivut/default.aspx> [viitattu 13.11.2018].

Xamkin opinto-opas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://opinto-opas.xamk.fi/> [viitattu 13.11.2018].

Xamkin ja DD-tutkinnot esittelydiat Moskovassa, 26.2. 2017. Julkaisematon.

Xamkin ja DD-tutkinnot esittelydiat Moskovassa, 27.2. 2018. Julkaisematon.

Xamkin ja DD-tutkinnot esittelydiat Moskovassa, 28.9. 2017. Julkaisematon.

VENÄJÄN KIELEN JA KULTTUURIN OPISKELU OPISKELIJAN NÄKÖKULMASTA

Mimosa Laine

Tässä artikkelissa käsittelen venäjän opiskelun alkuvaiheen tuntemuksia. Tätä kirjoittaessani olen opiskellut kolme vuotta yhteisöpedagogiopintoja, yhden opintojakson venäjän kieltä ja yhden verkkokurssin Venäjän kulttuuria. Keskityn siihen, millaista venäjän opiskelu on ammattikorkeakoulussa ja mitkä asiat opiskellessa ovat merkityksellisiä.

VENÄJÄN OPISKELU ON VIRKISTÄVÄÄ VAIHTELUA

Yleisesti ottaen venäjän kielen opiskelulle on paljon syitä: matkustelun helpottaminen, cv:n lihottaminen tai se tosiasia, että Venäjä on iso maa meistä itään. Ei siitä haittaakaan ole alalla kuin alalla, on myös oikein hyvä mutta vähän tylsä, motiivi.

Minä en valinnut venäjän alkeiskurssia ihan noin kaukonäköisistä syistä. Oli joululoma ennen kolmannen opiskeluvuoten alkua. Luin Saatana saapuu Moskovaan uudestaan ja Netflixistä tuli dokumentti tsaareista. Minut keskeytti julmasti kaksi sähköpostia. Ensimmäinen oli muistutus opinnäytetyöinfosta ja toinen kieliopintoihin ilmoittautumisesta. Kävin siis ilmoittautumassa venäjän alkeisiin. Halusin nimittäin jatkaa lomaani.

Ammattikorkeakoulussa opiskelu käy joskus intensiiviseksi. Sama ala, samat ihmiset, samat aiheet toistuvat päivästä toiseen. Koululta poistutaan ja mennään kotiin stressaamaan täsmälleen samaa asiaa, jota on käsitelty jo koko päivä. Se voi käydä raskaaksi. On mielestäni tärkeää keksiä jotain tarpeeksi erilaista ja tarpeeksi haastavaa opiskelujen ohien ihan vain estääkseen itseään ajattelemasta samoja asioita jatkuvasti. Itse asiassa joku neuvoikin minulle useita vuosia sitten, että korkeakouluissa parhaita ovat kurssit, jotka eivät liity omaan alaan. Minä siis yksinkertaisesti päätin käydä siinä stressaamisen välissä harjoittelemassa erilaisia ässiä. Aluksi oli oikeastaan minun kannaltani ihan sama, oliko kyseinen kurssi venäjää vai neulontaa, niin kauan kuin se harhautti minut hetkellisesti omasta alastani. Venäjä valikoitui, koska se palveli pieniä, yksittäisiä kiinnostuksenkohteitani, joille minulla oli normaalisti aikaa vain pidemmällä lomilla.

Tämä ei toki tarkoita sitä, että venäjä tai venäläisyys ei voisi millään tavoin liittyä yhteisöpedagogin koulutusohjelmaan. Huomasin myöhemmin, että kieliopinnoista on mahdollista

saada uusi näkökulma omaan alaani ilman, että se tulee miltään osin valmiiksi pureskeltuna. Kun kurssin tavoitteissa ei nimetä nuorisotyötä tai kansalaistoimintaa, omia hoksottimia saa halutessaan käyttää eri tavoin kuin alun perin luuli. Minulle syyt opiskella venäjää ja nimenomaan opiskella sitä ammattikorkeakoulussa ovat siis sekä tauko omista varsinaisista opinnoistani, että uudet haasteet ja näkökulmat kyseisiin opintoihin.

Kuva 1. Non-konformistisen taiteen museon sisäänkäynti (Kuva: Arja Haikara)

VENÄJÄN KIELEN OPISKELU

Aluksi venäjän kielen opiskelu on vähän kuin olisi taas ensimmäisellä luokalla. Paitsi että paikalla on paljon uusia ihmisiä ja vähän ujostuttaa, vain muutama harva luokassa osaa lukea tai kirjoittaa. Kyrillisten aakkosten opettelu jakaa mielipiteitä, mutta henkilökohtaisesti pidin sitä aika hauskana. Uuden taidon opettelussa ylipäättään se vaihe, jossa tiedostetaan, ettei osata mitään, on minusta herkullinen. Olen melkoinen alkeiskurssien suurkuluttaja, mutta venäjä osoittautui mielestäni erityisen mielenkiintoiseksi aloituksen kannalta.

Tämä täydellinen osaamattomuuden vaihe meni nopeasti ohi. Tämä johtuu ainakin osin siitä, että kyrilliset aakkoset ja niiden lausuminen ovat aika loogisia. Loppujen lopuksi minulla meni vähemmän aikaa opetella lausumaan venäläisiä sanoja (olettaen, että paino on merkitty) kuin minulla meni ruotsin kanssa. Itse asiassa muutaman viikon ekaluokkaisuuden jälkeen ollaan jo vähintäänkin toisella luokalla: kaunokirjoituksessa.

Luonnollisesti kaikki tämä lukemisen, kirjoittamisen ja ääntämisen opettelu kuitenkin tarkoittaa sitä, että alkeiskurssi loppuu lyhyeen varsinaisten sanojen opettelujen kanssa. Ne, jotka välttämättä haluavat päästä puhumaan venäjää ensi kuussa, eivät välttämättä koe

kurssin ensimmäisiä viikkoja erityisen mielekkäinä ja ihan hyvästä syystä. Katukylttien lukemisen lisäksi alkeiskurssilla ei opita juuri asioita, joita voisi käyttää, jos lähtisi esimerkiksi jostain syystä käymään Pietarissa. Opimme laskemaan kolmeenkymmeneen. Opimme tervehtimään ja saatoimme oppia myös joitain pronomineja, mutta niitä en enää muista.

Sanoisin, että erikoisen venäjän ensimmäisen kurssin sisällöstä tekee se, että minusta tuntuu kuin olisin oppinut paljon kielestä, mutta en juuri lainkaan kieltä. En osaa oikein edes määrittellä, mistä tämä tunne on peräisin. Opinnäytetyön kirjoittamisen lomassa minulla ei ollut mitään sitä vastaan, että olin välillä pari viikkoa ala-asteella ja sen vaiheen mentyä ohi kurssi oli saanut kiinnostukseni muilta osin heräämään. Venäjän kielen opiskelu voi kuitenkin olla varsinkin alussa turhauttavaa ja tylsää, ja minä ennustan, että kakkoskurssilla – joka ei tämän artikkelin kirjoittamisen aikaan ole vielä alkanut – on vähemmän opiskelijoita kuin ensimmäisellä. Jos on opiskellut vain Suomen peruskoulujen pakollisia kieliä, tämä alkeiskurssi alkaa alkeellisemmin kuin kielten alkeiskursseilla on tapana.

VENÄLÄISEN KULTTUURIN OPISKELU

En usko, että alkuinnostukseni kielen opiskeluun olisi jatkunut kovin pitkään, jos välissä ei olisi ollut kurssia kulttuurista. Kieli ei elä tyhjiössä ja jos eläisi, sen opiskelu ei olisi lainkaan niin kiinnostavaa. Kävin kesällä Russia Beyond Headlines -kurssin. Tämä kurssi tapahtui verkossa, mistä osittain johtui se, että hyvässä ja pahassa pääsin vähän karkaamaan omille reiteilleni aiheen kanssa. Toisin sanoen en palauttanut kaikkia tehtäviä ajallani, mutta ainakin minulla oli hauskaa.

Ongelma lienee se, että kulttuurin opiskelussa kaikki on moninkertaisesti monimutkaisempaa kuin kaunokirjoituksen opettelussa. Minulla oli sekä liian paljon aikaa, kesälomalla kun olin, että liian vähän aikaa perehtyä kaikkeen niin paljon kuin olisin halunnut. Eksyin lukemaan artikkeleja, jotka liittyivät vain puoliksi aiheeseen, ja pudottelemaan hauskoja faktoja keskusteluun kuin keskusteluun. Tehtävien innoittamana löysin puolivahingossa uuden kiinnostuksen kohteen, joka liitti kurssin minun päässäni varsinaisiin opintoihini.

Olin keskustelemassa 17-vuotiaan lukiolaisen kanssa kurssilla oppimistani tosiasioista Venäjstä ja hän mainitsi opiskelleensa myös venäjää. Hänen syynsä olivat tietenkin erilaiset kuin minun: hänestä ei ollut mukavaa, kun oli ennakkoluuloja asioita kohtaan, joista ei oikeastaan tiedä mitään. Joskus nuoret ovat fiksumpia kuin nuoriso-ohjaajat, mutta ei siitä sen enempää. Koin tarpeelliseksi ammatillisesta näkökulmasta ryhtyä tutkimaan epävirallisesti tuttavapiirini Venäjä-ennakkoluuloja. Siitä tuli huvittavin, mielenkiintoisin kesäprojektini ja ehkä hieman raivostuttavakin. Erityisen raivostuttavia olivat ne ennakkoluulot, joita huomasin minulla itselläni olleen. Tämä projekti itsessään pönkitti muuta kiinnostustani Venäjän kieleen, kulttuuriin ja niiden yhteydestä nuorisotyöhön.

Kesäkurssi kulttuurista oli siis menestystarina, jos tehtävien palauttamista ei lasketa. En ehkä koe, että kurssi itsessään olisi opettanut minulle suoraan asioita, mutta se herätti minussa ajatuksia. Huomasin, että sen lisäksi, että venäjän kieli ei elä erillisenä venäläisestä kulttuurista, suomalaiset eivät elä millään muotoa turvassa ennakkoluuloilta. Edes 2000-luvulla syntyminen ei suojaa ajattelulta. Mielenkiintoista.

PIETARIN MATKA JA IHMISET

Aina silloin tällöin meidät päästettiin ulos luokkahuoneesta, pois kampukseltakin. Täällä läpään Suomea ei nimittäin ole mitään syytä rajoittaa venäjän opiskelujaan luokkaan. Maaliskuussa oli pari viikkoa, jotka olivat jotenkin aivan erityisen pietarintäyteiset. Ensin minut kaapattiin mukaan ohjaamaan Venäjä-viikolla virtuaalitodellisuuslasien käyttöä, joilla pystyi katselemaan ympärilleen Pietarin metroasemalla. Huolimatta siitä, että Pietarista paikalla olevat vieraat eivät ilmeisesti olleet kiinnostuneita käyttämään vr-laseja, sain joka tapauksessa uusia ystäviä. Tästä oli apua seuraavalla viikolla, kun minä ja osa muuta venäjän ryhmääni menimme käymään Pietarissa.

Opiskelijamatkat ovat oma juttunsa, enkä minä luultavasti pystyisi edes täydellisesti kuvaamaan niiden erityistä hienoutta ja hulluutta. Sen verran sanon, että Pietari on yllättävän lähellä. Niin lähellä, että sen läheisyys pitäisi ainakin kahteen kertaan lisätä listaani syistä opiskella venäjää. Pietari on myös yllättävän iso. Siitä ei välttämättä koeta kuin pieni siivu viikonloppureissulla varsinkin, kun puolet matkasta menee bussissa istumiseen. On siis aika kätevää hankkia ensin itselleen opas, mikä taas tulee halvemmaksi, kun tähän on jo tutustunut koulun tapahtumassa.

Tässä kyseisessä tapahtumassa oppaan lisäksi löysin jonkun keskustelemaan kanssani venäläisestä kirjallisuudesta ja siitä, miksi se on maailman kirjallisuutta, kun taas suomalainen kirjallisuus on vain suomalaista. Sen jälkeen opin ainakin kaksi uutta venäläistä sanaa oluelle.

Tämä liittyy jonkin verran pointtiini siitä, että venäjän kieltä on tympeä opiskella ilman, että tietää jotain sitä ympäröivästä kulttuurista; venäjän kieltä on huomattavasti hauskeampi opiskella, kun muistaa, että siihen liittyy itse asiassa ihmisiä. Koska Pietari on niin yllättävän lähellä, sinne voi aika helposti lähteä ihmettelemään näitä ihmisiä. Tai sitten voi käydä niin, että koululla on tapahtumia, joista niitä löytää.

YHTEENVETO

Venäjän opiskelukokemukseni viimeiseltä puolelta vuodelta ovat siis olleet positiivisempia kuin alun perin suunnittelin. Minulla oli aikeena vain harjoitella pari kyrillistä aakkosta ja palata sitten tavallisten opintojen pariin. Jotenkin siellä välissä vain ilmoittauduin parille muullekin kurssille ja lupauduin pitämään syksyllä lasten sanataidepajan, jossa on teemana venäläinen kulttuuri. Venäjän opinnot ovat saattaneet siepata minut.

Luulen, että sillä on oikeastaan eniten tekemistä kulttuuri- ja kieliopintojen limittämisen ja uusien ystävien löytämisen kanssa. Se saa minut miettimään, miksei esimerkiksi ällötyspakkoruotsia oikeastaan juuri perustella peruskoulutasolla linkittämällä sitä vahvemmin historiaan ja kulttuuriin. Tämä puolestaan sai minut miettimään, millä kaikilla tavoin sekin liittyy omaan alaani.

Olin kurseille ilmoittautuessani jossain pääni syövereissä ajatellut venäjän opiskelun olevan vähän sellainen kaukainen ja hieman epämääräinen asia, joka näyttää ihan kivalta CV:ssä ja eroaa normaaleista puuhistani juuri sopivissa määrin. Kävi ilmi, että asioiden ei ole pakko olla niin irrallisia, kunhan ne muistaa kiinnittää oikeisiin ihmisiin.

OPETTAJAVAIHDOS- VENÄJÄLLÄ

Leena Muotio

JOHDANTO

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kannalta Venäjä, erityisesti Pietarin alue on erittäin tärkeä yhteistyösuunta ja sekä opiskelija- että opettajavaihdon kohde. Maailmanluokan upea metropoli on lähellä ja junayhteydet Allegrolla huippunopeat.

Avaan tässä artikkelissa opettajavaihtokokemuksia Venäjältä, joita minulle on kertynyt jo kahdeksan vuoden ajalta Pietarissa ja Vologdassa. Venäjän vaihto-opettajuus alkoi syksyllä 2010 lähtiessämme lehtori Leena Griinarin kanssa ensimmäiseen vaihtoomme IMPOin (International Realitions Department, Humanist Institute), Pietari Suuren valtiollisen polyteknisen yliopiston (Peter the Grate St Peterburg Polytechnic University) aluemaantieteen laitokselle, joka sijaitsee Pietarin kaupungin Kalininin piirissä, lähellä Akademitšeskaja -metroasemaa. Nuo marraskuun päivät Pietarissa avasivat portin tielle, jolla edelleen joka syksy vaellan Pietarin puistojen keltaisten lehtien putoillessa.

Kuva 1. Leenat IMOP:n opiskelijaravintolan edessä (Kuva: Leena Muotio)

Tuota ensimmäistä vaihto-opettajuutta oli IMOPsta järjestämässä viime keväänä edesmennyt lehtori Olga Bulavenko, jonka kanssa lämpimästi ystävystyimme. Silloisen Kyamkin sopijaosapuolena oli lehtori Soili Kylmänen. Matkamme ajankohta oli 6.–11.11.2010. Opetin tuolloin kymmenen oppituntia kolmena päivänä 5. vuosikurssin opiskelijoille. Myöhemmillä

matkoilla opetus on tiivistynyt 8 tuntiin kahtena päivänä, jolloin myös kulttuuriin tutustumiseen, esimerkiksi museokäynneille, jää arvokasta aikaa. Olen tuosta samasta syksystä 2010 opettanut Venäjän kulttuurihistorian verkko-opintojaksoa, joten vaihto-opettajuuden mahdollistama konkreettinen tutustuminen Venäjään, venäläiseen kulttuuriin ja kieleen on alusta asti tukenut kulttuurihistorian kurssia. Myös noihin aikoihin alkaneet, työnantajan mahdollistamat venäjän kielen kurssit omalta osaltaan vahvistivat Venäjä-osaamista. Nämä kieliopinnot jatkuvat yhä edelleen, luonteeltaan vuosittain hiukan vaihdellen.

KIRJALLISUUDEN JA KIELEN OPETUS IMOPIN VAIHDON SISÄLTÖNÄ

Ensimmäisen vaihto-opettajamatkan opetusohjelmaksi sovin Olga Bulavenkon kanssa, että opetan edistyneille opiskelijoille suomalaista kirjallisuutta. Viisi yhdeksänhenkisen ryhmän opiskelijoista pystyi varsin vaivattomasti seuraamaan suomenkielistä luennointia, neljällä oli ymmärtämisvaikeuksia, joita pyrin helpottamaan selkeällä artikulaatiolla, hitaammalla puherytmillä ja kääntämällä vaikeita sanoja ja sanontoja venäjäksi ja toisinaan myös englanniksi. Osa opiskelijoista pystyi jo varsin sujuvaan ja syvälliseen tulkintaan, ja heidän suomenkielensä oli melko virheetöntä. Luentoni oli tarkoitettu syventäväksi osaksi Suomalaisen kirjallisuuden kurssia, joka järjestetään kyseiselle ryhmälle aina syyslukukautena. Luennoistani pidettiin erittäin paljon. Tuntui lämmittävältä saada viimeisen luennon jälkeen opiskelijoilta suuri kukkakimppu ja paljon lämpimiä sanoja – venäläiseen tyyliin. Minua, kuten myös kollegaani Leena Griinaria, pyydettiin tulevaisuudessakin opettamaan IMOPiin. Tätä toivetta noudatimme yhdessä kuusi vuotta. Pari viime vuotta olen matkustanut Pietariin yksin viikolla 42 opettamaan suomalaista nykykirjallisuutta ja sen ohessa suomen kieltä, aina laitoksen edustajien toiveiden ja kurssin tarpeiden mukaan. Leena Griinari keskittyi opetuksessaan suomen kieleen, erityisesti mediaviestintään; uutiskieleen, asiattyliin ja erilaisiin puheharjoituksiin. Opiskelijoita kiinnosti tuolloin ja kiinnostaa edelleen myös suomalainen opiskelijaelämä. Kuluvan syksynä teemme uuden aluevaltauksen, kun lehtori Jaana Hermunen lähtee kanssani vaihto-opettajaksi erityisalueenaan Suomen kulttuurihistoria.

Kuva 2. Leena Griinari, Leena Muotio ja Olga Bulavenko pietarilaisessa kahvilassa 9.11.2010 (Kuva: Leena Muotio)

Opetusohjelmani on vuosien varrella muuttunut pysyväksi osaksi neljännen ja viidennen vuosikurssin suomalaisen kirjallisuuden kurssia. Ensimmäisen opettajavaihdon luentoni käsittelivät laajasti Suomen kirjallisuushistoriaa ja 1900-luvun alkupuolen kirjailijoita, kuten Maria Jotunia ja Mika Waltaria, aina sen mukaan, millainen toivomus laitokselta esitettiin. Jo ensimmäisellä kerralla työskentelytavaksi vakiintui, että ensin esittelen yleisesti senkertaisen kirjailijan, hänen edustamansa tyyllisuunnan ja sijoittumisensa kirjallisuuden kaanoniin sekä hänen tuotantonsa. Saatamme myös kuunnella kirjailijan haastattelua tai vastaavaa audiovisuaalista materiaalia netistä. Tämän jälkeen nostan yhden teoksen tarkempaan tarkasteluun, jonka jälkeen opiskelijat pääsevät lukemaan, kääntämään, tulkitsemaan ja keskustelemaan tekstistä. Yleensä olen lähettänyt heille suurimman osan käsiteltävästä tekstistä etukäteen skannaamalla tekstin laitoksen edustajalle. Venäläiset haluavat mielellään varmistua etukäteen siitä, että osaavat ainakin suunnilleen asian ja tietävät, mitä tuleman pitää. Itse suosin pientä yllätysmomenttia, jolloin kaikki tekstit eivät ole etukäteen pureskeltuja vaan tunnilla pääsee hiukan kääntämään niin sanotusti kylmiltään. Opiskelijat selvästi aktivoituvat, kun harjoittelematon osio luennosta alkaa. Venäläisnuoret kunnioittavat opettajaa suuresti ja heitä selvästi jännittää vastaaminen ja ääneen lukeminen. Tätä välimatkaa lyhentääkseni menen opiskelijoiden pöydän ääreen istumaan, kutsun kaikkia nimeltä ja pyrin rentoon ja välittömään keskusteluun. Muutamina vuosina olen myös teettänyt luentojen lopuksi opittua sanastoa ja hiukan myös kielioppia kertaavan testin, sillä laitoksen opettajat toivovat opitun testausta.

Ensimmäisen vuoden vaihtoviikon jälkeen olen keskittynyt suomalaisen kirjallisuuden opetuksessa nykykirjallisuuteen, sillä vanhemmasta suomalaisesta kirjallisuudesta opiskelijoilla

tuntuu jo olevan hyvät tiedot. Varsin monena vuotena olen itse voinut valita käsiteltävän kirjailijan ja otteet jostakin kyseisen kirjailijan teoksesta. Luennoillani on käsitelty suomalaisen nykykirjallisuuden tärkeimpiä edustajia, kuten Jari Tervoa (Pyhiesi yhteyteen), Kari Hotakaista (Juoksuhaudan tie), Miikka Nousiaista (Vadelmavenepakolainen ja Maaninkavaara), Petri Tammista (Elämiä, Mitä onni on?) ja Tuomas Kyröä (Mielensäpahoittaja). Erityisesti juuri Mielensäpahoittajan lakonisen lyhyt kerronta ja perisuomalaista mielenmaisemaa avaavat tarinat ovat osoittautuneet suosituiksi venäläisopiskelijoiden keskuudessa ja iskeneet myös heidän nauruhermoonsa. Edellä mainittujen kirjailijoiden tuotantoa olen tarkastellut myös tutkimuksissani, joten niiden tulkinnan opastamiseen on tehty jo valmiiksi paljon taustatyötä. Erityisesti suomalaisen kulttuurin erityispiirteet ja suomen kielen vivahteikas, mutta opiskelijoille ymmärrettävä käsittelytapa on ollut määräävä tekijä kohdekirjallisuutta valittaessa.

Laitoksen lehtorin ja Xamkin nykyisen yhteyshenkilön, Dimitri Kolesnikovin pyynnöstä olen kahtena vuotena opettanut myös Eino Leinon runoutta ja sen tulkintaa, mikä on ollut haastavaa mutta erittäin mieluista. Leinon runous sisältää paljon vanhahtavaa tyyliä ja ulkomaalaiselle vaikeita kielikuvia, joiden avaaminen opiskelijoille käännostehtävän yhteydessä on ollut avartavaa myös opettajalle ja herättänyt paljon keskustelua. Youtuben kautta soitettavat, Vesa-Matti Loirin erinomaiset tulkinnat Leinon runoista laulumuodossa ovat olleet hyvä apu opetuksessa. Tänä vuonna olen päättänyt nostaa tarkasteluun Johanna Sinisalon tieteis- ja fantasia-aiheita käsittelevää novellistiikkaa.

Kuva 3. Ensimmäistä kertaa IMOP:n opiskelijaryhmän kanssa marraskuussa 2010 (Kuva: Leena Muotio)

Kuva 4. Syksyn 2017 suomalaisen nykykirjallisuuden opiskelijaryhmä (Kuva: Leena Muotio)

Vaikka minulle on annettu varsin vapaat kädet vaihto-opetuksen sisällön suunnitteluun, olen joutunut miettimään, onko poliittisesti korrektia nostaa käsiteltäväksi kirjallisuutta, joka esimerkiksi kritisoi Neuvostojärjestelmää tai nyky-Venäjän poliittista johtoa. Olen esitellyt luennoillani Sofi Oksasen tuotantoa ja tuonut esiin Puhdistus-romaanin tematiikkaa, mutta syvemmälle tähän teokseen emme ole menneet sen korkeasta kirjallisesta tasosta huolimatta. Vieraana ollessani en ole halunnut ryhtyä luentojen kautta esittämään yhteiskuntakritiikkiä Venäjän tai entisen Neuvostoliiton toimista vaan olen pyrkinyt pitämään suomalaisen kulttuurin ja kielen erityispiirteet keskiössä. Kirjallisuus pitää sisällään kuitenkin aina yhteiskunnallisen kannanoton, ja hyvin usein se suomalaisessa kirjallisuudessa sivuaa suuren naapurin tekoja ja toimintaa. Luennoilla nousee usein esiin kysymyksiä talvi- ja jatkosodasta. Venäläinen nuoriso tuntuu suhtautuvat varsin sivistyneesti ja kiihkottomasti Suomen ja Neuvostoliiton välisiin sotiin ja niiden jälkeiseen suomettumiseen. Myös Suomen asema sodissa herättää pohdintaa ja ymmärrystä. Opiskelijoita myös naurattavat sellaiset kannanotot kuin: ”siltoin viimevuosisadan alussa, kun Venäjä oli osa Suomea” tai Väinö Linnaa ja Tuntematonta sotilasta mukailleen: ”Sosialistinen Neuvostotasavalta voitti, hyvänä kakkosena tuli maaliin pieni mutta sitkeä Suomi”. Opiskelijat ymmärtävät hyvin suomalaisten asenteita, mielenmaisemaa ja huumoria.

TUTUKSI KÄYNYT TYÖPAIKKA JA KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Laitoksen henkilökunta on vuosien varrella käynyt tutuksi. Tuntuu mukavalta, kun saavutuaan töihin tuttua metro- ja kävelyreittiä pitkin tervehti opettajanhuoneessa monta tuttua ihmistä lämpimästi kuin joka päivä tulisin paikalle. Opettajanhuone on yhteinen suomen, ruotsin ja kiinan lehtoreille, sillä nämä kolme kielialuetta ovat venäläisestä näkökulmasta lähimaantieteen piiriin kuuluvia. Viime vuonna nostimme suurella joukolla laitoksen johta-

jan Sergey Pogodinin syntymäpäivän kunniaksi maljan. Pidin myös pienen onnittelupuheen hänelle. Oli hienoa päästä mukaan laitoksen henkilökunnan yhteiseen onnitteluhetkeen.

Lähimaantieteen oppiaineen, suomen kielen ja kulttuurin henkilökunnan kanssa olen tutustunut enemmänkin pitäessämme useaan kertaan vuodessa yhteyttä. Opetusviikon aikana käymme yhdessä ainakin kerran lounaalla yliopistolla ja saatamme tavata muutoinkin. Kollegat ovat myös ystävällisesti avustaneet iltarintojen suosittelemisessa. Inkerinsuomalaisen opettajan Aili Myllerin kanssa olemme käyneet muun muassa kiinnostavia keskusteluja hänen perheen kohtalosta Stalinin vainoissa. Myös lehtori Marina Sablina on luotsannut meitä laitoksella. Kaikki laitoksen suomen kielen opettajat ovat myös olleet luennoimassa ensin Kymkin ja myöhemmin Xamkin järjestämällä kansainvälisyysviikoilla sekä käyneet vaihto-opettamassa useasti korkeakoulussamme vuosien varrella.

IMOP:n rakennus on melko äskettäin remontoitu ja siisti. Niin kutsutussa suomen kielen auditoriossa, joka tosin on aivan tavallinen luokkatila, on 10 tietokonetta opiskelijoiden käytössä, opettajan kone ja projektori. Internet-yhteyksiä ei vielä vaihtosuhteen aloittaessamme ollut kytketty, mutta nykyään Internet-yhteydet toimivat erinomaisesti. Verkko-opiskelu ei Venäjällä ole vielä samalla tasolla kuin Suomessa, mutta se lisääntyy ja monipuolistuu koko ajan. Ajatus korkeakoulujemme välisistä verkko-opinnoista on joskus noussut esiin keskusteluissa. Ehkäpä jonakin päivänä pilottikokeilu on ajankohtainen.

Lähimaantieteen laitoksen opettajainhuone oli erittäin pieni. Se on noin 40 opettajan käytössä, mutta työtuoleja on kymmenkunta ja tietokoneita 5–6 kappaletta. Näissä koneissa on toimiva Internet-yhteys ja yhdessä koneessa myös länsimainen näppäimistö. Opettajat kulkevat eri toimipisteistä toiseen ja tekivät kuulemani mukaan valmistelutyöt paljolti kotonaan.

IMOPin toimipisteen ruokala on viihtyisä rotundan muotoinen tila, jossa on suuret maisemaikkunat, joskin maisema on ympäröiviä, korkeita lähiökerrostaloja ja niiden pihoja. Ruoka on erittäin hyvää, monipuolista ja edullista. Lounas kannattaa syödä työpaikalla, sillä hinta-laatusuhde on erinomainen. Ruokalassa soi räväkkä pop-musiikki ja se on lähes aina täynnä, joten tunnelma on vireä. Opettajille on merkitty omat pöydät ja he ohittavat usein jonon, mikä on kiireisessä työrytmissä ymmärrettävää. Opettajien ja opiskelijoiden tasa-arvoa on edistetty pari vuotta sitten niin, että nykyään kaikki wc:t ovat yhteisiä. Aiemmin opettajilla oli omat, lukitut wc:t, joihin avaimen hakeminen oli oma pieni rituaalinsa.

Vaihtoviikkojen aikana olemme asuneet useammassakin Pietarin keskustan hotellissa. IMOPin omassa asuntolassa emme kuitenkaan ole koskaan asuneet, vaikka se varmasti olisi omanlaisensa elämys. Asuntola on kaukana kaikesta kulttuuritarjonnasta, joka on tärkeä osa matkaa, sillä kulttuurihistorian ja venäläisen taiteen opiskelu on minulle ammatillisesti tärkeää. Olemme näin ollen aina valinneet keskustan hotellin. Hotelli Dostojevski on ollut kotinamme useimmin, sillä sen sijainti on ihanteellinen Vladimirskaja -metroaseman vie-

ressä. Toinen suosittu hotelli on Kapina-aukion laidalla, lähellä Moskovskaja-metroasemaa sijaitseva Hotel Park Inn. Vladimirska ja Moskovskaja ovat saman metroreitien varrella kuin Akademitšeskaja. Metromatka kestää parikymmentä minuuttia ja kävely yliopistolle metroasemalta noin kymmenen minuuttia. Kerran asuimme Nevsky Hotel Grandissa, joka kuitenkin on nimestään huolimatta varsin edullinen pikku hotelli Bolshaja Konnushennajalla. Tuolloin työmatkalla joutui vaihtamaan metroa, mikä pidensi matkaa melko paljon. Käytännön järjestelyt vaihtoviikoilla ovat aina sujuneet erinomaisesti. Vain hotellihuoneiden Internet-yhteydet eivät aina ole toimineet kunnolla, ja alkuaikoina nopea yhteys oli maksullinen Hotelli Dostojevskin Business Centressä. Nykyään hotellien Wi-Fit toimivat sujuvasti.

PIETARISSA ON AINA KULTTUURIKÄVELYLLÄ JA KULINAARISTEN NAUTINTOJEN ÄÄRELLÄ

Merkittävän historian omaava miljoonakaupunki tarjoaa kokijalleen valtavasti vaihtoehtoja kulttuurin ja taiteiden parissa. Jokaisella vaihto-opettajamatkalla sekä myös venäjän kielen intensiivikurssien yhteydessä olen käynyt katsomassa esittävää taidetta tai konsertissa sekä ainakin yhdessä kulttuurikohteessa tai museossa. Taidemuseoiden ja palatsien runsaus antaa valinnan varaa. Vuosien kuluessa kaikissa suurimmissa ja tärkeimmissä kohteissa on käyty, jopa useampaan kertaan. Venäläisen taiteen museo kutsuu kokoelmien pariin usein, sillä ne ovat erittäin laajat, samoin tietysti Talvipalatsissa sijaitseva Eremitaasi, jonne mennessä on hyvä tietää tarkasti, mitä haluaa sillä kertaa nähdä. Kaikkea ei voi katsoa monen päivänkään aikana. Vasilin saarella sijaitseva modernin taiteen museo Erarta on erinomainen kokonaisuus, ja myös ravintola sen arvoinen, että nautintoihin kannattaa ottaa aikaa. Jusupovin viehättävä kotipalatsi on myös antoisa taide- ja kulttuurihistoriallinen museo. Läheisellä Puškinin esikaupunkialueella, oikeastaan omassa viehättävässä kylässään sijaitseva Katariinan palatsi pitää sisällään kuuluisan meripihkahuoneen ja paljon muitakin hämmästyttävää. Suomenlahden rannalla sijaitseva Pietarhovin kesäpalatsialue suurine puistoineen on mielenkiintoinen ja virkistävä retkikohte. Samoin Taurian puisto ja Kesäpuutarha allegoria-patsaineen vetävät puoleensa lämpimällä ilmalla.

Kuva 5. Pietarin kattojen yllä (Kuva: Leena Muotio)

Pietari on klassisen baletin kaupunki. Marinskissa, uudessa tai vanhassa, tai jossakin muussa balettiteatterissa on käytävä säännöllisin väliajoin kohottamassa sielunsa kärkitossuille ja kokemassa tanssin lähes aineeton lumous. Klassisen musiikin konsertteja, kuten myös pop- ja rock-konsertteja, järjestetään paljon ja monessa mittakaavassa. Klassisen musiikin konserttien ohella käyn paljon pietarilaisilla jazz-klubeilla, joissa kuulee maailmanluokan jammailua välittömässä tunnelmassa. JFC-jazz-klubi on suosikkini. Spalernaja Ulitša 33:n sisäpihan räjäiseltä vaikuttava sisäänkäynti vetää magneettina puoleensa, sillä sisällä on pienimuotoinen jazzin luvattu maa. Erittäin hyvä pieni klubi, jossa esiintyjät voivat olla aivan aloittelevia tai vanhoja konkareita, ja ruokakin kohtuullista, on Kattojen yllä -ravintola, Kapina-aukion sivukadulla.

Kuva 6. Dostojevskin katseen alla (Kuva: Leena Muotio)

Pietarissa on lukemattomia hyviä ravintoloita ja kahviloita, jokaisella matkalla löytyy toinen toistaan parempia. Tämän vuoden elokuussa löytyi jälleen helmi – aivan puolivahingossa. Kielikurssin kulinarismiaiheen nälkiinnyttäminä rynnistimme opiskelupaikkamme läheiseen ravintolaan nimeltä Severjanin, joka sijaitsee Stoljarnin sivukadulla. Severjanin oli 1910-luvun suosituimpia venäläisiä futuristirunoilijoita, myös runokuninkaaksi kutsuttu. Ravintola

tarjoaa venäläistyylistä ruokaa ja on sisustukseltaan 1900-luvun alun jugendtyylinen, avara ja rauhallinen. Ruoka on erinomaista, selkeää ja kauniisti aseteltua. Wc-tiloissa kaiuttimista kuului luettuna Severjanin runoja. Ravintolakokemus oli mieleenpainuva kokonaisuus.

Kuva 7. Katariinan palatsi (Kuva: Leena Muotio)

Kuva 8. Jazzia (Kuva: Leena Muotio)

Vielä on nostettava esiin uusi, hiukan erilainen kulttuurivierailukohde Pietarissa: Novaja Gollandija eli Uusi Hollanti, joka on Moijkan kanaalin varressa oleva, vanhoihin 1700-luvun alun varstorakennuksiin remontoitu viihtymisalue ravintoloinen, kauppoineen, puistoinen ja jopa ranta-alueineen (joskaan en usko, että kukaan ui kanaalin vedessä). Alue on kaunis ja siisti, ravintolat ovat hyviä ja ennen kaikkea monissa putiikeissa myydään nuorten

suunnittelijoiden designia. Alueen suunnittelukilpailun voitti vuonna 2011 miljardööri ja taidekeräilijä Roman Abramovitš, joka on myös kohteen restauroinnin rahoittaja. Saari on myös merkittävä taidekohde, jossa on installaatioita sekä esiintymislava, ja toivottavasti pian avataan myös taidemuseo Abramovitšin laajalle taidekokoelmalle.

Kuva 9. Novaja Gollandia – keidas Pietarin keskustassa (Kuva: Leena Muotio)

Kaiken kaikkiaan jo kadulla käveleminen tai metron rullaportaissa seisominen on Pietarissa elämys. Rakennukset ovat kiehtovia ja arkkitehtuuri kertoo historiasta ja yhteiskunnan muutoksesta. Ihmisten katseleminen on viihdyttävää; kauniit neidot korkokengissään, sanomalehtiä lukevat vanhat miehet, kiireiset liikemiehet autoissaan, arvonsa tuntevat rouvat ja vihanneksia myyvät maatuskat, iloiset koululaiset ja ruohikolla makailevat joutilaat pojat. Ihmiset ovat kauniita ja tekevät kaupungin.

LOPUKSI

Pietarista on vuosien kuluessa tullut tuttu ja tärkeä kaupunki. Se tunnelmat, upea kulttuurielämä, tuoksut ja kadut ovat saaneet pysyvän sijan sielussani. Junan pysähtyessä Suomen asemalle tuntuu hiukan kuin kotiin tulisi. Se on hieno tunne valtavassa metropolissa, jonka merkitys meille suomalaisille on aina ollut suuri.

Xamkin opiskelijoiden toivoisi löytävän Pietarin korkeatasoiset yhteistyökoulut vaihtokohteikseen nykyistä useammin. Parempaa ympäristöä vaihto-opiskelulle voi tuskin olla. Venäläisiä vaihto-opiskelijoita tulee meille hiukan enemmän kuin meiltä lähtee Venäjälle. Muistan parin vuoden takaa kohtaamisen Kouvolan kampuksen päärakennuksen käytävällä erään opiskelijan kanssa, johon olin tutustunut IMOPin vaihtoviikollani. Jälleennäkeminen oli iloinen ja yllättävä, ja puhuttavaa riitti. Tällaiset kohtaamiset kannustavat opettajavaihtoon yhä uudestaan. Opettajille ja muulle henkilökunnalle Venäjä tarjoaa runsaasti hankekohteita ja vaihtokokemuksia. Venäjä-suhteiden kehitystyöhön on jatkossa tärkeää panostaa entistä enemmän.

KANSAINVÄLISESTÄ VIIKOSTA VENÄJÄ-VIIKOKSI

Marja-Liisa Sirén-Huhtinen

Venäjä-viikko on osa Xamkin toimenpideohjelman, jossa Venäjä on nostettu tärkeäksi osaksi korkeakoulun opintoja ja toimintoja. Xamk haluaa olla merkittävimpiä Venäjä-toimijoita kentällä. Venäjä-viikon aikana oppilaitoksen Venäjä-opintoja, verkostoja, toimintoja ja yhteistyökumppaneita tehdään näkyviksi opiskelijoille, henkilökunnalle ja suurelle yleisölle.

Jo Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa järjestettiin ensimmäistä kertaa Venäjä-viikko, jonka teemana oli Learning from differences. Tapahtuma toteutettiin Kouvolan ja Kotkan kampuksilla. Tapahtuman järjestivät ammattikorkeakoulun Venäjä-toimijat, ja tapahtuma ilmensi korkeakoulun strategista painopistettä.

Johdon assistenttiopiskelija Suvi Ruippo (2015) tutki Venäjä-viikkoa ja teki sen pohjalta opinnäytetyön Venäjä-toiminnot Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa: CASE: Venäjä-viikko 2015/International week. Suvi toteutti tapahtuman aikana asiakaskyselyn tukemaan havainnointien luotettavuutta. Jo ensimmäisellä kerralla tapahtuma herätti kiinnostusta ja sen sisältöä pidettiin monipuolisena. Tapahtuman näkyvyys ei saavuttanut asetettuja tavoitteita, mutta loi hyvän pohjan hyvälle käytänteille seuraaviin Venäjä-tapahtumiin.

Vuonna 2016 viikon teemana oli Cultural colours. Venäläisyys näkyi kutsutuissa vieraisissa, mutta tapahtumassa palattiin lähemmäs aiempien vuosien monikulttuurista lähtökohtaa. Kansainvälisiä viikkoja on pidetty pitkään sekä Kyamkissa että Mamkissa. Mikkelin ammattikorkeakoulun ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulun yhdistyessä vuoden 2017 alussa ruvettiin järjestämään tapahtumaa yhdessä. Venäjä-viikkoa on järjestetty Xamkina nyt kaksi kertaa ja käytäntöä on tarkoitus jatkaa. Kuvassa 1 on vuoden 2018 Venäjä-viikon ohjelma. Ohjelman rakentamiseen ovat osallistuneet Xamkin kaikki koulutusalat yksiköineen.

YHTENEVÄISYYKSIÄ JA EROJA ERI KAMPUKSILLA

Xamkin alusta lähtien viikkoa on vietetty kaikilla kampuksilla yhtäaikaisesti. Teema on haluttu pitää yhtenäisenä, vaikka painopiste-eroja on kuitenkin tehty eri kampusten koulutustarjonnan mukaisesti. Osia viikosta on pidetty yhtenäisinä, kuten viikon avaus, venäläiseen ruokakulttuuriin tutustuminen kampusravintoloissa viikon aikana, kirjaston Venäjä-toimintojen esittely, venäläisten elokuvien katseleminen ja venäläisten yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien esitleminen. Vuonna 2018 yhteiseksi ohjelmaan otettiin vuoden venäjän kielen ja kulttuurin opiskelijan palkitseminen sekä ammattikorkeakoulun Venäjä-toimijoiden esittely.

Вместе – Together – Yhdessä

Venäjä-viikko 12.-16.3.2018

Ohjelma Mikkelin kampuksella

Maanantai 12.3.

Minun Venäjäni -keskustelu DeXi Stagella **Presentations on DeXi Stage:**

About Pushkin Leningrad State University – Elena Dvoretckaja
About Economics and Investment Faculty at Pushkin Leningrad State University
– Nadezhda Kosmacheva

Metsästyksen kansallisia erityispiirteitä -elokuva
Ensimmäinen elokuva, jossa Ville Haapasalo esiintyi ja jonka jälkeen hänen menestyksensä venäläisessä elokuvassa ja julkisuudessa alkoi.

Tiistai 13.3.

Fatima Urumova, Pushkin Leningrad State University gives a lecture for students of Tourism and Hospitality Management: Economic situation of Russian tourism and hospitality industry

Xamkin Venäjä-osaajat esittäytyvät

Miten voin kehittää itse omaa Venäjä-tuntemustani

Tule tekemään Pietari-kierros virtuaalilaseja käyttämällä! Esillä myös ilmaisia kielenoppimisen sivustoja ja muuta mukavaa!

Keskiviikko 14.3.

Human library

Take a "living book" for a cup of coffee and have a short dialogue about Russian culture and Russian way of living

Film of Marko Vuorinen "Eight (Восемь)" is a documentary film about the unbearable lightness of being in love in contemporary St. Petersburg, Russia. In the film, eight young women share their intimate thoughts on relationships: how to find and sustain fulfilling relationships, and what is unique about dating in St. Petersburg.

Torstai 15.3.

Löytöretkiä Venäjään

Esedun opiskelijat tulevat esittelemään opintojakson tuotoksia

Kokeneen opettajan kyselytunti

Opetussuunnitelman 2017 mukaan jokaisen koulutuksen tulee järjestää opiskelijoille ydinopinnoissa mahdollisuus saada käsitys Venäjästä omalla alallaan. Jokaisen koulutuksen tulee määrittää, miten Venäjä-osaaminen näkyy koulutuksen opetussuunnitelmassa ja toteutuksissa koulutuskohtaisina valintoina.

Tule kysymään, miten opettajat ovat vieneet opintojaksoilleen Venäjä-teeman!

Mariia Stroganova, Higher School of Technology and Energy of Saint Petersburg State University of Technology and Design gives a lecture for students of Environmental Engineering: Development of international monitoring systems and unified standards for cross-border water bodies

Perjantai 16.3.

Ville Haapasalo kertoo tarinoita ja kokemuksia Venäjältä

Ville aloitti teatteriopinnot Leningradissa 1991. Sieltä hän päätyi elokuvaan ja hänestä tuli huippuosittu surpetähti ja julkisuuden henkilö. Tilaisuus tuotetaan yhteistyössä Kuusankosken lukion kanssa. Villeä voi kuunnella livenä Kouvolan kampuksella Amican auditoriossa, streamattuna Mikkelin kampuksella tai verkossa.

Venäjä-viikon stipendien jako

Kuva 1. Venäjä-viikon ohjelma Mikkelin kampuksella vuodelta 2018

Kuva 2. Living libraryn "lainattavat kirjat" Venäjä-viikolla 2018 (Kuva: Arja Haikara)

Venäläisiä vieraita on kutsuttu viikolle yhteistyöoppilaitoksista, ja he ovat pitäneet luentoja esimerkiksi Pietarin historiasta, kirjallisuudesta, yrittäjyydestä ja kulttuurillisista erityispiirteistä. Vuonna 2018 vieraat tutustuivat mm. Kotkan ja Mikkelin kaupungin terveystaloihin, Xamkin ensihoidon simulaatiolaitteisiin Kotkassa ja Xamkin Biosampoon Anjalassa.

Viikko on jo saanut tunnettavuutta. Venäläiset partnerit tietävät siitä ja on tärkeää tavata heitä säännöllisesti. Myös opiskelijoiden ja henkilökunnan kannalta Venäjä-juonteen näkyväksi tekeminen on tärkeää jo sijaintimme kannalta. Opiskelijat voidaan kytkeä mukaan tapahtuman järjestelyihin, ja siitä viriää hyviä aiheita opinnäytetöille. Jos mukaan saadaan kuuluisia toimijoita, kuten Ville Haapasalo keväällä 2018, tapahtuma vetää myös ulkopuolista yleisöä. Erityisesti sidosryhmillemme on hyvä viestittää, että olemme merkittävä Venäjä-toimija - tervetuloa toimimaan kanssamme! Ilman hyviä kumppaneita tällaiset tapahtumat eivät onnistu. Myös paikalliset koulut, yritykset, yhdistykset ja muut toimijat lisäävät tapahtuman tunnettavuutta osallistujina, järjestäjinä, sponsoreina ja tiedon välittäjinä.

Kuva 3. Stand up -koomikko Siperiasta Venäjä-viikolla 2017 (Kuva: Arja Haikara)

KYMENLAAKSON VENÄJÄN-KAUPAN KILTA JA SUOMI- VENÄJÄ-SEURA - XAMKIN YHTEISTYÖKUMPPANIT

Kaakkois-Suomen merkittävänä Venäjä-toimijana Xamk tarvitsee luotettavia yhteistyökumppaneita. Näistä Kymenlaakson Venäjän-kaupan kilta ja Suomi-Venäjä-seura ovat tärkeimpiä sidosryhmiä.

Kymenlaakson Venäjän-kaupan kilta on toiminut vuodesta 2003 lähtien ja kokoaa yhteen Venäjä-asioissa Kymenlaakson alueella toimivat yksityishenkilöt, organisaatiot ja yritysten edustajat. Kilta jakaa tietoa, järjestää tapahtumia, kahvihetkiä, illanviettoja, liikuntaa, matkoja ja tietoisuuksia. Jäsenilleen yhdistys tarjoaa mahdollisuuden verkostoitua, vaihtaa kokemuksia ja löytää uusia yhteistyömahdollisuuksia muiden Venäjän-kaupan toimijoiden välillä. Killan tavoitteena on edistää Kymenlaakson kansainvälistä ilmapiiriä ja Venäjän-kauppaa sekä tehdä yhteistyötä Kymenlaakson Venäjä-toimijoiden ja muiden lähialueiden Venäjän-kaupan kiltujen sekä klubien kanssa.

Kuva 4. Henkilökunnan Venäjä-muistoja näytteillä Kouvolan kampuskirjastossa Venäjä-viikolla 2017 (Kuva: Marja-Liisa Sirén-Huhtinen)

Venäjän-kaupan killan julkaiseman kiltaviestin mukaan (2018) jäseneksi voi liittyä Suomen ja Venäjän välisestä kaupasta ja taloudellisesta yhteistyöstä kiinnostunut oikeuskelpoinen yhteisö ja yksityinen kansalainen. Jäsenyys ei edellytä asumista tai sijaintia Kymenlaaksossa, siteet maakuntaan riittävät. Myös venäläiset jäsenet toivotetaan tervetulleiksi. Kaakois-Suomen ammattikorkeakoulu on ollut killan yhteisöjäsen toimintansa alusta asti. Killan hallituksessa istuu tällä hetkellä Xamkin edustaja ja hänen varamiehensä. Lehtori Soili Lehto-Kylmänen toimi aikanaan aktiivisesti Kymenlaakson Venäjän-kaupan killassa, nyt lehtori Marja-Liisa Sirén-Huhtinen on valittu hallituksen jäseneksi ja lehtori Yrjö Tyni varajäseneksi.

Kymenlaakson Venäjän-kaupan killan tavoitteena on koota yhteen maakunnan alueella toimivat yksityiset henkilöt, organisaatiot ja yritysten edustajat mahdollisimman monipuolisesti ja monialaisesti. Tällä hetkellä puheenjohtajana toimii Jaana Myllyluoma (FCG Finnish Consulting Group Oy), varapuheenjohtajana Paavo Ahosola (Ekami) ja sihteerinä ja rahastonhoitajana Markku Saari (Markku Saari Ky). Muut hallituksen jäsenet ovat Marianne Ahvenranta (Cursor), Osmo Havuaho (Virolahden kunta), Marja-Liisa Sirén-Huhtinen (XAMK), Martti Husu (Kinno), Timo Mallinen (ProAgria), Lasse Talsi (Talco), Pertti

Eskelinen ja Evgeny Lindström. Kilta järjestää erilaisia jäseniltoja, jolloin jäsenistö voi tutustua erilaisiin Venäjä-toimijoihin ja ajankohtaisiin tapahtumiin. Lisäksi killan hallitus pitää kuukausikokouksiaan eri paikoissa ja tutustuu samalla Venäjä-yhteistyötä tekeviin tahoihin.

Kymenlaakson Venäjän-kaupan kilta haluaa ottaa ajankohtaisia Venäjää koskevia kysymyksiä esille, edistää talousyhteistyötä ja edistää myös alueellista vetovoimaa ja venäläisten ostosmatkojen lisäämistä Kymenlaakson alueelle. Keväällä järjestettiin Viiramon, yhteisöllisen työtilan tiloissa Kouvolassa, Venäjän-kaupan foorumi, jossa pohdittiin kaupan lähiajan näkymiä. Tapahtumassa ideoitiin myös uusia toimintatapoja venäläisasiakkaiden houkuttelemiseksi Kouvolan keskustan kivijalkakauppohin ja muihin henkilöasiakkaiden palvelupisteisiin. Myös Xamk oli mukana tapahtuman järjestelyissä. Kymenlaakson Venäjän-kaupan kilta on osallistunut myös Xamkin Venäjä-viikolle monta kertaa mm. esitelmien, avajaispuheen, mainospuheiden tai osallistujan muodossa.

Kuva 5. Kymenlaakson Venäjän-kaupan kilta palkitsee "hyviä tyyppejä"

Toinen tärkeä yhteistyötaho on Suomi-Venäjä-Seura, jonka osastot eri puolilla Suomea tarjoavat monenlaisia mahdollisuuksia tutustua Venäjään, venäläiseen kulttuuriin ja venäläisiin ja syventää Venäjä-tuntemusta. Useimmat tapahtumista ja matkoista ovat avoimia kaikille, mutta jäsenenä voi tukea paremmin toimintaa. Suomi-Venäjä-seuralla on internet-sivut, joista saa paljon tietoa ajankohtaisista uutisista ja tapahtumista.

Xamk on tehnyt yhteistyötä sekä paikallisten yhdistysten, erityisesti Lappeenrannan ja Mikkelin osastojen, että kattojärjestön kanssa. Suomi-Venäjä-Seuran Lappeenrannan osasto on Suomen suurin Suomi-Venäjä-Seuran osasto noin kuudellasadalla jäsenellään. Lappeenrannan osastolla on paljon erilaista toimintaa ympäri vuoden aina perinteisistä jökvuotisista

tapahtumista uusiin, kokeileviin avauksiin. Lappeenrannassa toimii myös Venäjä-klubi, Lappeenrannan Venäjä-klubi ry, joka toimi ensin yli 8 vuotta osana Suomi-Venäjä-Seuran Lappeenrannan osasto ry:tä, vuonna 2013 toimintaa varten on rekisteröity oma erillinen yhdistys, Lappeenrannan Venäjä-klubi ry.

Suomi-Venäjä-seura ollut mukana Xamkin tapahtumissa esittelemässä toimintaansa, koulutustaan ja matkojaan ja järjestämässä Venäjä-aiheisia kilpailuja ja välittämässä materiaalia. Xamkin Venäjä-viikoille on tilattu elokuvia ja näyttelyitä Suomi-Venäjä-seuralta. Lisäksi Xamkin opiskelija Laura Pesonen (2017) on laatinut opinnäytetyönsä yhteistyössä Suomi-Venäjä-seuran kanssa: Markkinointiviestintäsuunnitelman kehittäminen. Case: Suomi-Venäjä-Seura.

Kuva 6. Suomi-Venäjä-seuralta lainattu näyttely "Villen pipo" Kouvolan kampuskirjastossa (Kuva: Marja-Liisa Sirén-Huhtinen)

Molemmat sidosryhmät – Kymenlaakson Venäjän-kaupan kilta ja Suomi-Venäjä-seura – ovat olleet Xamkille tärkeitä erilaisten tapahtumien ja koulutuksen järjestämisessä, uusien ideoiden luomisessa, Venäjä-tiedon välittämisessä ja yrittäjäyhteistyössä. Yhteistyötä on ehdottoman tärkeää jatkaa ja kehittää.

KIRJALLISUUS

Kymenlaakson Venäjän kaupan kiltta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kymenlaakson-venajakilta.fi/> [viitattu 23.10.2018]

Kymenlaakson Venäjän kaupan killan Kiltaviesti 5/2018. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kymenlaakson-venajakilta.fi/kiltaviesti-toukokuu-2018> [viitattu 23.10.2018].

Pesonen, Laura 2017. Markkinointiviestintäsuunnitelman kehittäminen. Case: Suomi-Venäjä-Seura. Opinnäytetyö. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutus. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201702212571> [viitattu 23.10.2018].

Ruippo, S. 2015. Venäjä-toiminnot Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa: CASE: Venäjä-viikko 2015/International Week. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Johdon assistenttityön ja kielten koulutus/Liiketalous. Pdf-dokumentti. Saatavissa: https://kaakkuri.finna.fi/Record/theseus_kyamk.10024_94485 [viitattu 23.10.2018].

Suomi-Venäjä-seura. Etelä-Suomen osasto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://suomivenajaseura.fi/> [viitattu 23.10.2018].

Suomi-Venäjä-seura. Etelä-Suomen piiri. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://osastot.suomivenajaseura.fi/piiri/etela-suomi/> [viitattu 23.10.2018].

VINKKEJÄ SUOMI-VENÄJÄ-TKI -HANKKEIDEN VALMISTELIJALLE

Ari Lindeman

TAUSTAA

Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen strategiat, Xamk mukaan lukien, korostavat kansainvälistymistä. Yhteistyö venäläisten kanssa on kansainvälistä toimintaa ja tukee siten kansainvälistymistavoitteita. Xamkilla on noin puolen vuosisadan perinteet nykymuotoisesta yhteistyöstä venäläisten kanssa. Korkeakoulun perustana olevista oppilaitoksista löytyy toki yli vuosisatainen Venäjä-yhteys.

Pitkän yhteisen historian pohjalta yhteistyö venäläisten kanssa on laajentunut luontevasti TKI-hanketoimintaan. Venäjään liittyvän hanketoiminnan laajentumisen tärkeimpiä mahdollistajia ovat olleet Euroopan Unionin (EU) ja Venäjän välinen European Neighbourhood Partnership Instrument ENPI 2007-2013 (11,2 mrd.) ja sen nykyinen versio European Neighbourhood Instrument ENI 2014-2020 (15,4 mrd.) alaohjelmineen. ENI-ohjelmien hankkeet pääsivät tosin käynnistymään vasta 2018 Venäjän duuman ratifoitua ohjelman rahoituksen.

Tässä artikkelissa lähtökohtana ovat kirjoittajan hankevalmistelukokemukset liittyen ENI:n raja-alueyhteistyöohjelmaan nimeltä Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014 – 2020. Ohjelman ydinalueita ovat Etelä-Savo, Etelä-Karjala, Kymenlaakso, Pietarin kaupunki ja Leningradin alue. Ohjelman rahoitusvarat ovat 72,3 miljoonaa euroa, joten se on erittäin merkittävä mahdollisuus raja-alueen toimijoille. Ohjelman rahoituksesta EU kattaa 50%, Suomi 25% ja Venäjän federaatio 25%. Vastaavat alueelliset rahoitusohjelmat ovat Pohjois-Karjalassa rajan molemmin puolin ja sen pohjoispuolella olevalla arktisella Suomen ja Venäjän raja-alueella.

Tässä artikkelissa esitellään kaikki CBC-ohjelman hankkeet, joiden valmisteluun olen osallistunut ja kuvataan hankevalmisteluprosessin päävaiheet. Esittelyn jälkeen keskitytään hankevalmisteluun lähtökohtiin henkilökohtaisesta, organisaation valmiuksien ja organisaation strategian tai tahtotilan näkökulmasta. Artikkelin jatkuu esitellyn hankevalmisteluprosessin tarkemmalla kuvauksella. Prosessin vaiheita kuvataan ja arvioidaan kirjoittajan hankevalmistelukokemusten perusteella. Lopuksi annetaan joitain vinkkejä Suomen ja Venäjän välisten TKI-hankkeiden valmistelijalle. Lisäksi esitetään muistilista asioista, joita ei ainakaan kannata unohtaa, jos ja kun lukija haluaa onnistua kansainvälisessä hankevalmistelussa, erityisesti venäläisten kanssa.

VALMISTELLUT SUOMI-VENÄJÄ-HANKKEET

Xamkin maantieteellinen toiminta-alue kuuluu kokonaisuudessaan CBC-alaohjelman alueeseen. Tästä syystä on luontevaa, että Xamk on ollut mukana pää- tai osatoteuttajana useissa eri alojen hankevalmisteluissa. Alla olevassa taulukossa 1 näkyy tiivistelmä osasta näistä hankkeista. Mukana ovat hankkeet, joiden kirjoittamiseen olen osallistunut. Taulukko antaa kuitenkin melko hyvän kuvan tyypillisestä CBC-hankkeen koosta, kumppaneista ja kestosta.

Taulukko 1. Tiivistelmä Xamkin South-East Finland – Russia CBC 2014–2020 -hankkeista, joiden valmisteluun kirjoittaja on osallistunut.

Projektin nimi	Budjetti milj. euroa	Myönteinen rahoituspäätös	Xamkin osuus milj. euroa	Kumppanien lkm ja Xamkin rooli	Ideasta aloitukseen tai rahoituspäätökseen, vuosia	Projektin kesto, kk	Oma rooli
Startup Connect – facilitation of startup, entrepreneurship and SME cooperation in the cross-border region (SC)	0,8	Kyllä	0,21	4 OT	n. 2	26	I, V, HK, HT, K
C3E Contents for Cross-Cultural Events	0,75	Kyllä	0,4	4 PT	n. 2,5	36	HT, K
Twin Campus (TC)	1,0 (-21%)	Kyllä	0,28	4 OT	n. 1,5	30	I, V, HK, HT, K
SLS Solution Labs for Society and Business via Cross-Border Partnership	0,82	Ei	0,49	3 PT	n. 1,5	36	I, V, HK, HT, K
SLSTC Solution Labs for Smart Technologies and Cities via Cross-Border Partnership	0,82	Ei vielä päätetty	0,49	3 PT	n. 2,5	36	I, V, HK, HT, K

Oma rooli -sarakeen selitykset: I = Ideointi, V = Valmistelu, HK = Hankkeen kirjoittaminen, HT = Hakemuksen täsmentäminen, K = Kick-off tai käynnistäminen
Xamkin rooli, selitykset: PT = Päätoteuttaja, OT = Osatoteuttaja

Taulukon 1 hankkeet kohdistuvat yhtä lukuun ottamatta innovatiiviseen alueeseen ja korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön alueen kansalaisten osaamistason kohottamiseksi. Startup Connect -hankkeen tavoitteessa painottuu nimensä mukaisesti myös yritystoiminnan synnyttäminen ja edistäminen. Kaikkien hankkeiden nimistä näkyy, että rajan ylittävä yhteistyö on hankkeiden keskeinen teema.

Hankkeiden budjetit ovat saman suuruisia. Viimeisimmäksi hyväksytyin TwinCampus -hankkeen osalta myönteisessä rahoituspäätöksessä edellytetään 21 prosentin leikkausta budjettiin. Täten myös Twin Campus päättyy noin 0,75 miljoonan euron kokoluokkaan. Xamkin osuus hankkeiden budjeteista vaihtelee 210 000 eurosta 490 000 euroon eli noin 25:stä 60 prosenttiin. Kumppaneita kuvatuissa hankkeissa on verrattain vähän, joko kolme tai neljä. Hankkeiden valmisteluaika ideasta rahoituspäätökseen tai rahoittajan kick off -tilaisuuteen vaihtelee puoleltaista ja kahden ja puolen vuoden välillä. Hankkeen kesto on lyhimmillään vähän yli kaksi vuotta, mutta useimmat hankkeet kestävät kolme vuotta.

Taulukon viimeisessä sarakkeessa kuvataan kirjainsymbolein kirjoittajan osallistumista hankevalmistelun eri vaiheisiin. I-kirjain tarkoittaa hankkeen ideointia. V tarkoittaa hankkeen valmistelua. Valmisteluun kuuluu muun muassa hankesuunnitelman luonnostelu, kumppaneiden hakeminen ja valinta sekä hankekonsortion organisoituminen. Kirjainyhdistelmällä HK tarkoitetaan hankkeen kirjoittamista sekä Google Drive tai muuhun vastaavaan yhteistyöalustaan että CBC-ohjelman hakemusten hallintajärjestelmä Promakseen. HT:llä tarkoitetaan CBC-ohjelmaa koordinoivan Managing Authorityn (MA) pyytämiä hakemuksen tarkennuksia ja muokkausta Promas-järjestelmässä myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen ennen lopullisen hankesopimuksen tekoa MA:n ja päätoteuttajan kesken. K-kirjaimella viitataan rahoittajan koolle kutsumaan hankkeen kick off- eli aloituskokoukseen. Aloituskokoukseen liittyy kumppanitietojen lähettäminen MA:lle ja hanke-esittelyn tekeminen sekä hankekohtaisen aloituskokouksen johtaminen kick off -tilaisuudessa.

HT-vaihe eli hakemuksen täsmentämisvaihe kestää yleensä kick off -vaiheen yli ja päättyy vasta kun hankesopimus on allekirjoitettu MA:n ja päätoteuttajan välillä. Kick off -vaiheen voi sanoa päättyvän tätä myöhemmin eli sen jälkeen, kun päätoteuttaja on solminut kumppanuussopimuksen kunkin osatoteuttajan kanssa. Tämä tapahtuu hankesopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ja ennen projektin käytännön toteutusta.

HANKEVALMISTELUN LÄHTÖKOHDAT

Hankevalmistelun lähtökohtia voidaan tarkastella kolmesta eri näkökulmasta: henkilökohtaisesta, organisaation valmiuksien ja organisaation strategian näkökulmasta. Ensiksi, jokaisella henkilöllä on oma henkilökohtainen taustansa, joka vaikuttaa hankkeen valmisteluun. Miten suhtaudut hankevalmisteluun yleensä ja yhteistyöhön venäläisten kanssa erityisesti? Millaista osaamista sinulle on kertynyt kansainvälisten hankkeiden valmistelusta? Millaista

erityisosaamista sinulla on Venäjän ja venäläisten suhteen? Mitä tiedät ENI- ja CBC-ohjelmista ja millaista osaamista sinulla on hankkeen teemasta? Henkilökohtaisiin asenteisiin ja osaamiseen liittyvät vahvasti myös verkostot. Millaisia verkostoja sinulla on Venäjään liittyen? Millaiset suhteet sinulla on hankkeen kannalta relevantteihin tahoihin Suomessa?

Hankevalmistelun lähtökohtia voi tarkastella myös organisaation valmiuksien kannalta. Miten Xamkin sisäiset ja ulkoiset verkostot toimivat? Millaista osaamista on mahdollista liittää hankevalmisteluun sen vaatimassa aikataulussa? Miten yhteistyö tai tiimityö toimii organisaation sisällä valmisteluprosessin eri vaiheissa? Miten hankevalmistelun johtajuus syntyy etenkin oman organisaation ryhtyessä päätoteuttajaksi?

Organisaation strategian tai tahtotilan voi nähdä organisaation valmiuksista erillisenä kolmantena valmistelun lähtökohtana. Mikä rooli kansainvälisillä hankkeilla on organisaation strategiassa? Miten organisaation tahtotila osoitetaan konkreettisesti? Millainen tuki organisaatiossa on yhteistyölle Venäjän ja venäläisten kanssa?

Henkilökohtaisella tasolla suhtautumistani venäläisiin sävyttää pari heidän kotiini tekemää vierailua 70-luvulla. Poliisin raja-alueyhteistyö sisälsi Neuvostoliiton aikaan myös tällaisen henkilökohtaisen ulottuvuuden. Näistä lapsuuden kokemuksista on hyviä muistoja, joihin liittyvät lasta kiinnostavat tuliaiset ja ostokset kuten haitarit, posliiniset jääkarhut, kristallivaasit ja värikkäät sisäkkäiset puunuket, maatuskat. Itse en koskaan käynyt Neuvostoliitossa ja Venäjälläkin ensimmäisen kerran vasta 2004.

Vuodesta 2004 alkaen olen vierailut pääasiassa Pietarissa 2–3 kertaa vuodessa. Käyntini ovat aina liittyneet tavalla tai toisella työhöni korkeakoulussa. Yhteistyö alkoi opiskelijoiden liiketoimintakilpailun yhdyshenkilönä – kun muita lähtijöitä ei löytynyt – ja jatkui muutamana opettajavaihtona ja yhtenä parin viikon tutkijavierailuna. Opettajavaihdot ja tutkijavierailu poikivat kaksi venäläisen kumppanin kanssa toimitettua englanninkielistä kokoomateosta. Näiden opetukseen liittyvien toimien lomassa on ollut useampia tutustumiskäyntejä mahdollisiin kumppaneihin ja Kotkan kaupungin erityistilaisuuksiin liittyviä lyhyempiä vierailuja. Lisäksi olen järjestänyt läheisimpien venäläisten ja suomalaisten opettajakollegojen kanssa Pietarissa vapaamuotoisen kulturellin trilogian, johon kuului kirjallisuuspiiri, runoilta ja aforismi-ilta. Kaikesta näistä aktiviteeteista huolimatta – valitettavasti – en ole vielä opetellut venäjän kieltä.

Erityyppisten kohtaamisten ja jatkuvan toiminnan kautta olen kerryttänyt ymmärrystä venäläisten ja heidän instituutioidensa kiinnostuksen kohteista ja osaamisesta. Verkostoni Pietarissa ovat laajennet ja vahvistuneet, vaikka ne edelleen ovat sangen rajatut. Suomen Pietarin konsulaatin yritysamatkureilla on syntynyt yhteyksiä relevantteihin suomalaisiin toimijoihin. Pietarin suomalaisyhteyksiä ovat palvelleet myös erikoistumisopintojen ja yamk-koulutusten opiskelijoiden kanssa tehdyt yritysvierailut Pietarissa.

Venäjä-toimintaan on ollut vaikeaa löytää ulkopuolista rahoitusta pitkän aikaa 2010-luvulla. Tuleva ENI CBC -ohjelma kiinnitti siksi huomioni jo ohjelman ensitietojen ilmestyessä. Ehdin tutustua ajoissa ohjelman vaatimuksiin, ja mitä enemmän ohjelman hakujen aukeaminen viivästyi, sitä paremmin ohjelmakauden alun viivästyminen koitui hyödyksi.

Xamkin organisaation valmiudet Venäjä-yhteistyöhön ovat olleet hyvät koko ajan. Sisäisessä verkostossa on ollut jatkuvasti ihmisiä, jotka ovat ylläpitäneet suhteita relevantteihin venäläisiin instituutioihin ja myös luoneet uusia suhteita. Lähelläni on työskennellyt koko ajan joku Venäjä-osaamisen veteraani, kuin mentorina, ja useampia venäjän kielen taitajia, joilta kysyä neuvoa ja tukea. Työkaverit ovat kannustaneet Venäjään liittyvään yhteistyöhön. Tässä suhteessa opetuspuolen kontaktit ovat kullannarvoisia, eikä ilman niitä Venäjään liittyvässä TKI-työssä olisikaan mahdollista onnistua. Opetuksen ja TKI:n saumaton yhteistyö on ollut olennainen organisatorinen valmius Venäjä-hankkeita ajatellen.

Organisaation strategia niin Kymämissä kuin nykyisin Xamkissa on johdonmukaisesti painottanut Venäjä-osaamista ja Venäjä-yhteyksien rakentamista. Tahtotila on pitänyt riippumatta taloudellisista ja poliittisista virtauksista. Aasian maiden roolin voimistuessa painetta kansainvälistymisen suunnan uudelleenarviointiin on ollut varmasti paljon. Toisaalta löytyy myös ääniä, joiden mukaan Venäjä-yhteistyö syö panoksia niin sanotulta länsiyhteistyöltä. Xamkin tahtotila ja sen mukainen rooli Venäjä-osaamisen käytännön toteuttajana Suomen korkeakoulukentässä on tarjonnut vahvan selkänöjan CBC-ohjelman hankevalmistelulle. Tahtotila on näkynyt selvästi myös organisatoristen valmiuksien pitkäjänteisessä kehittämisessä, muun muassa henkilökunnan venäjän kieli- ja kulttuurikoulutuksessa.

Hankevalmistelujen lähtökohdista ensimmäinen eli henkilökohtainen taso on avainasemassa Venäjän TKI-hankevalmistelussa onnistumiseksi. Henkilökohtainen osaaminen, positiivinen suhtautuminen uusiin mahdollisuuksiin venäläisten kanssa ja hyvät aikomukset eivät kuitenkaan kannu pitkälle, jos organisaation valmiudet ja strategia eivät tue näitä pyrkimyksiä. Parhaimmillaan kolme edellä kuvattua näkökulmaa täydentävät saumattomasti toisiaan. Työntekijän osin kohtalonomainenkin elämänprosessi ja ura kytkeytyvät kuvatussa tapauksessa kirjaimellisesti organisaation kansainvälistymisen prosesseihin.

HANKEVALMISTELUPROSESSI

Jo aiemmin esiteltiin tiivistetysti hankevalmistelun prosessi kirjainsymbolien selityksen yhteydessä. Hankevalmisteluprosessi koostuu viidestä vaiheesta:

1. hankkeen ideointi (I)
2. hankkeen alustava valmistelu (V)
3. hankkeen kirjoittaminen (HK)
4. hankehakemuksen täsmentäminen ja muokkaaminen (HT)
5. hankkeen käynnistäminen (K)

Seuraavaksi käydään prosessi läpi vaihe vaiheelta ja kirjoittajan kokemuksiin perustuen. Tarkoituksena on kuvata kuhunkin vaiheeseen liittyviä toimenpiteitä tarkemmin. Samalla otetaan kantaa siihen, mikä toimi ja mikä ei toiminut ja miten asiat voisi tehdä toisin. Lisäksi tuodaan esille sitä, mikä eri hankkeiden valmistelussa on ollut samanlaista ja mikä erilaista.

IDEASTA HANKEHAKEMUKSEN LÄHETTÄMISEEN

Hankevalmistelu käynnistyy kehittämistarpeeseen tai rahoitusmahdollisuuteen liittyvästä ideoinnista. Jos avautuva rahoitushaku käynnistää ideoinnin, siitä edetään yleensä melko pian tarpeen määrittelyyn. Rajan ylittävän yhteistyöhankkeen ideointi alkaa parhaimmillaan keskusteluista kumppaneiden kanssa eikä yksikseen kotikorkeakoulussa. Taulukon 1 hankkeista, joissa kirjoittajalla on kokemusta aina ideointivaiheesta asti, kaikki hankeideat ovat lähteneet venäläisen kumppanin kanssa yhteisestä keskustelusta. Ideat ovat syntyneet luonnollisen kanssakäymisen yhteydessä.

Ideoiden kiteyttämistä auttaa looginen viitekehys, jota edellytetään myös CBC-ohjelman hakemuksessa. Looginen viitekehys kiteyttää hankkeen tavoitteet tulostavaksi ja tulosten todentamistavaksi sekä liittyy hankkeen tavoitteet rahoitusohjelman tavoitteisiin. Valmistelua edesauttaa, että joku muotoilee mahdollisimman pian loogisen viitekehysten, vaikkei päätoteuttajaa olisi vielä valittukaan. Pohjaesitys auttaa kumppaniehdokkaita ottamaan kantaa ideaan ja muodostamaan yhteistä käsitystä pääfokuksesta ja hankkeen toteutuskelpoisuudesta.

Kun idea on saanut muodon, mieluiten loogisen viitekehysten muodossa, on aika edetä hankkeen alustavaan valmisteluun, pohtia kumppanikonsortiota ja valita joukosta päätoteuttaja. Kumppaneita ei tässä vaiheessa useinkaan ole vielä tarvittavaa määrää. Konsortiota tuleekin pohtia omien tavoitteiden, hankkeen tavoitteiden ja ohjelman vaatimusten mukaan.

Hankepoliittisella pelisilmällä on oma osuutensa sekä kumppanien määrän ja laadun että päätoteuttajan valinnassa. Tietty tasapuolisuus Suomen ja Venäjän välillä on eduksi. Tähän liittyen on syytä selvittää, mitä muita hankkeita omasta organisaatiosta on lähdössä samaan hakuun ja millainen rooli omalla organisaatiolla on eri konsortioissa. Hankkeiden päätoteuttamista on syytä jakaa molemmin puolin rajaa, ja budjettiosuudet olisi hyvä olla tasapainossa, jollei ole vankkaa perustetta muuhun järjestelyyn. Usein on myös niin, että rajan ylittävä yhteistyö ei onnistu kovin pienellä budjetilla per kumppani, ja siksi laajat konsortiot ovat harvoin mielekkäitä.

Hankkeen alustavaan valmisteluun kuuluu myös budjettiosuuksista päättäminen. Cursor-kehitysyhtiön toiminta taulukon hankkeissa SC ja TC näytti hyvää esimerkkiä tässä suhteessa. Valmistelu etenee ripeästi, kun kumppanit sopivat hyvissä ajoin tavoiteltavan kokonaisbudjetin ja kumppaneiden omat osuudet. Budjettijako sitouttaa kumppanit hankkeen kirjoittamiseen oikeanlaisella painoarvolla. Se tuottaa myös realistisuutta suunnitelmiin.

Viimeistään tässä vaiheessa, varsinaisen hankehakemuksen kirjoittamisen alkaessa, on syytä viedä hanke oman organisaation päätöksentekoprosessiin. On eduksi, jos tämä on tehty jo aiemmin, jolloin yhteydet muihin kansainvälisiin hankevalmisteluihin tulevat esille ajoissa.

Kuva 1. Sepän paja Stieglitz Academyssa Pietarissa (Kuva: Ari Lindeman)

Hakemuksen kirjoittamisvaiheessa päätoteuttajan rooli on keskeinen. Sen tulee osoittaa kumppaneille selkeästi osatehtäviä hakemuksen eri osioista. Sekä SC:n päätoteuttaja Cursor että TC:n pietarilainen päätoteuttaja ITMO-yliopisto näyttivät hyvää esimerkkiä toiminnasta tässä vaiheessa. Koska SC:n ja TC:n hankevalmistelut osuivat osittain päällekkäin SLS:n ja sen uuden version SLSTC:n valmistelujen kanssa, kirjoittaja pystyi hyödyntämään toisten päätoteuttajien mallia etenkin SLSTC:n valmistelussa. Päätoteuttajan on kuitenkin vastattava hankekemuksen kokonaisuudesta ja kirjoitettava hanke loogisessa muodossa Promas-hakujärjestelmään, vaikka kumppanit olisivat syöttäneet sinne tietoja omista osuuksistaan. Päätoteuttajan on myös varmistettava, että hakemukseen on lisätty vaaditut liitteet.

Hakemuksen hakujärjestelmään kirjaaminen ei vielä riitä. Tarvitaan myös alkuperäiset allekirjoitetut yhteistyösopimukset kaikilta kumppaneilta. Etenkin päätoteuttajan roolissa on syytä varautua luoviin ratkaisuihin ja matkustamiseen dokumenttien saamiseksi kokoon ajoissa.

HAKEMUKSEN HYVÄKSYMISESTÄ HANKKEEN KÄYNNISTÄMISEEN

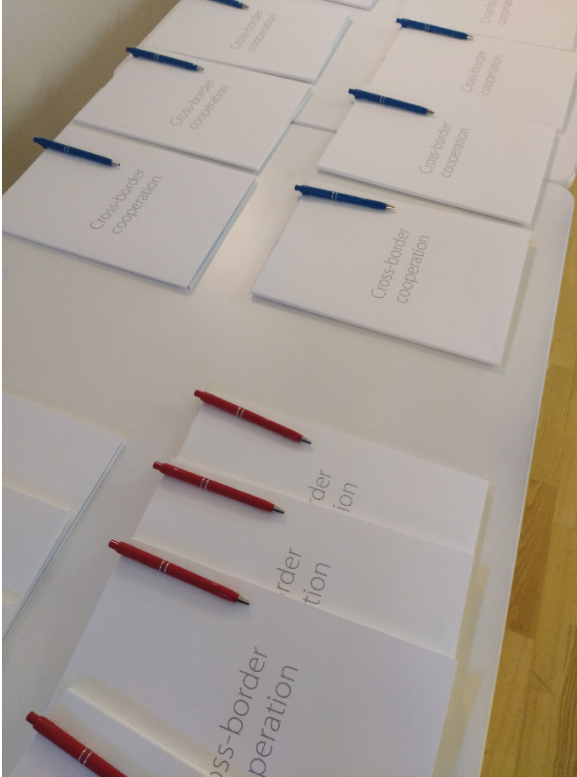
Seuraavaksi hankehakemus joko hyväksytään tai hylätään, mutta hyväksytykään hakemus ei tarkoita sitä, että hankevalmistelu olisi päättynyt. CBC-ohjelman toimisto on vaatinut kaikkiin taulukon 1 hyväksytyihin hankehakemuksiin täsmennyksiä ja muokkauksia. Tämä on lohdullista. Hakemuksen ei tarvitse olla täydellinen tullakseen hyväksytyksi. Täydennykset ovat koskeneet suurimmillaan koko loogisen viitekehysten uudelleen kirjoittamista. Viestintäsuunnitelmiin on pyydetty tarkennuksia ja lisäksi kaivattu lisäselvityksiä palkkaperusteista. Tässä vaiheessa ovat tulleet myös pyynnöt kokonaisbudjetin leikkaamisesta ja budjetin yksittäisten kohtien selvittelyä.

Hankehakemuksen täsmennys- ja muokkausvaiheen sujumuuden kannalta kenties olennaisinta on se, onko valmistelija ollut mukana hankevalmistelussa ideoinnista alkaen vai onko hän tullut mukaan valmisteluun vasta hankepäättöksen jälkeen. Kuten taulukosta 1 näkee, olen osallistunut C3E-hankkeen valmisteluun vasta päätöksen jälkeen. Hakemukseen perehtyminen jälkikäteen ja hakemusta aiemmin valmistelleiden henkilöiden tavoittaminen tarpeen mukaan vie aikaa. Kolmantena haasteena ovat yhteydet tuntemattomiin hankekumppaneihin rajan toisella puolella. Heille uusi henkilö tulee yllätyksenä, ja venäläiseen tapaan kestää aikansa, ennen kuin henkilöiden välille syntyy luottamus.

Täsmennyspyynnöt ja lisäselvitykset ovat usein myös sävyllään jossain määrin kriittisiä, mikä kysyy kommunikaatitaitoja. Ohjelman koordinaattorin pyynnöille on aina aikaraja, yleensä 14–30 päivää. Hakemuksen varsinaisen lähettämisen yhteydessä tarvittavia alkuperäisiä dokumentteja edellytetään myös täsmennysvaiheessa. Näistä syistä hakemuksen täsmennys- ja muokkausvaihe edellyttää päätoteuttajalta hyvää organisointikykyä ja aikataulujen hallintaa. Aikataulutus on sitä tärkeämpää mitä useampia lisäselvityspyynnöjä tulee ja mitä useampia kumppaneita ne koskevat. Lohdullista tässä kaikessa on se, että pyyntöihin kannattaa aina vastata määräajassa, vaikka epäilisi, onko kaikki tarvittava tieto käsillä. Ohjelman koordinaattori lähettää tarvittaessa lisäpyynnön ja sille uuden aikarajan. Lisäksi ei voi korostaa liikaa siitä, että kannattaa olla aktiivisesti yhteydessä ohjelman hankkeelle nimeämään yhteyshenkilöön.

Kun täsmennykset ja pyydetyt muokkaukset on tehty, ohjelman koordinaattori kutsuu hankekumppanit hankkeen kick off -tilaisuuteen. Kick off -tilaisuudella on kolme päätarkoitusta. Tilaisuudessa luodaan pohja rahoittajan ja päätoteuttajan väliselle hankesopimukselle. Toisaalta tilaisuudessa tiedotetaan hankekumppaneille hankkeen taloushallinnollisista vaatimuksista ja kumppaneilla on mahdollisuus kysyä hankehallinnon käytännöistä. Tilaisuudessa pidetään myös hankekumppaneiden aloituskokous, jonka johtaa päätoteuttaja. Tällä pohjustetaan päätoteuttajan ja jokaisen kumppanin välisiä kumppanuussopimuksia hankkeen toteuttamiseksi yhdessä. Viimeistään tässä vaiheessa huomaa myös, että lähes

kaikkiin mieltä askarruttaviin kysymyksiin löytyy vastaus CBC-ohjelman Programme Manualista, joka on CBC-hankkeiden toteuttajien käsikirja.

Kuva 2. Projektiohjeet CBC-hankkeen kick off -tilaisuudessa Pietarissa. (Kuva: Ari Lindeman)

Oman organisaation hankkeiden taloushallintoa hoitava henkilön olisi hyvä osallistua kick off -tilaisuuteen hankevalmistelijan ja tulevan projektipäällikön lisäksi. Näin kattava osallistuminen kick off -tilaisuuteen on kuitenkin harvinaista. Esimerkiksi projektipäällikköä ei useinkaan ole vielä palkattu, koska hanke ei ole virallisesti alkanut. Kuten koko hankevalmistelun ajan, tässäkin vaiheessa korostuu organisaation oman väen sujuva yhteistyö hankkeen idean, tavoitteiden ja toteutuksen vaatimusten kommunikoinnista hankkeeseen myöhemmin mukaan tuleville henkilöille.

VINKKEJÄ JA MUISTILISTA SUOMEN JA VENÄJÄN YHTEISTEN TKI-HANKKEIDEN VALMISTELIJALLE

Hankkeiden valmistelijan on hyvä muodostaa kokonaiskuva Venäjään liittyvistä rahoitusohjelmista, oman organisaation niihin lähetetyistä hakemuksista ja meneillään olevista hankkeista. On myös hyvä ymmärtää valmisteluprosessin vaiheet ja niiden erityispiirteet. Tässä artikkelissa on keskitytty esimerkinomaisesti kuvaamaan yhteen rahoitusohjelmaan

liittyvää valmisteluprosessia. Valittu rahoituskanava on alueellisesti merkittävien Venäjä-yhteistyön kannalta.

Hankevalmistelijan kannalta on merkitystä myös hankevalmistelun lähtökohdilla. On syytä arvioida omaa asennetta ja muita edellytyksiä Venäjä-yhteistyöhön ja sitä, millaiset ovat oman organisaation valmiudet ja tahtotila pitkäjänteisyyttä edellyttävän valmistelun läpiviemiseksi. Käytännössä hankevalmistelua edistää kumppanuushakuisuus ja tasapuolisuus hanketta rakennettaessa. Johtajuutta ei pidä kaihtaa. Venäläisten kanssa on hyvä toimia selkeästi kantaa ottaen. Toisaalta on eduksi ylläpitää useampia yhteistyön tasoja. Hankevalmistelun ohessa toteutetut muut vierailut ja kulttuuriyhteistyö tukevat kumppanuuden luontevaa rakentumista.

Hankevalmisteluprosessi esimerkkinä olevassa Kaakkois-Suomi–Venäjä CBC 2014–2020 ohjelmassa on pitkäkö ja monipolvinen. Se edellyttää kokonaisuusien ja hankevalmistelun jatkuvuuden hallintaa. Kaikkien palasten kokoon saamiseksi pääasiallinen hankevalmistelija tarvitsee hyviä delegointitaitoja ja jämäkkyyttä. Samanaikaisesti kommunikaatiossa kumppaneiden kesken ja rahoittajan kanssa tulee säilyttää kunnioittavan kohtelias sävy.

Eteen tulee myös yllättäviä tilanteita johtuen suomalaisten ja venäläisten organisaatioiden erilaisista kulttuureista. Venäläisille on syytä antaa tarpeeksi aikaa reagoida pyyntöihin etenkin silloin, jos ne edellyttävät johtotason henkilöiden osallistumista tai allekirjoituksia. Allekirjoituksia tuskin saa huomiseksi, vaikka kuinka kinuasi. Kannattaa kunnioittaa kunkin kumppaniorganisaation päätöksentekoprosessia mutta tehdä ajoissa selväksi yhteiset aikataulut ja sopia niiden vaatimista toimintatavoista.

Rahoittajan kanssa ei voi olla liian paljoa yhteydessä. Jos ohjelman Programme Manual ei auta, rahoittajan yhteyshenkilö auttaa. CBC-ohjelman yhteyshenkilöt ovat erittäin ratkaisukeskeisiä ja ymmärtävät hyvin sekä suomalaisia että venäläisiä käytäntöjä. Heillä on myös toimistot molemmin puolin rajaa, mikä helpottaa kriittisempien asioiden hoitamista ja tilanteiden tulkitsemista.

Yleisesti ottaen Suomi–Venäjä TKI-yhteistyössä hankevalmistelijalta vaaditaan vahvaa aluevaikuttajan ja kehittäjän sydäntä. Tämä ilmenee kiinnostuksena ja kiintymyksenä alueen ihmisiin, yrityksiin, yhteisöihin ja näiden hyvinvointiin. Se merkitsee myös halua etsiä uusia rahoituslähteitä ja hyödyntää niitä alueen parhaaksi.

Taulukko 2:een on lopuksi koottu hankevalmisteluprosessin eri vaiheisiin liittyen muistilista kansainvälisessä TKI-hankevalmistelussa onnistumiseksi erityisesti venäläisten kanssa. Muistilistan näkökulma on pääasiassa päätoteuttajan.

Taulukko 2. Suomen ja Venäjän välisten TKI-hankkeiden valmistelijan muistilista

Hankevalmistelun vaiheet	Älä unohda näitä asioita
Hankkeen ideointi	Ideoi rohkeasti. Venäläinenkin rakastaa rohkeita tavoitteita. Kiteytä ideasi hyvin. Taitavasti pelkistetty on kaunista venäläisellekin.
Hankkeen alustava valmistelu	Osoita johtajuutta riittävän ajoissa, jos on selvää, että sinun tulisi olla päätoimeksittaja. Venäläinenkin haluaa mukaan voittajatiimiin. Luota, että kumppani haluaa kehittää mielenkiintoisen ja toteuttamiskelpoisen hakemuksen. Anna ja ota vastaan selkeät roolit.
Hankkeen kirjoittaminen	Kirjoita näkemyksellisesti ja varmasti. Epäröinti vaikeuttaa venäläisten osallistumista. Kommunikoi ahkerasti mutta lyhyesti ja asiasta. Kommunikoi varmasti mutta kohteliaasti ja kunnioittavasti. Pidä kiinni aikataulusta. Venäläisetkin pitävät, mutta varmista että aikataulunne on sama.
Hankehakemuksen täsmentäminen ja muokkaaminen	Pyydä täydennykset selvästi. Anna deadlinet pyynnöille. Jos olet päätöstoimeksittaja, ole valmis muokkaamaan rohkeasti kaikkien osatoteuttajien osuuksia. Informointi on toki tärkeää. Pidä jatkuva yhteys rahoittajaan.
Hankkeen käynnistäminen	Osoita kumppaneille, että olet valmistautunut kick offiin. Anna tilaa kumppaneiden kysymyksille. Mitä enemmän kysymyksiä saatte käsiteltyä tässä vaiheessa sen parempi hankkeen toteutukselle. Kysy vielä uudestaan, mikä kumppaneita voisi askarruttaa. Työstä hankkeen organisointia ajoissa omassa organisaatiossa, vaikka se voi olla haasteellista. Jaa hyviä projektijohtamisen käytäntöjä myös kumppaneiden omassa toiminnassa hyödynnettäväksi.

Olen iloinen ja kiitollinen siitä, että vuonna 2004 alkanut yhteistyö venäläisten kanssa on kantanut hedelmää ja johtanut useampiin 2018–2019 käynnistyviin CBC-hankkeisiin. Henkilökohtaiset suhteet, vierailut eri instituutioissa ja pienemmät, myös vapaaehtoiset, projektit ovat säilyttäneet kiinnostuksen yhteistyöhön venäläisten kanssa ja lisänneet hiljaisista tiedoista toimisesta Venäjällä. Omasta näkökulmastani tarkasteltuna monipolvisessa

ja kohtalonomaisessakin 14-vuotisessa prosessissa onnistuminen ei olisi ollut mahdollista ilman oman organisaation jatkuvaa tahtotilaa strategisen kumppanuuden kehittämisestä venäläisten ihmisten ja instituutioiden kanssa. Toinen vähintään yhtä merkittävä tekijä on ollut useampien aiempien ja nykyisten työtovereiden sydämellinen suhtautuminen yhteistyöhön venäläisten kanssa. Sekä organisaation että työtovereiden tuen arvoa korostaa se, että koko prosessia sävytti rahoituksen olemattomuus ja että monella tasolla ja taholla on koettu ja varmasti tullaan kokemaan epävarmuuden aikoja.

– *Fluctuating tides teach us best the art of living together.*

KIRJALLISUUS

Jänis-Isokangas, I. 2017. Korkeakouluysteistyötä Venäjän kanssa. Raportit ja selvitykset 2017:3a. Opetushallitus. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/122196_Korkeakouluysteistyota_Venajan_kanssa.pdf [viitattu 29.10.2018].

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun strategia 2018–2030. Pdf-dokumentti. Saatavissa: https://www.xamk.fi/wp-content/uploads/2017/11/Xamk_Strategiaesite_23112017.pdf [viitattu 29.10.2018].

South-East Finland–Venäjä CBC 2014–2020. Programme Manual. Guide for applicants and project partners responding to the calls of proposals of the South-East Finland – Russia CBC 2014–2020. Pdf-dokumentti. Saatavissa: http://www.sefrcbc.fi/wp-content/uploads/sites/6/2016/12/Programme-Manual-SEFR-CBC-2014-2020-_v-1.0.pdf [viitattu 29.10.2018].

Suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjaukset. 2017. Toimeenpano-ohjelma. Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://docplayer.fi/70131735-Suomalaisen-korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-kansainvalisyyden-edistamisen-linjaukset-toimeenpano-ohjelma.html> [viitattu 29.10.2018].

Yhteistyössä maailman parasta. 2017. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjaukset 2017-2025. Opetus- ja kulttuuriministeriö 10.5.2017. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://docplayer.fi/48232513-Yhteistyossa-maailman-parasta-korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-kansainvalisyyden-edistamisen-linjaukset.html> [viitattu 29.10.2018].

YMPÄRISTÖTURVALLISUUDEN EDISTÄMISTÄ YHTEISTYÖSSÄ VENÄLÄISTEN TUTKIMUS- LAITOSTEN JA KORKEA- KOULUJEN KANSSA

Tuija Ranta-Korhonen, Hanne Soininen & Lasse Pulkkinen

Xamkin Venäjä-ympäristöyhteistyöllä on pitkät perinteet. Ensimmäinen ympäristöturvallisuuden Venäjä-hanke käynnistyi jo yli kymmenen vuotta sitten. Alusta alkaen venäläisten yhteistyökumppanien kanssa toteutettujen hankkeiden johtoajatukseksi on ollut Itämeren tilan parantaminen. Kohdealueena hankkeilla on ollut Pietarin ympäristö sekä Mikkelin ystävyyskaupungin Luga hallintoalue. Eri hankkeissa venäläisinä yhteistyökumppaneina on ollut muun muassa yliopistoja, tutkimuslaitoksia, kansalaisjärjestöjä sekä kuntaosapuolia. Hyvänä taustana Pietarin lähialueen ja Etelä-Savon väliselle ympäristöalan yhteistyölle toimii se, että alueet ovat ympäristöltään ja ilmastoltaan samankaltaisia.

Venäjällä ympäristön tila on monin paikoin huono. Yhdyskuntien ja haja-asutusalueiden jätevedenpuhdistuksessa ja jätehuollossa on käytössä monilta osin vanhentunutta tekniikkaa. Maatalous, eritoten karjatalous, aiheuttaa huomattavaa ravinnekuormitusta. Ravinteista osa päätyy vesistöihin ja aiheuttaa rehevöitymistä ja leväkukintoja sekä paikallisesti että Itämerellä. Venäläisten osapuolten kanssa toteutetuissa yhteishankkeissa onkin keskitytty lannan, haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyyn ja jätehuollon kehittämiseen. Tärkeänä osa-alueena on ollut myös ympäristökasvatus ja nuorison osallistaminen. Tässä artikkelissa esitellään LugaBalt – Clean Rivers to the Healthy Baltic Sea -hankkeen ympäristöturvallisuustyötä, jota tehtiin yhteistyössä venäläisten tahojen kanssa. Lopussa tehdään vielä lyhyt katsaus tuleviin yhteistyöhankkeisiin.

Kuva 1. Luga-joen maisemia (Kuva: Irina Uzhinova)

LUGABALT - CLEAN RIVERS TO THE HEALTHY BALTIC SEA

Vuosina 2012–2014 toteutetun ENPI CBC 2007–2013-ohjelmasta rahoitetun LugaBalt – Clean Rivers to the Healthy Baltic Sea -hankkeen kohdealueena oli Leningradin alueella sijaitseva Luga hallintoalue ja sen asutuskeskukset. Alueen läpi virtaa Luga-joki, joka laskee Itämereen ja jonka mereen tuomat ravinteet ovat osaltaan pahentamassa Itämeren rehevöitymistä. Ravinteet ovat peräisin sekä vanhentuneista yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoista, haja-asutusalueiden jätevesistä että maataloudesta. Hankkeeseen osallistuivat Mamkin (nykyisen Xamkin) lisäksi Venäjän puolelta Institute for Engineering and Environmental Problems in Agricultural Production (IEAP), Pietarin maatalousyliopisto, Luga kunta, kansalaisjärjestö Aspirst sekä Suomesta LUKE (silloinen MTT).

Hankkeessa toteutetuissa osatehtävissä keskityttiin Luga alueella sijaitsevan Osminon taajaman jätehuollon nykytilanteen tutkimiseen ja suunniteltiin jätehuoltojärjestelmää parantavia toimenpiteitä. Lisäksi tarkasteltiin alueen haja-asutusalueen jätevesien puhdistamista sekä tehtiin teknis-taloudellista tarkastelua vaihtoehtoisista jätevedenpuhdistusjärjestelmistä. Tehtävänä oli myös tutkia alueella toimivan karjatilan lannankäsittelyn eri vaihtoehtoja ja energiantuotannon kehittämistä biokaasulaitoksen avulla. Karjatilat ovat Venäjällä huomattavasti suurempia kuin Suomessa (1000 päättä ei ole poikkeus, vaan enemmänkin sääntö), eikä lannan käsittelyä ole järjestetty kovinkaan tehokkaasti. Lisäksi ongelmana on karjan suuren pääluvun ja riittämättömän maa-alan yhdistelmä.

Jätehuollon kehittämistä Venäjällä on pitkään haitannut taloudellisten resurssien puute, sillä kaikki kiinteistöt eivät maksa jätemaksua eikä esimerkiksi omakoti- tai vapaa-ajankiinteistöjä ole veloitettu liittymään jätehuoltojärjestelmään. Kerrostaloissa asuvat maksavat vastiketta, josta osa osoitetaan jätehuoltojärjestelmän kuluihin. Jätehuoltojärjestelmän puuttumista ilmentävät tienpientareille ja metsiin keräytyvät jätexasat (kuva 2). Roskaamista lisää myös juomapakkausten (pullot ja tölkit) panttijärjestelmän puuttuminen. Jätevesijärjestelmien osalta ongelmana ovat järjestelmien korkeat hinnat ja toisaalta riittämätön tiedonsaanti ja valvonta.

Kuva 2. Roskaamisen jälkiä metsässä (kuva: Hanne Soininen)

Hankkeessa tehtiin myös biokaasulaitoksen teknis-taloudellista tarkastelua ja tutkittiin hankealueelta löytyviä biokaasulaitoksen syötteiksi sopivia materiaaleja sekä niiden biokaasun ja metaanin tuottopotentiaaleja. Biokaasulaitoksen avulla olisi osaltaan mahdollista ratkaista Lugan alueella syntyvien lantajakeiden käsittelemiseen liittyviä ongelmia. Tehtyjen kannattavuuslaskelmien perusteella voitiin kuitenkin todeta, että perinteiset fossiiliset polttoaineet ovat Venäjällä niin edullisia, etteivät uusiutuvan energian tuotantomuodot ainakaan tällä hetkellä kykene kilpailemaan niiden kanssa. Mahdollisen biokaasulaitoksen takaisinmaksuaika muodostuisi huomattavan pitkäksi.

Merkittävänä yhteistyömuotona hankkeessa oli erilaisten venäläisten kohderyhmien vierailu Suomessa ja tutustuminen Suomessa sovellettaviin käytäntöihin ja tekniikkaan. Ryhmien kanssa käytiin tutustumassa muun muassa biokaasulaitoksen toimintaan Juvalla (kuva 3).

Kuva 3. Tutustumiskäynti biokaasulaitoksella Juvalla (kuva: Irina Uzhinova)

Lisäksi venäläinen asiantuntijaryhmä kävi tutustumassa suomalaisen jätehuoltoon Metsäairila Oy:n jäteasemalla Mikkelissä (kuva 4). Ryhmä tutustui jäteasemalla muun muassa jätteiden lajittelukenttään sekä kompostointilaitoksen toimintaan. Suomalaisen osapuolen tehtävänä onkin usein edistää hyvien käytänteiden käyttöönottoa Venäjällä. Tämä pitää kuitenkin osata tehdä oikealla tavalla.

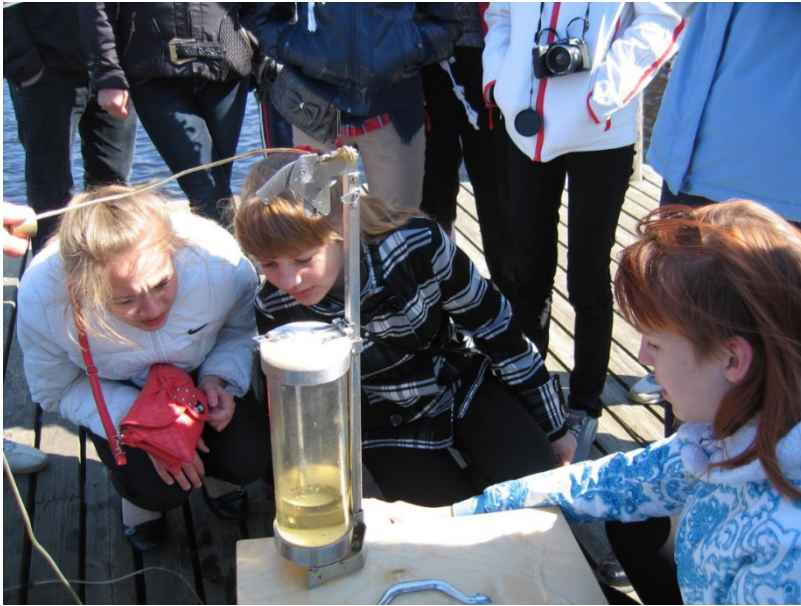

Kuva 4. Vierailu jäteasemalla (kuva: Tuija Ranta-Korhonen)

Hankkeen tutustumiskäynneistä mieleenpainuvim ja antoisin oli Lugan alueen koululaisten vierailu Mikkelissä. Koululaiset viettivät Etelä-Savossa viisi päivää ja tutustuivat tuona aikana muun muassa Urheilupuiston koulun toimintaan sekä harjoittelivat vesinäytteiden ottamista ja niiden analysoimista Mamkin ympäristölaboratoriossa. Lisäksi ryhmän kanssa käytiin Rantasalmella Linnansaaren kansallispuistossa (kuvat 5, 6 ja 7). Nuoret ovat otollinen kohderyhmä, kun tavoitteena on ympäristötietoisuuden lisääminen ja kehittäminen.

Kuva 5. Lugan alueen koululaisten vierailu Linnansaaren kansallispuistossa (kuva: Tuija Ranta-Korhonen)

Kuva 6. Vesinäytteenoton harjoittelua Limnos-näytteenottimella koululaisvierailun aikana (kuva: Tuija Ranta-Korhonen)

Kuva 7. Koululaisryhmän laboratoriotyöskentelyä Xamkin ympäristölaboratoriossa (kuva Tuija Ranta-Korhonen)

YMPÄRISTÖALAN YHTEISTYÖN TULEVAISUUS

Xamkin ympäristöalan yhteistyö venäläisten osapuolien kanssa hankkeiden muodossa oli valitettavan pitkään katkolla poliittisen tilanteen Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -rahoitusohjelmalle aiheuttamien viiveiden vuoksi. Suhteita yhteistyökumppaneihin pidettiin kuitenkin yllä eri tavoin myös rahoituksen katkoksen aikana. Myös uusien kumppaneiden ja hankeideoiden etsiminen oli aktiivista.

Nyt kun rahoitusohjelma on viimein saatu käyntiin ja hankkeet ovat vähitellen käynnistymässä, voidaan olla tyytyväisiä siitä, että hankekumppaneita rajan toiselta puolelta on entistä enemmän ja toteutettavien hankkeiden aihealueet ovat entistä laajempia. Tulevaisuudessa yhteistyötä on tarkoitus tehdä muun muassa monitoroimalla ympäristön tilaa, edistämällä uusiutuvan energian käyttöä ja seuraamalla vaarallisten jätteiden käsittelyn tilaa. Tulevaisuudessa toteutettavissa hankkeissa Xamk pääsee käyttämään metsä-, ympäristö- ja energia-alan osaamista laajasti ja samalla tuottamaan hyötyä yhteiselle ympäristölle monin tavoin.

VENÄJÄ-OSAAMISEN TULEVAISUUDESTA

Katri Ryttyläinen-Korhonen & Arja Haikara

JOHDANTO

Siitä huolimatta, että tämän julkaisun artikkelit osoittavat Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Venäjä-osaamisessa tapahtuvan paljon, jää meille myös työtä tuleville vuosille. Tulevaisuuden haasteet liittyvät Xamkin Venäjä-ohjausryhmän pohdintojen perusteella opetukseen, henkilöstön osaamiseen, viestintään ja tukipalveluiden vahvempaan mukaan ottamiseen Venäjä-osaamisen kehittämiseen.

OPETUKSEEN LIITTYVIÄ TULEVAISUUDEN HAASTEITA

Xamkilla on tätä nykyä lukuisia DD-sopimuksia venäläisten yliopistojen kanssa. Haasteena on saada ne toimimaan aktiivisesti siten, että DD-vaihto-ohjelma toimii säännöllisesti ja mieluiten myös vastavuoroisesti. Taannoin Kotkan kaupunginjohtaja nosti mediassa esiin tavoitteen DD-sopimusten lisäämisestä liittyen Kotkan ja Pietarin kaupungin toimenpidesuunnitelman toteuttamiseen. Opiskelija- ja opettajavaihtoa tehdään Venäjälle melko runsaasti, mutta haasteena niissäkin on, ettei vastavuoroisuus toteudu. Venäjältä on tulijoita enemmän Xamkiin kuin Xamkista venäläisiin yhteistyöoppilaitoksiin. Koska luottamukselliset henkilösuhteet ovat erityisen merkityksellisiä Venäjälle suuntatuussa yhteistyössä, ovat kansainväliset vaihdot tärkeitä. Meidän tulisi saada mukaan uusia henkilöitä luomaan yhteistyösuhteita Venäjälle. Mikäli uusi opettaja arkailee lähtöä Venäjälle kansainväliseen vaihtoon, tulisi olla mahdollisuus tehdä ensimmäiset vaihdot kokeneen kollegan kanssa.

Xamkin uudessa strategiassa korostetaan kansainvälisyyttä ja sen mukana myös kansainvälisiä verkko-opintoja. Venäjä-osaamisen ohjausryhmässä pohdiskeltiin mahdollisuutta toteuttaa opintojaksoja yhteistoteutuksena verkossa. Nykyiset digitaaliset alustat ja menetelmät tämän jo mahdollistavat. Kiinnostavia kokemuksia on myös saatu kokeilemalla ns. tandem-opetusta kielen opiskelussa. Kyse on kielen opiskelua täydentävästä muodosta, joka on hyvin suosittua eri maiden koulutusaloilla. Tandem-opetuksessa opiskelijat opettavat omaa äidinkieltä ja kulttuuria toisilleen. Tällainen opetus Xamkin ja Polyteknisen yliopiston välillä aloitettiin vuonna 2016. Tandem-opetusta voisi kokeilla mainosti myös ammatillisten aiheiden opetuksessa. Marja-Liisa Sirén-Huhtinen on kirjoittanut tästä aiheesta artikkelin Xamkin Next-verkkolehden.

Myös avoimen ammattikorkeakoulun opintoja tai opintokokonaisuuksien tarjoamista Venäjän markkinoille on syytä jatkossa pohtia. Haasteena saattaa olla kieli – tarjotaanko opintoja

englanniksi vai venäjäksi? Tulevaisuudessa saattaisi olla järkevää tarjota pilottina jonkin aihealueen sisältä avoimen ammattikorkeakoulun opintoja venäjän kielellä, jotta saisimme kokemusta opintojen kysynnästä ja markkinoiden toimivuudesta sekä mahdollisuuksista.

Venäjä on osa korkeakoulun kansainvälistä toimintaa. Xamkilla on yhteistyökorkeakouluja Venäjällä kymmenittäin. Kaikkien kanssa yhteistyö ei suinkaan ole aktiivista. Ylipäätään Xamkilla on kansainvälisiä yhteistyökumppaneita noin 350. Kansainvälisten kumppaneiden priorisointi lienee jossakin vaiheessa tarpeen. Tarkoituksena tulevaisuudessa on, että saman kumppanin kanssa voidaan tehdä mahdollisimman laajaa ja monipuolista yhteistyötä: opiskelija- ja henkilöstövaihtoja, TKI-toimintaa, julkaisuja, opetuksen kehittämistä ja harjoitteluja.

HENKILÖSTÖN OSAAMISEEN JA TUKIPALVELUIHIN LIITTYVIÄ TULEVAISUUDEN HAASTEITA

Henkilöstön osaamisessa on syytä edelleen panostaa venäjän kielen osaamiseen. Xamkissa tarvitaan yhä edelleen lisää venäjän kielen osaajia ja jo kieltä osaavien lisäkoulutusta. Tulevaisuudessa pohdittavaksi tulee, kuinka nostamme Xamkissa esiin Venäjän huippuosaimista, joka voi olla yleisempää osaamista tai alakohtaista osaamista. Xamkissa on toteutettu Venäjä-osaamisen osaamiskartoitus, joten osaajien verkosto ja osaamisalueet ovat tiedossa. Osaajaverkosto tulee kuitenkin jatkossa saattaa nykyaikaisempaan muotoon eli yhdistää korkeakoulun osaamisen johtamisen työkaluun. Osaajien näkyvyyden lisäämisessä tulee hyödyntää ammattikorkeakoulun omia verkkojulkaisuja ja kanavia sekä sosiaalista mediaa. Lisäksi tiedottamista pitää suunnitella yhdessä viestinnän ammattilaisten kanssa.

Alumnit ovat tärkeä tekijä Venäjä-osaamisen viestinnässä. Jatkossa tulisi nykyistä paremmin rekisteröidä Xamkin venäläistaustaiset alumnit ja ottaa heidät vahvasti osaksi korkeakoulun alumnitoimintaa. Lisäksi Xamkissa tukipalveluiden roolia Venäjä-toimintojen kehittämisessä tulee vahvistaa. Esimerkiksi ammattikorkeakoulun kansainvälisillä toiminnoilla on suuri vaikutus siihen, miten venäläinen opiskelija kotiutuu Suomeen.

LOPUKSI

Suomen geopoliittinen asema säilyy. Tarvitsemme edelleen naapurimaan tuntemista, sen ihmisten elämän ja ajattelun ymmärtämistä sekä myös venäjän kielen hallitsemista. Vähän käytetty voimavara eli alueella asuvat venäjänkieliset opiskelijat ja alumnit tulee ottaa nykyistä laajemmin yhteistyöhön mukaan. Ammattikorkeakoulun kaikkia yhteistyön ja kehittämisen instrumentteja on syytä käyttää hyödyksi Venäjä-yhteistyössä. Venäjäyhteistyöstä tulee myös viestiä nykyistä vahvemmin ja erityisesti myönteiseen sävyyn.

